

olimp

Pedagoško -
edukativni
projekt

SPORTSKA MUZEOLOGIJA

Neprocjenjiva
ostavština
Borisa Bakrača

OBLJETNICE

140. godišnjica
rođenja i
60. godišnjica
smrti
Franje Bučara

Sto godina
HŠK Concordia

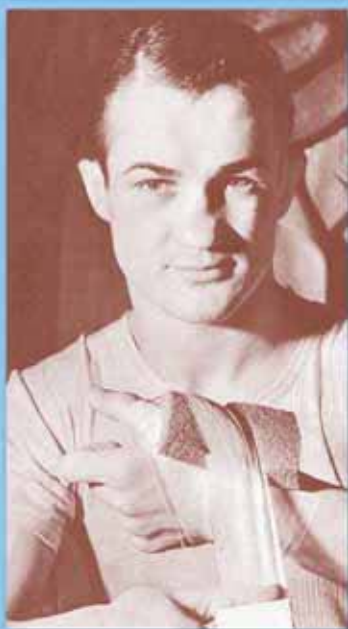
Tomislav Crnković, olimpijska legenda

ŠPORTSKI
ZAGREB

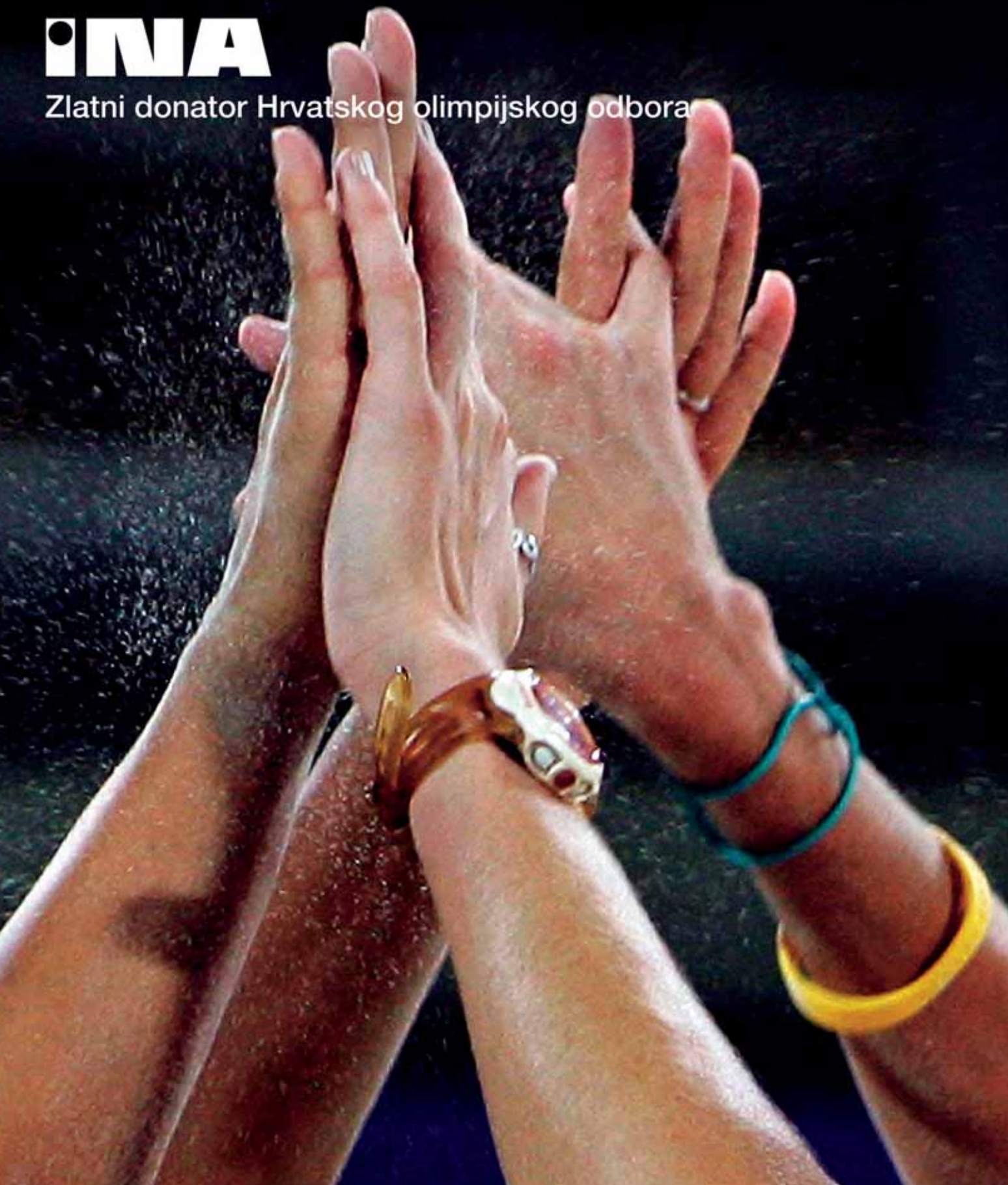
POZNATI SVJETSKI
SPORTAŠI
PORIJEKLOM HRVATI

Miroslav -
Fritzie Živić -
profesionalni
svjetski prvak
u boksu

INA

Zlatni donator Hrvatskog olimpijskog odbora

VJEŠTINA.

ZA NAKLADNIKA

Hrvatski olimpijski odbor
Josip Čop

UREDNIK

Ante Drpić

UREDNIŠTVO

Željko Kavran,
Dražen Harasin,
Gordana Gačeša,
Nada Senčar,
Damir Senčar,
Zdenko Jajčević,
Radica Jurkin,
Jura Ozmeć

UREDNIK FOTOGRAFIJE

Damir Senčar

LEKTURA

MARE

OBlikOVANJE I PRIJELOM

Zlatko Vrabec

GRAFIČKA PRIPREMA

VEA d.o.o., Zagreb

TISAK

Stega tisak, Zavrtnica 17
Zagreb

Naklada: 2.000 primjeraka

www.hoo.hr

E-mail: hoo@hoo.t-com.hr

Dragi čitatelji,
evo nas na kraju još jedne kalendarske i športske godine, kad se zbrajaju rezultati na svim područjima. Stoga nema razloga da se, listajući posljednji ovogodišnji broj *Olimpa*, ne upitamo je li naš časopis u prošloj godini opravdao naziv jedinog športsko-kulturološkog magazina u našoj zemlji? Prema mom mišljenju, približili smo se tom vrhunskom standardu, ali treba nastaviti tragati za temama i autorima koji će kompetentno pisati o tjelovježbi, športu i, naravno, olimpizmu.

Od ovog broja uvodimo novu rubriku, "Žene u sportu", postavljajući - kako kaže autor teksta - pitanje na kojem se provjerava spremnost zajednice za integrativne procese ne samo što se tiče športa, nego i svega drugog što podliježe nužnostima zajedničkog standarda. "Akademski o športu" naslov je rubrike u kojoj o športu govore naši istaknuti intelektualci koji nisu s njim izravno povezani, no znam da će Uredništvo teško naći intelektualca koji se u mladosti nije bavio sportom. I predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) akademik Milan Moguš, s kojim smo otvorili rubriku, ponosno ističe da je "sudački fućkao ili 'mahao' na mnogim nogometnim utakmicama zagrebačkoga nogometnog saveza (podsaveza) od Borčeca do Vrbovca". Dosad nisam imao spoznaju da je uvaženi akademik u mladosti "fućkao" u "mom športu", ali sam počašćen što je taj podatak obznanio upravo u našem *Olimpu*.

U rubrici "Olimpijske legende" govore iskusni športaši i olimpijci među kojima je većina onih koji su u uvjetima napornog treniranja, brojnih putovanja, natjecanja, i, razumije se, uz velika odricanja uspjeli sjedinili šport i obrazovanje te postati vodeći intelektualci. Ulaganje u vlastito školovanje putokaz je svim športašima ka stvaranju, uz športsku, i uspješne poslovne karijere. U ostvarenju toga cilja koji mi nazivamo "Karijera nakon karijere" Hrvatski olimpijski odbor nastoji svestrano pomoći svakom hrvatskom športašu.

Svim hrvatskim športašicama i športašima, njihovim roditeljima, športskim djelatnicima i svima vama, poštovani čitatelji, želim mnogo zdravlja, sreće i poslovnog uspjeha u novoj, predolimpijskoj 2007. godini.

Josip Čop, dipl. oec.
glavni tajnik Hrvatskog olimpijskog odbora

lvi

6

5 **Važne športske godišnjice u 2007.**

6 Željko Klarić, pomoćnik ministra za sport
Cilj nam je uključiti što više djece u sport

8 Akademik Milan Moguš, predsjednik HAZU-a
Nogometno-navijačka epizoda

10 **Sportske nade:** Tina Mihelić i Mateja Petronijević

12 **Olimpijske legende:** Tomislav Crnković

14 **Olimpizam**

16 **Europa i sport**

18 **Školsko-sportske dvorane**

20 **Žene i sport**

22 **Organizacija europskog studentskog sporta**

24 **Sportska terminologija**

26 **Sportska infrastruktura**

29 **Prilog**

POVIJEST HRVATSKOG SPORTA

42 **Pedagoško-edukativni projekt:**
SPORTSKI ZAGREB

46 **Državne nagrade za sport "Franjo Bučar"**

48 **Sportska fotografija**

50 **Publicistika**

52 **Sport i filatelija**

54 **Od Olimpa do Olimpa**

54 **Kalendar natjecanja 2007.**

SIEČANJ - VELJAČA - OŽUJAK

10

42

NORTH SPIRIT

ADRESE TURBO SPORT TRGOVINA:

ZAGREB City Center One, Jankomir 33, Slavonska avenija bb (Žitnjak), Jadranska avenija 2b (Centar Rotor), Tomičeva 1, Starčevićev trg bb (Importanne centar, etaža -1);
Trešnjevački trg 1 (Konzum), Sajmišna cesta 4 (Getro) SAMOBOR Ul. grada Wirgesa bb; RIJEKA Novi centar Korzo, Koblerov trg 1; Tower Center, Pečine PULA Flanatička 9;
VARAŽDIN Zagrebačka 10 (iznad Konzuma); ZADAR Polaćišće 2 (TC Relja); ŠIBENIK V. Škorpika 23 (TC Dalmare); SPLIT Trg F. Tuđmana 3; Rudera Boškovića bb (Prima 3)
DUBROVNIK Put Republike 34 (TC Tommy); SLAVONSKI BROD Trg I.B. Mažuranić 9; OSIJEK Robna kuća Osijek, Trg M. Držića 1

URBAN REPUBLIC // ZAGREB Škorpikova 34 (King Cross); Magma, Ilica 32; RIJEKA Magma, Korzo 7;
DUBROVNIK Placa 24 (Stradun) ŠIBENIK Vodička 1; ZADAR Polaćišće 2 (TC Relja)

MOSTAR Urban Republic, Kralja P. Krešimira IV bb (SPC Rondo)

POWERED BY **TURBO SPORT!**

Pripremio **Zdenko Jajčević**

Boris Praunsperger

Godišnjice rođenja

17. 9. 1832. Rođen Miroslav Tyrš, osnivač češke sokolske organizacije - 175. godina

5. 1. 1897. Rođen svestrani športaš Dragutin Friedrich - 110. godina

1. 9. 1907. Rođen nogometaš Franjo Giller - 100. godina

19. 11. 1907. Rođen športski djelatnik Boris Praunsperger - 100. godina

16. 9. 1917. Rođen tenisač Dragutin Mitić - 90. godina

1. 5. 1927. Rođen nogometaš Bernard Vukas - 80. godina

2. 4. 1932. Rođen veslač Perica Vlašić - 75. godina

24. 11. 1937. Rođen košarkaš Giuseppe Giergia - 70. godina

7. 1. 1947. Rođen atletičar Joško Alebić - 60. godina

5. 4. 1947. Rođena plivačica Đurđica Bjedov - 60. godina

13. 6. 1947. Rođen tenisač Željko Franulović - 60. godina

Godišnjice smrti

5. 2. 1927. Umro povjesničar umjetnosti Izidor Kršnjavi - 80. godina

14. 8. 1927. Umro sokolski djelatnik Josip Hanuš - 80. godina

2. 9. 1937. Umro osnivač modernih olimpijskih igara Pierre de Coubertin - 70. godina

7. 12. 1937. Umro planinar Josip Pasarić - 70. godina

Osnivanje tjelovježbenih i športskih organizacija

1877. Osnovano I. hrvatsko skizalazačko društvo u Zagrebu - 130. godina

1877. Osnovan Hrvatski sokol u Varaždinu - 130. godina

1887. Osnovan Hrvatski klub biciklista Sokol u Zagrebu - 120. godina

1907. Osnovan Veslački klub Neptun u Osijeku - 100. godina

1937. Osnovan POŠK u Splitu - 70. godina

Godišnjice događaja

4. 10. 1832. Na velebitskom Alanu održano prvo atletsko natjecanje u nas - 175. godina

1857. Na realnoj gimnaziji u Zagrebu uvedena neobavezna nastava tjelesnog odgoja - 150. godina

15. 7. 1877. Održana prva javna vježba Hrvatskog sokola u Zagrebu - 130. godina

23. 6. 1907. Prvi nastup hrvatske nogometne reprezentacije - 100. godina

21. 2. 1932. Odigrana prva međunarodna utakmica u hokeju na ledu - 75. godina

28. 5. 1937. Održana prva biciklistička utrka Kroz Hrvatsku i Sloveniju - 70. godina

6. 6. 1937. Odigrana prva ženska javna nogometna utakmica u Hrvatskoj - 70. godina

21. 2. 1957. Odigrana prva utakmica u "malom" rukometu odnosno rukometu - 50. godina

10. 7. 1957. U Zagrebu održana II. gimnastrada - 50. godina

8. 10. 1967. Visoka škola za fizičku kulturu u Zagrebu postala član Sveučilišta - 40. godina

8. 12. 1967. U Zagrebu održana prva Zlatna pirueta - 40. godina

Novinarstvo i publicistika

16. 8. 1847. Rođen Andrija Hajdinjak, prvi hrvatski tjelovježbeni i športski publicist - 160. godina

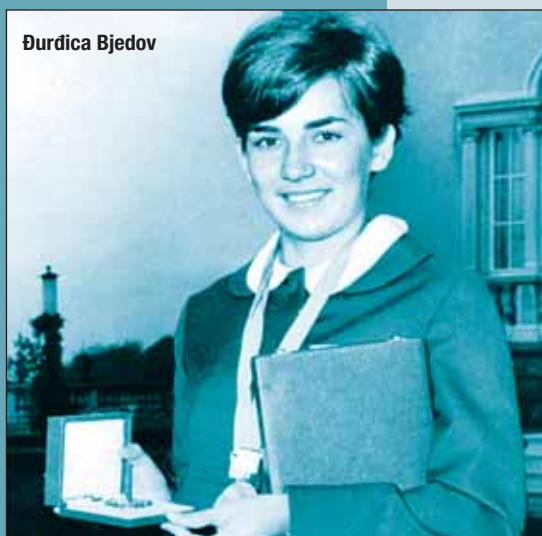
17. 7. 1927. Obavljen prvi radijski prijenos nekog športskog događaja u Hrvatskoj - 80. godina

2. 5. 1957. Obavljen prvi TV prijenos nekog športskog događaja u nas - 50. godina

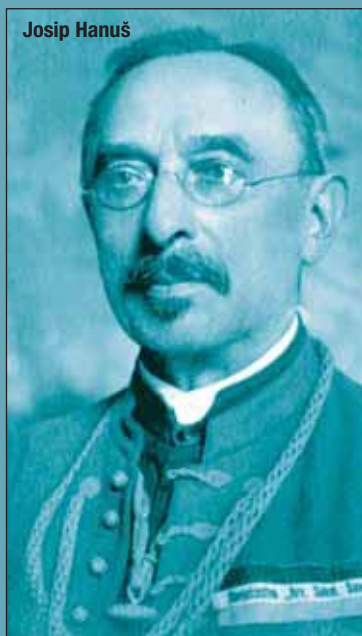
Športski objekti

5. 9. 1897. Otvoreno biciklističko trkalište u Maksimiru - 110. godina

3. 9. 1932. Otvoreno biciklističko trkalište Miramare u Zagrebu - 75. godina

Đurđica Bjedov

Josip Hanuš

INTERVIEW

ŽELJKO KLARIĆ, pomoćnik ministra za sport

Cilj nam je uključiti što više djece u sport

Piše **Vedran Božićević**

Željko Klarić nedavno je postao sedmi pomoćnik ministra za sport od hrvatske samostalnosti. Proslavljeni vaterpolski sudac uskočio je u fotelju u kojoj su prije njega sjedili Vladimir Findak, Mirko Novosel, Andro Knego, Stjepan Puhak, Romana Caput-Jogunica i Dražen Harasin. Nije imao mnogo vremena za prilagodbu, jer brojne aktivnosti kojima se trenutačno bavi Ministarstvo to mu ne dopuštaju.

■ **Što, prema Vašem mišljenju, u Zakonu o sportu predstavlja osnovicu za budućnost hrvatskog športa?**

Bez sumnje, riječ je ponajprije o dvije bitne stavke Zakona o športu. Jedna se tiče stvaranja Nacionalnog programa športa, a druga osnivanja Nacionalnog vijeća za šport. Nacionalni program športa je dokument kojim će se donijeti kvalitetna strategija razvoja športa. Preciznije, njime se utvrđuju ciljevi i zadaće razvoja športa, aktivnosti potrebne za provedbu tih ciljeva i zadaća te određuju nositelji razvoja i mjere kontrole njegove provedbe, a donosi ga Hrvatski sabor za razdoblje od osam godina. Nacionalno vijeće za šport, kao najviše stručno tijelo kakvo postoji u većini europskih zemalja, brine se za razvoj i kvalitetu športa u Republici Hrvatskoj te, među ostalim, raspravlja o pitanjima važnim za šport, predlaže i potiče donošenje mjera za unapređenje športa te utvrđuje prioritete projekte, elaborate i studije za njihovo financiranje u sustavu javnih potreba u športu. S ponosom ističem da će tijekom siječnja 2007. godine biti raspisan javni poziv za članove Nacionalnog vijeća koje imenuje Vlada te vjerujem

Hrvatski školski športski savez bit će krovno tijelo školskog sporta sa zadatkom usklađivanja aktivnosti svojih članica i organiziranja natjecanja školskih sportskih klubova

da će Nacionalno vijeće za šport biti uskoro imenovano i da će početi s radom, što će stvoriti preduvjete za kvalitetan iskorak u strategiji i razvoju športa u Hrvatskoj.

■ **Nedavno je održana Osnivačka skupština Hrvatskog školskog športskog saveza. Možete li nam reći nešto više o tome?**

U petak, 22. prosinca 2006. godine, u prostorijama Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa održana je Osnivačka skupština Hrvatskog školskog športskog saveza. Prvi je put u Republici Hrvatskoj osnovano krovno tijelo školskog športa. Osnivačkoj skupštini nazočili su ministar znanosti, obrazovanja i športa Dragan Primorac, posebni savjetnik predsjednika Republike Hrvatske za šport Željko Mataja, glavni tajnik Hrvatskoga olimpijskog odbora Josip Čop, predstavnici Kineziološkoga fakulteta Dragan Milanović i Igor Jukić, saborski zastupnici Franjo Arapović i Danira Bilić, glavni tajnik Hrvatskoga nogometnog saveza Zorislav Srebrić, ugledni bivši i sadašnji športaši Zvonimir Boban, Stojko Vranković, Gordana Kožulj, Vlado Šola, Nikola Jurčević i Stjepan Božić. Članovi Osnivačke skupštine bili su predstavnici županijskih školskih športskih saveza i Školskog športskog saveza Grada Zagreba, a Skupštinu je vodio profesor Vladimir Findak. Za predsjednika Hrvatskog školskog športskog saveza izabran je Dražen Harasin. Nazočnost brojnih gostiju na Osnivačkoj skupštini daje snagu Hrvatskom školskom športskom savezu, ali je i dokaz da Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, odnosno Vlada i cijela javnost stoje iza ovog projekta i zato vjerujem

da će uz njihovu potporu Hrvatski školski sportski savez uspješno djelovati. Glavni cilj Hrvatskog sportskog saveza je uključiti što više djece i mladih u šport.

Osim toga, posebna će se briga voditi o najtalentiranijoj djeci, da bi jednog dana ostvarila svoje potencijale i osvajala odličja za Hrvatsku.

■ Što se poduzima u antidopinškoj politici?

Posljednjih desetak godina Republika Hrvatska aktivno sudjeluje u kreiranju antidopinške politike u Europi. Hrvatska je potpisnica Europske konvencije protiv dopinga u športu iz 1989. godine, Kopenhagenske rezolucije i Koda Svjetske antidopinške agencije iz 2003. godine. Pokrenut je postupak ratifikacije UNESCO-ve Konvencije protiv dopinga u športu, što je logičan slijed angažiranja i daljnjeg doprinosa Republike Hrvatske u kreiranju antidopinške politike. Također, Zakonom o športu predviđeno je i osnivanje Hrvatske agencije za borbu

Želimo djeci omogućiti što bolje uvjete za bavljenje sportom, jer će razina kvalitete našega sporta sutra ovisiti o tome koliko ulažemo u sustav sporta djece danas

Biografija

Željko Klarić rođen je 25. svibnja 1946. u Splitu. Diplomirao je na Pravnom fakultetu.

Kao istaknuti međunarodni vaterpolski sudac, sudio je 30 godina na brojnim velikim sportskim natjecanjima, među ostalim na pet olimpijskih igara, pet svjetskih prvenstava, devet europskih prvenstava, četiri univerzijade, četiri svjetska kupa i trima mediteranskim igarama.

Godine 1998. i 1999. proglašen je za najboljeg vaterpolskog suca na svijetu. Godine 1996. dobio je najviše državno odličje za šport "Danica Hrvatska" s likom Franje Bučara, a 2000. godine Državnu nagradu športa "Franjo Bučar".

Dolaskom u Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa radio je kao viši savjetnik za međunarodnu športsku suradnju, zatim kao načelnik Odjela za razvoj športa u Upravi za šport, a nedavno je imenovan pomoćnikom ministra za šport.

protiv dopinga u športu, specijalizirane ustanove koja će biti zadužena za praćenje i provođenje međunarodnih konvencija protiv dopinga u športu.

■ Kao član Organizacijskog odbora za kandidaturu, kako procjenjujete izgled Hrvatske i Mađarske za dobivanje domaćinstva Europskog nogometnog prvenstva 2012. godine?

Ponosan sam na rad i trud koji smo uložili u tu kandidaturu i smatram da su to prepoznali i članovi Uefine delegacije za nedavno posjeta Hrvatskoj i Mađarskoj. Zajedničku hrvatsko-mađarsku kandidaturu za EURO 2012. podržali su Vlada, premijer, predsjednik Republike i cjelokupna javnost. U ime Vlade Republike Hrvatske jamstva potrebna za organizaciju UEFA EURO 2012. potpisao je ministar znanosti, obrazovanja i športa, prof. dr. sc. Dragan Primorac. Očekujem da će nas odluka o domaćinu koju s nestrpljenjem očekujemo, u Cardiffu 18. travnja 2007. godine, sve razveseliti.

Nogometno-navijačka epizoda

Predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti akademik Milan Moguš otkriva *Olimpu* da je položio ispit za nogometnoga suca, priča kako je ljubav za nogomet prešla na planinarenje, komentira šport nekad i danas.

■ Sjećanja iz prošlosti.

- Svakomu je dječaku svojstveno da se, amaterski dakako, bavi kakvim športom. Budući da sam rođen u Senju, dakle uz more, volio sam plivati i roniti na dah, što je najčešće imalo obilježje prijateljskoga natjecanja jer organiziranoga plivačkoga kluba nije tada, prije II. svjetskog rata, bilo, a nema ga ni danas. Zato su, oni stariji od nas, plivali npr. za sušačku *Victoriju* (Neda Krmpotić) ili ljubljansku *Iliriju* (Ivo Scarpa). Kad bi u ljetno doba došli u rodni Senj i trenirali na kupalištu, mi bismo im se divili.

U gimnaziji pak imali smo *tjelovježbu* kao poseban nastavni predmet. U moje gimnazijsko doba učiteljem je tjelovježbe bio Ivan Majcen. Pored nešto gimnastičkoga razgibavanja glavni je šport bio nogomet, na tadašnjem relativno malome nogometnome igralištu zvanomu *Štela*. Za najveći dio dječaka moje dobi bio je to zapravo nastavak uličnoga nogometanja krpenjačom, odnosno prijelaz od krpenjače na "pravu" kožnatu loptu. Neki su bogatiji učenici imali čak i kopačke. Najvažnije su gimnazijske utakmice bile tada između nas domaćih gimnazijalaca i "konviktaraca", tj. onih učenika koji su bili smješteni u jednomu od konvikta. Najveći je bio Ožegovićianum.

Senj je tada imao i nogometni klub imenom *Senia*. Razumije se da smo svi navijali za taj klub koji se natjecao u nekoj tadašnjoj regionalnoj nogometnoj ligi. A i uzori su nam bili najbolji domaći igrači, npr. Vlade Butorac zvani Jenac; kasnije je prešao u ZET, klub zagrebačkih tramvajaca. Neki su pak posezali i za zvučnijim imenima, kao npr. Hitrec ili Lešnik. Nakon II. svjetskoga rata *Senia* je preimenovana u *Nehaj*. U tome je klubu igralo mnogo Senjana, a iz njega potječu trojica braće Markovića, od

Baviti se danas športom je profesija, zanimanje, zahtijeva od svakoga kudikamo više treniranja, rada, pomoćnih športskih aktivnosti. Nekada nije bilo tako. Ali mnogo je važnije od spomenutih dviju krajnosti da se stalno razvija i širi amaterska baza, ponajviše u školsko, učeničko doba, kaže Moguš

Razgovarao **Marko Curać**

kjih je najmlađi Ivo, kasnije nazvan *Džalma*, postao poznati domaći i strani trener.

Bilo je i drugih igrališta, npr. betonirani teren za tenis podno Nehaja, najčešće prazan, pa stoga nisam tada vidio nijednoga teniskoga treninga, a kamoli utakmice. Našao se u jednomu poratnomu razdoblju i veslački čamac, ali značajnijega veslačkoga športa u Senju nije bilo.

Osobito je bio razvijen lovački šport, pa je i danas lovačko društvo *Jarebica* veoma aktivno. U tu bi se razonodu moglo uključiti i lovljenje ptica pjevica, u čemu sam i sâm sudjelovao, jer je bilo normalno da gotovo svaka senjska obitelj ima barem jednu krletku s pticama pjevicama.

Ribolovstvo je bilo više zanimanje, obrt, pa športskoga organiziranoga ribolovstva zapravo nije ni bilo. Dvije meteorološke krajnosti - mirno more ili senjska bura - nisu pogodovale da se razvije jedrenje. Doduše, bilo je u novije vrijeme nekih regata koje su dodirivale Senj, ali dosta rijetko.

Kao što vidite, govorim više o interesu koji je vladao za šport u jednome primorskome gradu, o okruženju koje je ponijelo i mene, pa mi je bilo normalno da kao student odlazim redovito na tadašnje nogometne utakmice, bilo na Dinamovu ili Zagrebovu igralištu. Štoviše, položio sam tada ispit za nogometnoga suca, sjećam se da je sa mnom bio i Aleksandar Bazala, kasnije profesor na Ekonomskome fakultetu, sudački "fućkao" ili "mahao" na mnogim nogometnim utakmicama zagrebačkoga nogometnoga saveza ili podsaveza, od Borčeca do Vrbovca. Sjedište je tadašnje sudačke organizacije bilo na početku Gajeve ulice, gdje je danas produžetak hotela Dubrovnik.

Završivši studij, završila je i moja "sudačka" nogometno-navijačka epizoda, a ljubav za nogomet prešla je polako na planinarenje, doduše klupski ne baš dovoljno organizirano, ali s prijateljima gotovo redovito, obično subotom ili nedjeljom ili oba ta dva dana. Sljeme sam propješačio uzduž i poprijeko, krećući od kuće čak i kad je padala kiša.

■ Pratite li športske događaje danas?

- Da, na televizijskim ekranima, relativno često, i to bez obzira na vrstu športa, tj. jednako volim gledati npr. skijanje i tenis. Taj dio dana pretvaram u ugodan i meni potreban, ali vremenski ograničen odmor. A kad su velika natjecanja, npr. olimpijske igre ili kakvo svjetsko prvenstvo, izaberem što ću gledati, i toga se disciplinirano držim.

šport, dakle sa *š* na početku. To je i normalno jer smo na isti način, na primjer, prihvatili i tuđicu *štrajk*. Stoga je također bilo normalno da se akademski nogometni klub u Zagrebu, u Hrvatskoj, nazove *HASŠK* (a u Beogradu *BSK*). Zašto je nakon II. svjetskoga rata prevladao oblik *šport*, razlozi nisu jezični nego politička prisila, pogotovu nakon tzv. Novosadskoga dogovora. Zato je bilo razumljivo da se u novoj, današnjoj Republici Hrvatskoj vrati oblik *šport*, pa je ministarstvo koje se brine o toj djelatnosti dobilo, sasvim korektno, službeni naziv *Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa*. Ako komu smeta hrvatski oblik riječi *šport*, neka ga ne prihvati, ali je nedopustivo, čak nepristojno, nasilno mijenjati u službenome imenu Ministarstva, kako je objavljeno u *Narodnim novinama*, riječ *šport* u *šport*. Također je nerazumljivo da spomenuto Ministarstvo, koliko je meni poznato, ne reagira javno na nasilne promjene vlastitoga imena. Oni koji mijenjaju pravilne oblike riječi, ne rade dobro. A nije da se ne zna što je hrvatski jezični standard, odnosno hrvatska jezična norma. Pored *Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* kao državne ustanove postoji i *Povjerenstvo za hrvatsku jezičnu normu* pri Ministarstvu znanosti. Riječi su same po sebi nedužne, ali kojoj treba dati prednost može saznati svatko ako, dakako, ne želi sâm uporno nametati svoju volju. Nadam se da će časopis *Olimp* biti u tome korektan i poštivati propisanu normu hrvatskoga književnoga jezika.

■ Šport nekada i sada?

- Razlika je golema. Naime, baviti se danas športom je profesija, zanimanje, zahtijeva od svakoga kudikamo više treniranja, rada, pomoćnih športskih aktivnosti. Nekada nije bilo tako. Ali mnogo je važnije od spomenutih dviju krajnosti da se stalno razvija i širi amaterska baza, ponajviše u školsko, učeničko doba. Svaka bi škola trebala imati športsku dvoranu i, koliko vidim, prema tomu se ipak teži. Razumije se da su za to potrebna odgovarajuća sredstva, ali nikada ne bi trebalo zaboraviti dobru latinsku izreku: *mens sana in corpore sano* (zdrav duh u zdravu tijelu). Odvaja li društvo za tu temeljnu svrhu dovoljno financijskih sredstava, ne znam, ali svaka utrošena kuna za zdravo tijelo isplatit će se višestruko jer stvara preduvjete za stjecanje znanja, a bez znanja nema ni znanosti ni umjetnosti, nema napretka uopće. Uravnotežiti društvena davanja za spomenute dvije poluge, duh i tijelo, nije baš lako.

Pored toga, ni izvori financiranja nisu jednaki prije i danas. Pored društvenih sredstava na jednoj i na drugoj strani postoje razne proizvodne tvrtke ili korporacije koje iz reklamnih razloga doniraju "svoje" ekipe ili ponajbolje pojedince. U znanost pak ulažu mnoge domaće zaklade i međunarodne fondacije. Sa svjetskih natjecanja dolaze nam s visokim odličjem i športaši, ali i široki raspon znanstvenika.

■ Što kao jezikoslovac mislite o obliku riječi šport?

- Već ste iz dosadašnjega razlaganja mogli razabrati da ja rabim riječ *šport*. Naime, nedvojbeno je da je u hrvatskoj jezičnoj tradiciji od početka bila riječ

Životopis

Milna Moguš rođen je 25. travnja 1927. u Senju, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Diplomirao je 1953. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Doktorat filoloških znanosti stekao je 1962. na Sveučilištu u Zagrebu, gdje je 1975. izabran za redovitoga profesora. Od 1965. do umirovljenja 1992. bio je šef Katedre za dijalektologiju i povijest hrvatskoga jezika. Školske godine 1969./1970. i 1973./1974. predavao je kao gostujući profesor na sveučilištu u Kölnu, a 1987./1988. na sveučilištu u Mannheimu. Sudjelovao je na mnogim domaćim i međunarodnim slavističkim i onomastičkim znanstvenim skupovima i kongresima. Godine 1997. izabran je za člana Central European Academy of Science and Art.

Za redovita člana Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti izabran je 1986. Od 1991. do 1997. bio je glavni tajnik HAZU, a od 1998. do 2003. obavljao je dužnost potpredsjednika HAZU. Od 1. siječnja 2004. obavlja dužnost predsjednika HAZU. Na izbornoj skupštini HAZU 23. studenoga 2006. ponovo je izabran za predsjednika.

Počasnici je doktor Sveučilišta u Rijeci i Sveučilišta Josip Juraj Strossmayer u Osijeku.

Dobio je nagradu Božidar Adžija za znanstvenu djelatnost, 1996. odlikovan je za znanstveni rad Ordenom Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića, a 1998. dobio je Hrvatsku državnu nagradu za životno djelo. Republika Poljska odlikovala ga je Časničkim križem za zasluge, a Slovačka akademija znanosti Zlatnom medaljom Ljudovita Štura.

Od 1998. do 2002. bio je predsjednikom Hrvatskoga povjerenstva za UNESCO.

Objavio je, uz ino, znanstvene monografije "Današnji senjski govor", "Fonološki razvoj hrvatskoga jezika", "Čakavsko narječje", "Antun Mažuranić", "Križanićeva hrvatska gramatika", "Povijest hrvatskoga književnoga jezika", "Rječnik Marulićeve Judite", "Senjski rječnik", više knjiga u suautorstvu, među kojima i "Hrvatski pravopis", te oko 270 znanstvenih i stručnih članaka.

SPORTSKE NADE: Tina Mihelić i Mateja Petronijević u laser radialu

Dobar vjetar dvojca budućnosti

Piše
**Liljana
Jazbinšek**

Obje naše jedriličarke imaju isti cilj - olimpijske igre. Tinine želje su vezane uz OI 2012. u Londonu, a Matejine uz OI 2008. u Pekingu

Malo je žena koje jedre u Hrvatskoj, no sad je na scenu došla vrlo perspektivna ekipa, iako ne iz iste generacije. Vremena se mijenjaju. Stiže ženski val.

TINA

Roditeljima se vratio trud za rad sa svojom djecom. Najprije je Danijel Mihelić postao europskim juniorskim prvakom (2002.), a potom njegova sestra Tina europska (2005.) pa svjetska juniorska prvakinja (2006.). Opatijski jedriličari, članovi JK *Galeba* iz Kostrene, počeli su kao europski doprinci u svojim rosnim godinama života.

MATEJA

Šesnaestogodišnjakinja i njen dvije godine stariji brat jedre od malih nogu.

“Nakon ljeta provedena u optimistu, zaljubio sam se u jedrenje. Sestra je bila mala pa se prestrašila mora. No, nije joj dugo trebalo da se vrati”, prisjeća se Danijel. “Jedrenje je zahtjevan i naporan sport, ali ga jako volim”, dodaje Tina.

Tinine želje su olimpijske, možda realnije one vezane uz OI 2012. u Londonu nego za one četiri godine ranije u Peking, ali su velike.

Mateja Petronijević je nešto starija, ali jednako uspješna. Puljanka i članica JK *Uljanik Plovidba iz Pule*. Kao i Tina, počela je u klasi optimist, a sad jedri u olimpijskoj klasi laser radial.

“Vidjela sam druge kako jedre i htjela sam pokušati. Tako sam počela”, kaže.

U vrhunsku je klasu ušla naslovom europske kadetske prvakinja (2001.) u popularnom optimistu. Prelaskom u laser radial nastavila je dobro jedriti u sad jakoj domaćoj konkurenciji i na međunarodnoj sceni. Cilj su joj OI 2008. u Peking - do toga je dug i trnovit put, no ne i nemoguć. Pokušala je ući među konkurenciju za OI 2004. u Ateni i zamalo nije prošla.

Možda je nakon nekoliko godina došao Matejin trenutak uspjeha.

Mateja

Rođena 1. rujna 1986. u Puli. Članica je JK *Uljanik Plovidba iz Pule*. Trener joj je Mark Zuban. Počela je jedriti s devet godina, a natjecati se godinu kasnije. Europska je kadetska prvakinja u

klasi optimist 2001., a iste je godine pobijedila i na južnoameričkome prvenstvu u peruanskom Paracasu. Na predolimpijskom natjecanju u Ateni 2003. u vrlo jakoj konkurenciji u laser radialu bila je izvrsna 11. Na natjecanju Kieler Woche u Kielu bila je osma 2003. i šesta 2004. Na Svjetskim jedriličarskim igrama na austrijskom jezeru Neusiedl bila je 10. Zasad se nije usmjerila na studij. Govori engleski i talijanski.

Adresa e-pošte joj je petmateja@yahoo.com.

Tina

Rođena je u prosincu 1988. u Opatiji. Članica je JK *Galeb iz Kostrene*, a prvi joj je klub bio JK *Opatija*. Počela je jedriti s 10 godina, zahvaljujući ocu i starijemu bratu. Trener joj je Vlado Matijević, a kondicijska trenerica Tanja Petković Maračić.

Svjetska juniorska prvakinja iz Weymoutha 2006., europska juniorska prvakinja 2005. u Splitu u klasi laser radial. Europska je doprvakinja bila tri godine ranije u klasi optimist. Jedina naša djevojka koje je ušla među pet najboljih na svijetu na kriterijskoj ljestvici optimista. Na SP-u 2005. u Busanu u laser radialu je bila četvrta.

OLIMPIJSKE LEGENDE:

Tomislav Crnković, nogometna legenda

Srebro i četiri plava trofeja

Igrao je lijevog i srednjeg braniča, bio je odličan u skoku, vješto je pokrивao i znalački proigravao, oštar i beskompromisan borac, izdržljiv i pokretljiv, dobra starta na prvu loptu. Tako je u Nogometnom leksikonu izdanom 2004. godine opisana igra Tomislava Crnkovića. Toliko vrlina u jednoj, jedinoj rečenici koja će sve reći o jednoj od legendi zagrebačkog, hrvatskog i jugoslavenskog nogometa. Dugogodišnji kroničar zagrebačkog nogometnog svijeta Zvonimir Magdić za "Crnoga" će reći i da je uvijek bio svoj, jedinstven i neponovljiv. Nastavio je nisku velikih zagrebačkih centarhalfova: Oskar Jazbinšek, Ivica Horvat, Tomislav Crnković... Kako zapovijeda plavom obranom nekoliko sam puta gledao u Maksimiru kao klinac, kao mlad novinar upoznao sam ga početkom osamdesetih. Ostavio je dojam velikog gospodina starog kova i boemskog šarma.

Do srebrne medalje u Helsinkiju došli smo jer je svatko u momčadi radio ono što najbolje zna

Piše

Zvonimir Vukelić

Znal je postaviti rampu

U NK Metalac ga je odveo legendarni Oskar Jazbinšek, dvije godine kasnije bio je u Dinamu. Iz tih je dana ostala upamćena zgoda s utakmice u Bjelovaru. Crnković je igrao spojku uz velikog centarfora Franju - Maru Wölfla, domaćin je vodio 2-0 kad je "Mara" rekao "Crnome": "Odi ti na centarhalfa, mi bumo to napred riješili". Tako je i bilo, Crnković je otišao u obranu, *Dinamo* je pobijedio s 5-2.

U dinamovu postavu ušao je zamijenivši Marka Jurića, prvu ligašku utakmicu odigrao je s *Crvenom zvezdom* u 1-0 pobjedi u Maksimiru. Uža plava obrana: Stinčić, Delić, Crnković. U tom je razdoblju trener Bernard - Benda Hügl dodatno radio s nadarenim mladićima.

- "Benda" mi je mnogo pomogao. I sam je igrao braniča, otkrio mi je mnoge tajne te uloge. Sa Svemirom Delićem i sa mnom je vježbao svakodnevno i mi smo napredovali - prisjetio se svojedobno Crnković svojih prvih dana u plavom.

U reprezentaciji nikad rezerva

Tomislav Crnković rođen je 1929. u Kotoru, no od svojih prvih koraka je Zagrepčanin. Nogomet je počeo igrati u juniorima HAŠK-a, nastavio je u zagrebačkom *Metalcu*, a od 1949. do 1960. igrao je za *Dinamo*, čiji je bio i kapetan. U tom je razdoblju za plave odigrao 439 utakmica osvojivši 1954. i 1958. godine naslov prvaka Jugoslavije, te 1951. i 1960. Kup. Kasnije je igrao u Wiener Sportklubu i *Servetteu*. U početku karijere igrao je kao lijevi branič, kasnije kao srednji branič.

Za Jugoslaviju je u razdoblju od 1952. do 1960. godine nastupio 51 put, nikada nije bio rezerva. Nastupio je na svjetskim prvenstvima 1954. u Švicarskoj i 1958. u Švedskoj. Oba je puta reprezentacija stigla do četvrtfinala. Najveći je uspjeh postigao osvajanjem srebrne medalje na Olimpijskim igrama 1952. u Helsinkiju. Bio je član momčadi - u kojoj je bilo sedam hrvatskih nogometaša - koju su ljubitelji nogometa znali naizust: Beara, Stanković, Crnković, Z. Čajkovski, I. Horvat, Boškov, Ognjanov, Mitić, Vukas, Bobek, Zebec. Za Hrvatsku je igrao jedanput, za reprezentaciju Zagrebačkog nogometnog podsaveza 15 puta.

Još za igračkih dana bavio se i novinarstvom, bio je i urednik Revije "Dinama". Današnje umirovljeničke dane provodi u Zagrebu, u Domu za starije osobe na Peščenici.

DINAMO 1958.
Tomislav Crnković je prvi slijeva

Kada je 1958. *Dinamo* osvojio naslov prvaka, Crnković je u odlučujućoj utakmici protiv *Crvene Zvezde* bio najbolji. No on je hvalio trenera:

“Gustav - Lembika Lechner pametno je vodio momčad do naslova.”

“Crnoga” je pak hvalio Jazbinšek:

“Znal je postaviti rampu.”

Svoj *Dinamo* Crnković je oslikao u rečenici:

“Dinamo mojih dana bio je velika institucija.”

I uvijek je “Crni” bio za ime - *Dinamo*.

Sjajan kao lijevi branič, sjajan kao centarhalf. Uloge će opisati na svoj način:

“Više je hrabrosti u igri braniča, više mudrosti u igri centarhalfa. Sa 20 godina ne bih se usudio igrati u sredini.”

Učio je od velikana koje je naslijedio.

“Jazbinšek i Ivica Horvat bili su velikani. Takav je bio i Urugvajac Santamaria, najbliži mom poimanju kako se igra centarhalf.”

Na svjetskim prvenstvima dvaput se u četvrtfinalu ispriječila SR Njemačka.

“Svi su mislili da će Mađari u Švicarskoj 1954. biti prvaci. Imali su sjajnu reprezentaciju, a na kraju slavili Nijemci koji su baš nas izbacili u drugom krugu. Pobjedili su nas i četiri godine kasnije u Švedskoj. Oba puta nam je presudio Rahn. Bio je vražji igrač, brz i spretan. Da nije njega bilo, otišli bismo u Švicarskoj puno dalje.”

Pamti Crnković i utakmicu u Lausannei s Brazilom:

“Zebec je zabio za nas, Didi u rašlje za njih. Tada je njihov centarfor Baltazar pokazivao rukama dvije nule. Respektirali su nas, bojali se da ne izgube. Igrom slučaja, ostalo je neodlučeno.”

Za plasman na SP u Švedskoj nagrada je bila odlazak u diplomatski magazin, gdje su se mogli uzeti najbolji engleski štofovi za odijela.

“Braća Masnec imala su u Draškovićevoj, kod bolnice, krojački salon i oni su nam šivali odijela” - prisjetio se “Crni” i premija iz tih dana.

Puskas je bio najbolji

Prvenstvo u Švedskoj bila je predstava Brazila.

“Uh, kakva je to momčad bila. Protiv Pelea sam igrao na Dinamovoj turneji u Brazilu. Već sam onda znao da će biti velik nogometaš. I bio je. Za mene je najbolji na svijetu ipak bio i ostao - Puskas. A imali smo i mi svoje majstore. Bernard - Bajdo Vukas i Stjepan - Štef Bobek bili su čisti genijalci, nevideni dribleri, igrači koji bi opstali i u današnjem nogometu.”

Crnković nikad ne zaboravlja što mu je nogomet dao.

“Da nisam igrao nogomet ne bih dalje od Maksimira vidio. Obišao sam cijeli svijet, a od svih zemalja u kojima sam bio najviše me se dojmila Kina. Bili smo tamo prije jednog svjetskog prvenstva, ne pamtim kojega. Posjetili smo i Mao Ze Donga.”

U Helsinkiju, na Olimpijskim igrama 1952. godine - srebrna medalja. Prvo 10-1 pobjeda protiv Indije uz četiri Zebecova gola, zatim u Tampereu nakon 5-1 vodstva neodlučenih 5-5 sa Sovjetskim Savezom. I u ponovljenoj utakmici 3-1 pobjeda. Pale su i Danska (3-1) i SR Njemačka (3-1), tek u finalu, slavili su Mađari s 2-0.

Crnković je otkrio i u čemu je bila snaga reprezentacije koja je osvojila srebro:

“Svaki je igrač u reprezentaciji igrao baš onako kako je igrao u svom klubu. Jer, ne može se primjerice od Bobeka tražiti da se baca pod noge, kad je on vrhunski strijelac, 'paker' i dribler. Da, svatko je radio svoj posao, ono što najbolje zna. I bili smo dobro društvo.”

Karakteristični start Tomislava Crnkovića

Olimpijske akademije - nositelji olimpijskog obrazovanja

Olimpizam kao svjetski pokret nikad se nije, niti se može zadovoljiti samo organiziranjem olimpijskih igara. Ideja olimpizma je plemenitija i uzvišenija, a ostvaruje se ponajprije, ako ne i isključivo, putem olimpijskog obrazovanja

Piše **Zrinko Čustonja**

Tek što je napustio mjesto predsjednika Međunarodnog olimpijskog odbora, francuski barun Pierre de Coubertin 1927. godine piše: “Nisam bio u stanju završiti ono što sam želio dovesti do savršenstva. Vjerujem da bi centar za proučavanje olimpizma više od bilo čega drugoga mogao pomoći očuvanju i nastavku onoga što sam započeo i spriječiti olimpijski pokret da skrene u pogrešnom smjeru” (<http://www.ioa.org.gr/ioa.htm>). Te riječi pokretača modernog olimpijskog pokreta bile su prva najava osnivanja akademske institucije zadužene za proučavanje olimpizma, očuvanje olimpijske ideje, širenje pedagoških i humanističkih svjetonazora o sportu, povezivanje sporta i kulture i davanje većeg i šireg smisla olimpijskim igrama od pukog sportskog natjecanja i lova na rekorde.

Međunarodna olimpijska akademija

Još prije Drugog svjetskog rata, predsjednik organizacijskog odbora Olimpijskih igara u Berlinu 1936. godine Nijemac Carl Diem i tajnik Grčkog olimpijskog odbora Ioannis Ketseas predlagali su osnivanje centra za proučavanje olimpizma. Svoju ideju počeli su ostvarivati neposredno nakon rata, da bi 14. lipnja 1961. godine napokon i službeno s radom započela Međunarodna olimpijska akademija. U Grčkoj, uz same arheološke ostataka antičke Olimpije, niklo je svjetsko akademsko središte za proučavanje i promoviranje olimpizma i svih njegovih filozofskih, kulturoloških, socioloških, povijesnih, ekonomskih, etičkih, odgojnih i drugih aspekata. U početku se spavalo pod šatorima, a danas Međunarodna olimpijska akademija raspolaže kampusom koji prima 250 ljudi,

Kampus Međunarodne olimpijske akademije u Olimpiji

Carl Diem

novom velikom predavaonicom, knjižnicom, nizom manjih predavaonica i brojnim sportskim objektima, poput nogometnog stadiona, atletske staze, otvorenog bazena i po dva košarkaška, odbojkaška i teniska terena. Međunarodna olimpijska akademija godišnje ugosti i organizira oko 40 seminara, savjetovanja, studijskih putovanja i poslijediplomskih studija. Prvi i najvažniji cilj Međunarodne olimpijske akademije je da djeluje kao međunarodno akademsko središte za istraživanje olimpijskog pokreta te promicanje i razvoj olimpijskog obrazovanja¹.

Nacionalne olimpijske akademije Poglavlje IV. Olimpijske povelje govori o zadaćama i ulozu nacionalnog olimpijskog odbora i na prvom mjestu naglašava da on: "propagira temeljna načela i vrijednosti olimpizma... u područjima sporta i obrazovanja, promicanjem olimpijskih obrazovnih programa na svim razinama škola, sportskih institucija i institucija tjelesnog odgoja kao i poticanjem stvaranja institucija posvećenih olimpijskom obrazovanju, kao što su nacionalne olimpijske akademije...". Danas postoji više od 100 nacionalnih olimpijskih akademija, a među njima je i Hrvatska olimpijska akademija osnovana 1996. godine.

U prvom planu olimpijsko obrazovanje

Koja je zadaća i što bi to trebale raditi nacionalne olimpijske akademije? S obzirom na to da nacionalne olimpijske akademije djeluju kao ogranci Međunarodne olimpijske akademije, one u svom djelovanju slijede njene principe i preporuke. Sukladno tome glavno područje njihovih djelovanja je olimpijsko obrazovanje. Olimpijsko obrazovanje² namijenjeno je ponajprije mladima i može se sažeti u nekoliko zadataka: 1) razvijanje interesa za olimpijske igre kod mladih u duhu ideja i ideala olimpijskog pokreta, 2) učenje o obrazovnim i društvenim principima olimpijskog pokreta i njihova primjena u životu, 3) uvrštavanje olimpizma u nastavne planove i programe nastave tjelesne i zdravstvene kulture u školama i na fakultetima, 4) objavljivanje edukativnog materijala o olimpizmu za učitelje, nastavnike i profesore u školama, 5) organizacija godišnjih seminara i radionica za studente sporta i tjelesne i zdravstvene kulture o olimpizmu (ne isključivo za njih), 6) promoviranje kulturoloških aspekata sporta organiziranjem godišnjih natjecanja i tematskih izložbi u slikarstvu, kiparstvu, filmskoj i videoumjetnosti, fotografiji, glazbi, književnosti..., 7) organizacija olimpijskih kampova za mlade, 8) organizacija godišnje proslave dana olimpizma... Međutim, obrazovati o olimpizmu moguće je i potrebno, na primjer, i sljedećim programima: organizacija seminara i radionica za sportske novinare o olimpizmu,

olimpijskoj ideji i olimpijskim vrijednostima, organizacija savjetovanja i okruglih stolova za razmjenu ideja i iskustava sportskih dužnosnika i sportskih administratora, publiciranje i distribucija edukativnog materijala o olimpizmu namijenjenog svim uzrastima i široj javnosti, osnivanje centra za istraživanje olimpizma, poticanje i stipendiranje istraživanja olimpizma u Hrvatskoj itd.

Hrvatska olimpijska akademija

Olimpizam kao svjetski pokret nikad se nije, niti se može zadovoljiti samo organiziranjem olimpijskih igara. Ideja olimpizma je plemenitija i uzvišenija, a ostvaruje se ponajprije, ako ne i isključivo, putem olimpijskog obrazovanja. Uloga naše nacionalne olimpijske akademije u ostvarivanju tih ideja na području Hrvatske vrlo je skromna. Iz dijela dokumenta pod nazivom Programsko i financijsko izvješće Hrvatskog olimpijskog odbora za 2005. godinu koji se odnosi na Hrvatsku olimpijsku akademiju mogu se naslutiti njene aktivnosti. One su uglavnom ograničene na organiziranje tečajeva za osposobljavanje i stručno usavršavanje trenera.

¹ Više o Međunarodnoj olimpijskoj akademiji svakako pogledati: <http://www.ioa.org.gr/>

² Više informacija o "olimpijskom obrazovanju" njegovom značenju, filozofskom i ideološkom utemeljenju i primjeni u praksi preporučam materijal prof. dr. Norberta Müllera, trenutno vodećeg čovjeka za olimpijsko obrazovanje u Međunarodnom olimpijskom odboru, koje je dostupno na internetskoj stranici: <http://olympicstudies.uab.es/lectures/web/pdf/muller.pdf>.

Tjelovježba i sport u Njemačkoj

Poslije Drugog svjetskog rata njemački je sport reorganiziran i razvijen je sustav koji postaje poznat kao njemački model sporta. Nakon ujedinjena Istočne i Zapadne Njemačke 1990. godine, gotovo sve djelatnosti u novoj su državi pretrpjele velike promjene, počevši od ekonomije preko politike, kulture pa sve do sporta. Sport je potpuno reorganiziran i u nekadašnjih pet istočnonjemačkih saveznih jedinica u kojima je sustav sporta prije vrlo dobro funkcionirao. U Njemačkoj svaka savezna jedinica uživa potpunu autonomiju, posebno na području socijalne politike, obrazovanja, kulture, politike, sportske znanosti i školskog sporta. Sport je u Njemačkoj autonoman, a uloga države je sekundarna i bazira se na dobrovoljnoj pomoći.

Nevladine sportske organizacije

Njemački sportski savez, Deutscher Sportbund, tijelo je koje objedinjuje strukovne sportske saveze te koordinira i zastupa njihove interese. U Njemački sportski savez ujedinjeno je oko 87.000 klubova u kojima djeluje više od 27 milijuna sportaša i sportskih djelatnika. Klubovi su s jedne strane uključeni u razne sportske saveze na osnovi regionalne pripadnosti, a s druge su strane udruženi u nacionalni sportski savez. Sportski su savezi orijentirani na stručnu problematiku matičnog sporta, a nacionalni savezi zastupaju interese udruženih sportskih saveza.

Njemački sportski savez krovna je sportska organizacija koja okuplja 57 nacionalnih sportskih saveza, 12 saveza s posebnim zadaćama, šest saveza koji se bave sportskom znanosti i edukacijom, dva saveza koja se bave promocijom

Sport je u Njemačkoj autonoman, a uloga države je sekundarna i bazira se na dobrovoljnoj pomoći. Savezne su jedinice 2003. za sport izdvojile oko 185 milijuna eura, a zajedno s lokalnom samoupravom iznos doseže 3 do 3,5 bilijuna eura godišnje

Piše **Saša Ceraj**

sporta i 16 lokalnih saveza. Nacionalni olimpijski odbor (NOC) rukovodi olimpijskim pokretom u Njemačkoj. Postoji želja da se Njemački olimpijski odbor i Njemački sportski savez udruže da bi sportski pokret u Njemačkoj dodatno ojačao.

Vladine sportske organizacije

Utjecaj države na sport, baš kao i u području kulture i obrazovanja, svodi se isključivo na utjecaj kroz savezne jedinice. Za koordinaciju sportske

politike saveznih jedinica zaduženi su: savezno Ministarstvo unutarnjih poslova, Konferencija ministara sporta saveznih jedinica i Njemački sportski savez. Iako država nema obvezu potpomagati sport na saveznoj razini, ona to čini putem Ministarstva unutarnjih poslova koje financira vrhunski sport i sport invalidnih osoba.

Financiranje sporta

Financiranje sporta u Njemačkoj bazira se na fondovima koji se pune iz državnog proračuna, igara na sreću te javnih fondova saveznih jedinica i lokalne samouprave. Savezne jedinice i lokalna samouprava najviše izdvajaju za sport u državi i to putem gradnje i održavanja sportskih objekata. Tako su savezne jedinice 2003. izdvojile oko 185 milijuna eura za sport, a zajedno s lokalnom samoupravom taj iznos doseže 3 do 3,5 milijuna eura godišnje (Izvor: Heinemann/Schubert).

Olimpijski se centri financiraju dijelom iz državnog proračuna, a dijelom iz privatnih fondova. Nacionalni sportski savezi na raspolaganju imaju oko 40 nacionalnih i 200 saveznih centara za trening.

U posljednjih nekoliko godina Njemačka teži povećanju broja sportskih gimnazija koje bi se specijalizirale isključivo za jedan sport. Na polju antidopinga, Njemačka ide ukorak s ostalim zemljama Europe te je u srpnju 2002. godine osnovana Njemačka antidoping agencija (NADO) koja se financira iz javnog i privatnog sektora, a zadaća joj je sistematska zaštita njemačkog sporta od dopinga.

Pedeset posto Nijemaca bavi se sportom

U rekreativni sport i Sport za sve uključeno je mnogo sudionika, s oko 87.000 klubova i 2,7 milijuna volontera.

Vrhunski sport

Vrhunski sport nije centralno organiziran, nego je dio cjeline koju čine nacionalni sportski savezi, Njemački sportski savez i Njemački olimpijski odbor. Savezno Ministarstvo unutarnjih poslova uključeno je u financiranje vrhunskog sporta, dok su Organizacija za vrhunski sport i Njemački sportski savez zaduženi za koordinaciju i promociju vrhunskog sporta. Smjernice za promociju i razvoj vrhunskog sporta i mladih sportaša sadržane su u Nacionalnom programu vrhunskog sporta i razvoja mladih sportaša koji je sastavio Njemački sportski savez. U Njemačkoj postoji 20 olimpijskih centara za trening u kojima vrhunski sportaši mogu vježbati, pristupiti sportsko medicinskom tretmanu, upisati tečaj za suce ili se savjetovati o budućnosti svoje sportske karijere.

Bilježi se porast interesa za trenere A kategorije, što je i najviše neakademsko zvanje u Njemačkoj, a polaže se na Akademiji za trenere Njemačkog sportskog saveza. Nogometni, gimnastički i teniski nacionalni savezi najbrojniji su sportski savezi u koje je učlanjeno više od 13 milijuna sportaša, što je otprilike 50 posto svih Nijemaca koji se bave nekim sportom. Sportski je pokret u savezima vrlo različit i dinamičan, a tome u prilog govori i procjena o otprilike 200 različitih tipova sporta koji se prakticiraju. Smještena u samom sruu Europe, s najvećim brojem stanovnika i najsnažnijim europskim gospodarstvom, možemo pretpostaviti da će Njemačka i u budućnosti zauzimati važno mjesto u sportu i zadržati epitet svjetske sportske velesile.

U *Olimpu* smo već pisali o porazno malom broju Hrvata koji se na bilo koji način bave športskim aktivnostima. Tu činjenicu zorno potvrđuje i istraživanje Europske komisije i njenog odjela za zaštitu zdravlja i potrošača, prema kojem su Hrvati najdeblja europska nacija.

Pozitivan odnos prema bavljenju športom gradi se, kao i mnogo toga, u mladosti. Neprimjereni uvjeti obavljanja nastave tjelesne i zdravstvene kulture: loše športske dvorane, nedostatak svlačionica, nedostatak opreme, nemogućnost korištenja školske dvorane izvan redovne školske satnice, pa i aktivnosti na otvorenom kada vrijeme nije prikladno jer dvorane uopće nema - sve to ne ide u prilog stvaranju pozitivnog odnosa prema športu. Izvan velikih gradova, osim pokoje (često skupe) teretane i igrališta lokalnog nogometnog kluba, često i nema prostora za rekreativno bavljenje športom. Jedan od načina kako se to pitanje može riješiti jest izgradnja kombiniranih školsko-športskih dvorana, model koji je u nas poznat, ali svakako nedovoljno iskorišten. Stoga nedavno otvaranje nove školsko-športske dvorane u Ivanić Gradu, koja može služiti kao tipični primjer takvog objekta, svakako zaslužuje pozornost.

Tri borilišta

Ivanić Grad je jedan od rubnih gradova Zagrebačke županije s oko 15.000 stanovnika. Poznat je po lječilištu Naftalan i središte je hrvatske proizvodnje plina. Prihodi gradskog proračuna se mogu smatrati pristojnim, tako da se i primjerena sredstava izdvajaju za aktivnosti brojnih športskih društava.

No, dugogodišnji je problem bio nedostatak odgovarajuće gradske dvorane, ne samo za športske, nego i za druge

ŠKOLSKO-SPORTSKE DVORANE

Ivanić Grad

Omogućiti djeci trening i ugodno vježbanje, trenerima prepoznavanje talentiranih, a ostalima uvjete za rekreaciju osnovno je što država i lokalna zajednica mogu učiniti

Piše
mr. sc. Goran Vojković

javne aktivnosti, jer dvorane Pučkog otvorenog učilišta imaju ograničen kapacitet. Istodobno, lijepa i relativno nova osnovna škola nije imala športsku dvoranu. Dvorana je, istina, projektirana još 1984. godine, ali je prvo „ekonomska stabilizacija“ osamdesetih, pa onda početak rata spriječio realizaciju izvornog

projekta. Kada se krenulo u novo projektiranje, cijeli sustav je zamišljen na drukčiji način: zajedničkim snagama, sufinanciranjem grada i županije sagraditi kombiniranu školsko-športsku dvoranu koja će služiti kako za potrebe škole, tako i za potrebe rekreativaca. Dvorana je brzo sagrađena i prije nekoliko mjeseci otvorena. Smještena je uza samu školu i s njom povezana hodnikom.

Prostor borilišta dvorane je 27x45 metara, što omogućava igranje rukometa, košarke, tenisa, odbojke, badmintona,

kao primjer

stolnog tenisa i drugih sportova. Pomoću posebnih razdjelnih stijena koje se elektromotorima spuštaju sa stropa (dijelom od umjetne kože, a u gornjem dijelu od mreže), veliki se prostor dijeli u tri borilišta veličine košarkaškog igrališta, 15x27 metara. To omogućava ne samo podjelu borilišta, nego i njegovo istodobno korištenje u trodijelnom režimu rada - školske nastave, rekreacije i treninga, čime se iskoristivost prostora višestruko povećava. Po obodu borilišta su švedske ljestve, motke, užad za penjanje i druga ugrađena oprema. Dvorana ima i gledalište sa 750 mjesta (sasvim primjereno veličini grada), i to 40 posto na fiksnim betonskim tribinama i 60 posto na teleskopskim, kao i neke zanimljive tehničke detalje: košarkaški koševi se spuštaju pomoću elektromotora s krovne konstrukcije, rasvjeta je predviđena za treninge, natjecanja i TV-prijenos, predviđeni su i dodatni prostori - uglavnom, sve potrebno za kvalitetan rad.

Zajedničkim korištenjem bitno su smanjeni i troškovi održavanja dvorane - većina troškova održavanja nekretnine ne raste proporcionalno njenom korištenju, a nema ni problema koji se zimi javlja u većini klasičnih školskih dvorana: nakon što se dvorana vikendom ne grije, u ponedjeljak ju je gotovo nemoguće zagrijati.

Samo 30 posto škola ima dvoranu

Dogovor o korištenju dvorane je zasad sljedeći: škola je koristi radnim danom do 16 sati (nastava je u jednoj smjeni), a kasniji termini radnim danom i svi vikendom su namijenjeni klubovima i skupinama rekreativaca. I klubovi i rekreativci plaćaju najam, ali klubovima grad velikim dijelom namiruje troškove.

Prema informacijama dobivenim od gradskih vlasti, školsko-športska dvorana u Ivanić Gradu pokazala se kvalitetnim i dobro pogođenim rješenjem. Možda je vrijeme da se razmisli o tome da se u strateškim dokumentima razvoja hrvatskog športa više naglasi problem nedostatka školskih dvorana i predlože ovakva rješenja. Naime, porazno je da u Hrvatskoj samo 30 posto škola ima svoju dvoranu. Preciznih podataka o dvoranama za rekreativce nema, no situacija ni tu nije

sjajna. Rješenje poput ivanićgradskog jedan je od načina na koji se problem nedostatka dvorana može rješavati. Naravno, može se uvijek tražiti razlog "zašto se ne može", reći da su gradovi Zagrebačke županije relativno bogati i pronaći još 100 razloga zašto nešto ne napraviti... Uvijek je lakše pričati nego sjesti pa zajedničkim snagama općine, grada, županije i države sagraditi objekte koji će djecu maknuti s ulice, a zdravstvenim fondovima smanjivati troškove za liječenje bolesti uzrokovanih fizičkom neaktivnošću.

Ne zaboravimo, generacija koja danas ide u osnovnu školu za desetak godina može biti generacija olimpijaca. Omogućiti djeci trening i ugodno vježbanje, trenerima prepoznavanje talentiranih, a ostalima uvjete za rekreaciju zaista je osnovno što država i lokalna zajednica mogu učiniti.

Ravnopravnost i obrazovanje

Postoji velika volja MOO-a da se više žena privuče u sportske organizacije i njihovu upravu. Naime, većina se žena nakon natjecateljske karijere negdje izgubi, kaže predsjednica Komisije HOO-a za skrb o ženama u sportu Morana Paliković Gruden

Piše **Ratko Cvetnić**

Pojam “rodno osviještene politike” zakotrljao se našim medijima, prijeteći da se pretvori u još jednu javnu parolu koja će se ponavljati sve dok se ne zaboravi koji je sadržaj iza nje. Situacija pomalo podsjeća na vrijeme medijskog osvještavanja ženskoga pitanja u nas i davni vapaj Igora Mandića iz doba polemike sa Slavenkom Drakulić: “Što, zapravo, hoće te žene?”. No, problemom žena u sportu danas se ozbiljno bave i najviši sportski forumi, pa to na neki način postaje pitanje na kojem se provjerava spremnost zajednice za integrativne procese, ne samo kad je o sportu riječ. Kako je u nas?

Članica Vijeća Hrvatskog olimpijskog odbora i predsjednica Komisije HOO-a za skrb o ženama u sportu Morana Paliković Gruden smatra da žensko pitanje u sportu prije svega govori o gubitku kadrovskega potencijala koji pogađa sportsko rukovođenje u najširem smislu: “Problemom položaja žena bavim se već petnaestak godina kroz nevladine organizacije i u politici, a u sportu to pitanje nije bilo otvoreno

sve donedavno. Postoji velika volja MOO-a da se tom problemu posveti više pažnje, odnosno da se više žena privuče u sportske organizacije i njihovu upravu, jer što se tiče samih natjecanja, broj žena je zadovoljavajući. No, i u Hrvatskoj se događa da se većina žena nakon natjecateljske karijere negdje izgubi”.

Malo pozitivizma

Da bi se izbjegli *gumeni* kriteriji pri procjeni što je u našem sportu objektivno diskriminatorno, a što se može ili želi podvući pod tu etiketu, Komisija je procijenila da malo pozitivizma neće biti na odmet. Sretna je okolnost da je članica Komisije Romana Caput Jogunica već imala u pripremi projekt vezan uz sondiranje terena, a ona potpisuje i upitnik koji je nedavno razaslan nacionalnim savezima i sportskim zajednicama.

“Rodno osviještena politika je, najkraće rečeno, skup mjera kojima se unutar zajednice želi potaknuti osvješćivanje problema i donošenje pozitivnih promjena. O tome se pojmu posljednjih desetak godina često raspravlja u okrilju Europske unije radi uspostave jednakosti žena i muškaraca u svim aspektima javnog života - području rada, u provedbi politike, obrazovanja, jednakih plaća, statusa i drugo...”, kaže Romana Caput Jogunica.

Krenuvši u taj projekt Komisija se u programu za 2006. usmjerila na provedbu analize obrazovnog statusa hrvatskih perspektivnih sportašica, odnosno njihovih interesa i stavova o obrazovanju i ravnopravnom statusu u hrvatskom sportu. Projekt čiji je puni naziv “Stavovi i interesi

Općenito o Komisiji

Komisija za skrb o ženama u sportu u sklopu HOO-a nije nimalo kasnila za istovrsnim inicijativama koje su se provodile u MOO-u. Paralelni slalom kroz kratku povijest skrbi o ženama u sportu pokazuje brze reakcije naše krovne sportske udruge na zbivanja u MOO-u. Na kongresu MOO-a održanom 1994. - upravo o stotoj obljetnici atenskih igara - donesene su preporuke na osnovi kojih se godinu kasnije osniva radna skupina *Žene i sport*, čija se savjetnička funkcija na tome polju u travnju 2004. formalizira u status povjerenstva. Naša Komisija osnovana je 1996. s Katicom Kajom Ileš, proslavljenom rukometašicom, kao prvom predsjednicom te osnovnim ciljem koji je formuliran kao “poticanje ravnopravnosti među spolovima u sportu različitim oblicima djelovanja”, te programima koji će “poticati uključivanje žena u upravljačka tijela i u upravljanje sportom u HOO-u i njegovim članicama u omjeru od 30 %, u skladu s preporukom MOO-a”.

Morana Paliković
Gruden

hrvatskih sportašica o ravnopravnosti i obrazovanju” želi s jedne strane provesti analizu, a s druge ponuditi nekoliko modela novog programa obrazovanja žena u sportu. Zašto bi baš politika obrazovanja bila lakmus na kojem će se ustanoviti razlozi za spomenuti odljev žena iz sporta? Romana Caput Jogunica o tome kaže: “Osnovno pitanje koje se veže uz problematiku obrazovanja hrvatskih sportašica jest: za koje nas uloge u društvu obrazuje i oblikuje cjelokupni odgojno-obrazovni sustav”.

Naravno, odgovor se neće moći dobiti samo unutar Komisije ili HOO-a. Problem traži suradnju s vladinim i nevladinim tijelima,

zajedničku bitku za prostor u medijima, te na taj način nudi nekoliko rješenja koja mogu pridonijeti i ravnopravnosti spolova u sportu. Ali prve korake trebat će učiniti vlastitim snagama.

Mreža kao logistička i lobistička poluga

Faza projekta od koje se mnogo očekuje bilo je imenovanje koordinatorica u pojedinim nacionalnim te županijskim sportskim savezima. Ideja mreže nije, naravno, patent Komisije: IV. svjetska konferencija žena u sportu, održana proljetos u japanskome Kumamotu (www.iwg-gti.org), donijela je preporuku o uspostavi

Romana Caput
Jogunica

Ana
Sršen

Gordana
Borko

mreže između međunarodnih saveza da bi se razmijenile pouke i najbolje prakse u poboljšanju jednakosti spolova. Hrvatski su sport na tome skupu predstavljale članice Komisije Ana Sršen i Gordana Borko. Govoreći kako je prošla prva regrutacija za sastav hrvatske mreže, tajnica Komisije Gordana Borko ističe imena poput Mirne Rajle, Vlaste Maček, vijećnice HOO-a Nade Senčar, Ivane Brkljačić... “Odziv je u županijskim zajednicama gotovo potpun, dok je u nacionalnim savezima manji, ali po sastavu vrlo jak jer odražava cijelu strukturu ženske prisutnosti u sportu, od sportašica i trenerica, do dužnosnica sportskih saveza i HOO-a”, kaže Gordana Borko.

Od mreže se u prvom stupnju očekuje da prikupi podatke s terena, ali će njena funkcija nesumnjivo biti na pravoj provjeri kada se uspostavi komunikacija u oba smjera i kad projekt dođe do faze u kojoj će se odrediti paket mjera, odnosno kad se krene u ispravljanje onoga što je označeno generatorom rodne neravnoteže. Bit će to kritični trenutak ne samo što se tiče projekta nego i utjecaja Komisije, koja već u sklopu ovoga projekta ima još nekoliko tema. Kad spominjemo nove obrazovne programe, treba navesti ciljanu skupinu sportašica, one koje nemaju namjeru upisati studij, ali žele nakon karijere ostati u sportu na nekoj od rukovodećih pozicija - administrativnih, poduzetničkih, novinarskih... - te specifične obrazovne programe koje bi podržali takvu ambiciju. Čini se da bi upravo to mogao biti put kojim bi se izgubljena legija vratila matici hrvatskoga sporta.

Sport i studij mogu zajedno

Moto krovne britanske organizacije za studentski sport - British Universities Sports Association (BUSA) glasi: "Najbolji studentski sportski program u Europi". Tko zaista ima najbolje sportske sveučilišne programe, organizaciju, tko je prepoznatljiv i priznat, možemo reći tek kad predstavimo ostale organizacije studentskog sporta.

Krovne europske organizacije studentskog sporta su Europski sveučilišni sportski savez - European University Sports Association (EUSA) i Europska mreža akademskih sportskih saveza - European Network of Academic Sports Services (ENAS).

Europski sveučilišni sportski savez

EUSA je krovna europska organizacija nacionalnih sveučilišnih sportskih saveza koju je, 1999. u Beču, osnovalo 25 nacionalnih saveza. Središnji ured je u Zuerichu. Hrvatski sveučilišni sportski savez je jedna od 38 članica. Glavni ciljevi EUSA-e su razvoj kvalitetne komunikacije između nacionalnih sveučilišnih sportskih saveza u sklopu koordinacije sportskih natjecanja, organizacija znanstveno-stručnih konferencija i redovnih seminara i/ili radionica, organizacija i nadzor priprema i provedbe masovnih sportskih priredbi te aktivnosti na sveučilišnoj i nacionalnoj razini. Promocija idejnih postavki sveučilišnog sporta u javnosti, suradnja s međunarodnom sveučilišnim sportskom organizacijom (FISU) i ostalim europskim sveučilišnim sportskim organizacijama su uobičajene obaveze ove organizacije.

Pod njenim se okriljem svake godine organiziraju europska sveučilišna natjecanja. Tijekom 2007. bit će održana europska sveučilišna natjecanja u

Troškovi studentskog sporta na helsinškom Sveučilištu iznose 2,5 milijuna eura godišnje, a sveučilišna je misija usmjerena na promociju osjećaja zdravlja i zadovoljstva u sveučilišnoj zajednici

Piše **Romana Caput-Jogunica**

stolnom tenisu (Ostrava, Češka), odbojci na pijesku (Protaras, Cipar), rukometu (Lodz, Poljska), karateu (Beograd, Srbija), odbojci (Rijeka, Hrvatska), futsalu (Koper, Slovenija), košarci (Ženeva, Švicarska), nogometu (Rim, Italija), veslanju (Girona, Španjolska), badmintonu (St. Petersburg, Rusija), ragbiju (Pariz, Francuska) i tenisu (Moskva, Rusija). Duh olimpizma, naglasak na fair play i mogućnost sudjelovanja samo prethodno provjerenih i prijavljenih studenata-sportaša putem njihovih nacionalnih sveučilišnih sportskih saveza neki su od osnovnih propisa EUSA-e.

Europska mreža akademskih sportskih saveza

Za razliku od EUSA-e, Europska mreža akademskih sportskih saveza,

ENAS, polazi od pretpostavki da je sveučilišni sport različito strukturiran u svakoj europskoj zemlji te da, unatoč specifičnostima organizacije i različitim pristupima, sve članice mreže trebaju imati zajedničke ciljeve: promicati sveučilišni sport kao prioritet i istodobno utjecati na unapređenje sporta za sve, ostvariti kvalitetnu komunikaciju s akademskim sportskim savezima, osigurati kvalitetnu izmjenu iskustava i ideja te osigurati prepoznatljivost i značenje rada akademskih sportskih saveza u Europi. Središte ENAS-a je u Baselu. Radi unapređenja statusa sporta na europskim sveučilištima ENAS pomaže svojim članicama u kreiranju politike kojom bi se sveučilišni sport tretirao kao integralna cjelina na sveučilištu.

I Sveučilište u Zagrebu je član ENAS-a koji okuplja 72 europska sveučilišta. Na posljednjoj ENAS-ovoj konferenciji u Mariboru nazočnima se predstavilo i Sveučilište u Zagrebu, s temom "Hrvatski model sveučilišnog sporta" autora R. Caput-Jogunica, N. Zvonarek, H. Sertić i V. Jerolimov. Zaključci s te konferencije ističu sveučilišni sport kao strateški prioritet u promociji sporta za sve i potrebu kreiranja novih standarda, unapređenja sveučilišnog sporta u svim domenama, a osobito u dijelu kojim se može utjecati na aktivnost u sportu i uspješnost u završetku studija sukladno bolognskom procesu... Mariborska rezolucija ističe potrebu unapređenja sveučilišnih sportskih službi te suradnju i izradu projekata radi korištenja europskih fondova (npr. PHARE, TEMPUS; CEEPUS) i ostalih projekata EU-a (Socrat, Leonardo...).

Nažalost, na hrvatskim sveučilištima studentski sport, s obzirom na nedovoljno novca, nema svoj brand, nije priznat kao jedan od prioriteta, nema

Pravnik
Slaven Bilić

Tapio Korjus

Tanja Poutiainen,
studentica
businessa

strateške planove... tako da provedivost spomenutih zaključaka ovisi o pojedincima na položajima i njihovim vizijama i interesima.

Finski primjer

Mogu li nam u kreiranju vizije i branda pomoći iskustva finskog sveučilišnog sporta i Sveučilišta u Helsinkiju? Finski studentski sport karakterizira visok standard sportske infrastrukture, uspješna organizacija brojnih sportskih međunarodnih priredbi, kvaliteta sportskih programa za sve dobne skupine, hvalevrijedni programi inkluzije u odgojno obrazovnim ustanovama i sportskim klubovima, senzibiliziranost za ravnopravnost žena u sportu i tradicija sportske kulture.

Finska (5,2 milijuna stanovnika) ima 52 ustanove visokog obrazovanja koje pohađa oko 300.000 studenata. "Fitness, zdravlje i učenje kroz sport" moto je Finskog studentskog sportskog saveza (OLL), Finnish student sports federation. Prva nacionalna organizacija, Finnish Academic Sport Federation (SAUL) osnovana je 1924. godine, a 1971. mijenja naziv u Finski studentski sportski savez, odnosno nacionalni savez za studentski sport. Svrha Saveza je razvoj studentskog sporta i promicanja tjelesne aktivnosti studentske populacije. Okuplja 250.000 finških studenata te surađuje s mnogobrojnim sportskim i zdravstvenim ustanovama (Finnish Student Health Services) i udrugama. Savez ima 34 članice - studentske sportske udruge i 120.000 studenata.

U Finskoj je 30 posto studenata aktivnih u sportu, 60 posto predstavlja skupinu koja ima pozitivan stav prema sportu no ne sudjeluje redovito i 10 posto studenata koji se sportom uopće ne bave. Srednja skupina je ujedno ciljana skupina. Finska studentska sportska organizacija je članica FISU-a i EUSA-e te surađuje s Nordijskom sportskom federacijom i studentskim sportskim organizacijama baltičkih zemalja, osobito estonskom.

Posebnost Finskog studentskog sportskog saveza je isticanje značenja redovnog tjelesnog vježbanja te promicanje tjelesnog vježbanja kao preduvjeta zdravlja i uspješnosti tijekom studiranja. Sljedeća posebnost je unapređenje sportske infrastrukture za potrebe studenata. Nadalje, strateški ciljevi su usmjereni na uključivanje što više studenata u odbore, komisije sportskih subjekata koje upravljaju, kreiraju i odlučuju o razvoju sporta.

Finske obrazovne ustanove u suradnji s Finskim olimpijskim odborom i

Finskom sportskom akademijom (OSUA) razradile su sustav koji vrhunskim sportašima omogućuje usklađivanje uspješne karijere i studiranja. Finska sportska akademija sa svojim podružnicama i savjetnicima - mentorima s fakultetima ugovaraju potrebne pogodnosti te pomažu sportašima u organizaciji i pripremi ispita. Na primjer, Tanja Poutiainen, finska skijašica, studentica je businessa na Sveučilištu Rovaniemi u Laponiji.

Kandidatura za zimsku Univerzijadu 2011.

Troškovi studentskog sporta na helsinškom Sveučilištu iznose 2,5 milijuna eura godišnje. Sveučilišna je misija usmjerena na promociju osjećaja zdravlja i zadovoljstva u sveučilišnoj zajednici. Sveučilišni program sadrži oko 80 različitih sportsko-rekreativnih sadržaja koji se provode u tri kampusa, svrstanih u sedam skupina: programi plesnih struktura i vježbanja uz glazbu, programi u sportskoj dvorani - sportske igre, borilački sportovi, programi na vanjskim sportskim terenima, plivanje, alpinistički programi - penjanje na zidu i drugi. Ti se programi, u kojima aktivno sudjeluje oko 15.000 studenata, mogu pohađati individualno, a može se raditi i u manjim homogenim grupama. Na početku akademske godine studenti izdvajaju 50 eura za sudjelovanje u sportsko-rekreativnim programima i stručnu poduku. Godine 1970. Finska je bila domaćin Univerzijade u Rovaniemiju.

Tapio Korjus, danas vrlo uspješan direktor Centra za trenere i promotor finskog sporta, zlatni bacač koplja na OI u Seoulu 1988. i sudionik Univerzijade u Zagrebu 1987. godine, ističe iskustvo sudjelovanja na svjetskim studentskim igrama kao važnu fazu u svojoj karijeri koja je pridonijela i osvajanju olimpijske medalje. Očito, finški je studentski sport na zavidnoj razini i prepoznat je kao jedan od prioriteta Finske. Uostalom, na posljednjoj Univerzijadi u Izmiru 2005. godine Finska je sudjelovala s dosad najviše natjecatelja, 88, ozbiljno se priprema za zimsku Univerzijadu u Torinu 2007. godine i istodobno priprema kandidaturu za zimsku Univerzijadu 2011. godine.

Organizacija finskog studentskog sporta mogla bi poslužiti kao kvalitetan okviru u izradi strategije dosad marginaliziranog hrvatskog studentskog sporta.

Univerzalno sredstvo komunikacije

Jezik kao sredstvo komunikacije od univerzalne komunikacijske uloge do pogrešnog prijenosa značenja stručnih naziva

Piše **Darija Omrčen**

Komunikacijska uloga športa ima nekoliko razina. Prva je razina njegov univerzalni aspekt. Šport promiče načela ravnopravnosti, prijateljstva i suradnje. On je metafora za naporan rad, ali i uspjeh, za zdrav način života u kojem je znatna pažnja posvećena zdravoj prehrani, životu bez ovisnosti (o pušenju, alkoholu, drogama), skladu duha i tijela, težnji cilju. Pierre de Coubertin je obnovio olimpijske igre pod motom *citius, altius, fortius* (*brže, više, jače*) i time je, ne samo za olimpijske igre, nego za šport u cijelosti, naveo obilježja koja će pred športaše, u kontekstu *fair playa*, kao cilj postaviti stalno stremljenje što većem postignuću. Stoga šport postaje metaforom međusobnog uvažavanja, ali i intenzivnog treninga, pomicanja dostignutih granica fizičkih sposobnosti te ponekad metaforom astronomskih zarada. Imena poput, u današnje vrijeme, tenisača Rogera Federera, tenisačica Venus i Serene Williams, skijašica poput Janice Kostelić, nogometaša poput Zinedinea Zidane, a iz ne tako davnih dana imena poput sprintera i skakača

Carl Lewis

udalj Carla Lewisa, skakača s motkom Sergeja Bubke ili dugoprugaša Hailea Gebrselassieja iz Etiopije izazivaju predodžbe koje su u pravilu povezane s postignućem, ljepotom, savršenstvom, veseljem i slavom.

Rumunjska gimnastičarka Nadia Comaneci, koja je na Olimpijskim igrama 1976. godine u Montrealu osvojila tri zlatne te jednu srebrnu i jednu brončanu medalju i na kojima je za vježbu na dvovisinskim ručama dobila do tada nedostižnu ocjenu 10 simbol je savršenstva i sklada. Ponekad su, međutim, predodžbe koje u svijesti ljudi izazivaju imena nekih športaša povezane s nedopuštenim načinima dolaženja do uspjeha - Ben Johnson je na Olimpijskim igrama u Seoulu 1988. godine ušao u povijest športa kao sinonim za ono negativno u športu, a to je korištenje nedopuštenih sredstava da bi se povećalo postignuće.

Komercijalizacija

Šport prenosi jasne poruke koje mogu biti verbalizirane, vizualizirane - ili oboje. Iz ovoga slijedi druga razina komunikacijske uloge športa, a to je ona vezana uz njegovu komercijalizaciju.

Promidžbeni oglas tvrtke *Samsung* kojom oglašava *E800 slide phone* (*Time*, 2004., 39) glasi - *The beauty of movement*, odnosno *Ljepota pokreta*. On prikazuje skakačicu u vodu u figuri preklonog skoka kojom se aludira na ljepotu i sklad rukovanja spomenutim mobilnim aparatom. Asocijacije koje izaziva navedeni promidžbeni oglaš? Šport i ljepota. Šport i kvaliteta. Preko imena poznatih športašica i športaša tvrtke komuniciraju s potencijalnim potrošačima. Tako je tenisačica Steffi Graf, koja je od 1990. do 1994. godine zaradila oko 39 milijuna američkih dolara, dobivala pozamašne iznose za promociju proizvoda, od *Opela*, *Barille* (tjestenina), *Wilsona* (teniski reketi) te *Adidasa* (športska odjeća). Tiger Woods, nenadmašni igrač golfa, zaradio je 1999. godine 7,68 milijuna američkih dolara od sponzorstava (www.cbs.sportsline.com, 2000.). Jedan drugi autor, Shank (2002., 369), kaže da je Woodsova zarada u toj godini bila čak 40 milijuna američkih dolara - a zatim je produljio ugovor s *Nikeom* koji mu je isplatio 100 milijuna američkih dolara od 2000. do 2006. godine (Davies, 2000., citirano kod Shaw i Amis, 2001.). Venus Williams je s *Reebokom* potpisala ugovor vrijedan 40 milijuna američkih dolara - 'najteži' ugovor koji je ikada sklopljen s nekom športašicom.

Zašto se zovu onako kako se zovu?

Treća se komunikacijska razina odnosi na međusobnu komunikaciju stručnjaka koji rade u športu, zatim samih športašica i športaša te osoba koje se športskim aktivnostima ili pojedinim oblicima tjelovježbe bave rekreativno. Riječ je o poznavanju i razumijevanju pojedinih

Steffi Graf

Alan Kusuma

stručnih naziva u športu, odnosno njegove terminologije. Ako se neki pojmovi ne razumiju točno, dakle ne razumije se njihov sadržaj, tada i komunikacija između sudionika u komunikacijskom kanalu nije moguća, odnosno rezultira pogrešnim prijenosom informacija. S obzirom na to da je terminologija športa vrlo široka, za ilustraciju će dostajati nekoliko primjera. Naziv *bekend* u tenisu tuđica je u hrvatskome jeziku i podrijetlo mu je u engleskom. Riječ *backhand* kao naziv za jednu vrstu udarca reketom po loptici u tenisu dolazi od naziva *back of the hand*, što je engleski naziv za *nadlanicu*. Kako pri udaranju loptice *bekendom* nadlanica, odnosno na engleskome *back of the hand*, gleda u smjeru nadolazeće loptice, to je razlog zbog kojega *bekend* zovemo *bekendom*. *Deuce* [dju:s], odnosno u hrvatskome *izjednačenje u igri/gemu* (*tenis*) *pri rezultatu 40 oba*, dolazi od značenja koju riječ ima u latinskome jeziku, a to je značenje *dva*. Naime, u latinskome jeziku akuzativ muškog roda od *duo* - dva glasi *duos*. U francuskome *deux* znači *dva*, a riječ ulazi u engleski jezik, također u značenju *dva*. Primjerice, karta broj dva u špilju od 52 karte na engleskome se jeziku naziva *deuce*. Izjednačenje u igri dobiva u engleskome jeziku naziv *deuce* jer *oba* igrača ili *oba* para imaju isti broj bodova i moraju postići *dva* uzastopna boda da bi osvojili *igru/gem*.

Popularno zvani *horog* u košarci mađarska je riječ koja znači *kuka* ili *udica*. Taj se šut na koš u hrvatskome jeziku

opisuje kao *šut izveden zamahom ispružene ruke (...) s visokom putanjom iznad visokog protivnika koji je pokušava spriječiti da uđe u koš* (Kozłowski, 1998., 160), dok nazivi koji se koriste u engleskome (*hook shot*) i u njemačkome jeziku (*Hakenwurf*) sadrže riječ (*hook*, *Haken-*) koja znači *kuka*, tj. *udica*.

Naziv *hockey* - u hrvatskom *hokej* - koji se nekada u engleskome jeziku pisao *hockie* najvjerojatnije dolazi od istoga korijena kao i engleska riječ *hook* (*udica*) - riječ je slična srednjoizozemskoj riječi *hok* u značenju *kuka*, *udica*, *kut*. U hokeju (na travi ili na ledu) igrači koriste palicu za udaranje loptice (u hokeju na travi), odnosno paka (u hokeju na ledu) i to onim dijelom palice koji je savinut, odnosno koji je pod određenim kutom, te stoga podsjeća na *kuku*, odnosno *udicu* - u odnosu na ostatak palice.

Pogrešan prijenos stručnog naziva iz drugog jezika u hrvatski

Postoje slučajevi kada se značenje neke riječi ili stručnog naziva iz jednoga jezika pogrešno prenese u hrvatski. Primjer takvog pogrešnog prijenosa značenja su riječi *dribling* i *gol linija*. Riječ *dribling* dolazi iz engleskoga jezika od glagola *to dribble* koji znači *voditi loptu*. Tome je izrazu u hrvatskome jeziku u nogometnoj igri dodano značenje po kojem *driblati* znači *voditi loptu*, *vješto izvoditi varku loptom i tijekom kombinirajući brze, kratke pokrete naizmjenično na jednu te na drugu stranu te tako proći protivnika koji je pokušao*

onemogućiti napredovanje igrača koji tu varku izvodi. Potonjeg značenja u engleskome značenju uopće nema.

U košarci, popularno zvana *dupla lopta* - navedeni se izraz u hrvatskome jeziku smatra kolokvijalnim, a standardni književni stručni naziv glasi *dvostruko vođenje* - na engleskome se jeziku naziva *double dribble*, dakle, u doslovnome prijevodu, *dvostruko vođenje*, kako glasi i standardni književni naziv u hrvatskome.

U hrvatskome se u nogometu vrlo često čuje pojam *gol linija* i obje riječi koje tvore taj stručni naziv su tuđice. Pojam je podrijetlom iz engleskoga jezika - *goal line* - i odnosi se na *crtu/liniju vrata*, odnosno poprečnu *crtu/liniju igrališta*, primjerice, nogometnog. Dakle, prijevodni ekvivalent engleskoga naziva *goal line* u hrvatski jezik glasi *poprečna crta/linija*. Za usporedbu, prijevodni ekvivalent engleskoga naziva *goal line* u njemačkome glasi *Torlinie*, dakle, doslovno *crtallinija vrata*.

U čemu je problem? U tome što se u hrvatskome jeziku vrlo često pod pojmom *gol linija* misli na *crtu od vratnice do vratnice vrata*, odnosno *gola*. To je mišljenje, međutim, netočno. *Gol linija* se zove *gol linija* jer je riječ o *crti/liniji* na kojoj su *vrata*, odnosno *gol* (engleska riječ *goal* znači inače *cilj*, a *vrata* su u nogometu ili primjerice u rukometu dobila ime *goal* jer je *cilj* igre ubaciti u njih loptu).

Nije bagminton i nije opsajd!

Badminton dobiva naziv po *Badmintonu*, sjedištu vojvode od Beauforta u *Gloucestershireu*. Stoga su varijante ove riječi u hrvatskome, poput *bagminton*, *begminton* ili *badmington*, netočne. Riječ *opsajd* ne postoji u hrvatskome jeziku. Ni u bilo kojem drugom, da ne bi bilo zabune. Riječ je, zapravo, o engleskome nazivu *offside* čiji točan oblik, ako se rabi kao tuđica u hrvatskome jeziku, glasi *ofsajd*. *Opsajd* je pogriješka poput one *Mitsubishi* umjesto *Mitsubishi*, *infarkt* umjesto *infarkt*, *laboratorij* umjesto *laboratorij* te *pipti-pipti* umjesto *fifti-fifti*. Naravno, kao što je poznato, u hrvatskome jeziku postoji riječ *zaleđe* kao prijevodni ekvivalent engleskoga naziva *offside*, ali valja imati na umu da, ako se u hrvatskome jeziku rabi tuđica *ofsajd*, onda njezin oblik nikako ne glasi *opsajd*.

Literatura:

1. Kozłowski, M. (1998). *Rječnik američkih košarkaških izraza i pojmova*. (str. 160). Zagreb: Hrvatski košarkaški savez, Udruga hrvatskih košarkaških trenera.
2. Shank, M. D. (2002). *Sports marketing. A strategic perspective*. (str. 369). New Jersey: Prentice Hall.
3. Shaw, S., & Amis, J. (2001). *Image and investment: Sponsorship and women's sport*. Journal of Sport Management, 15 (3), 219 - 246.
4. Time. (2004.), 16. 8. 2004., 39.
5. www.cbs.sportsline.com/u/fans/celebrity/tiger/about/careerstats.html, 5. 10. 2000.

Obveza prema Zemlji

Principe održivosti i zaštite okoliša sportom potpisali su svi nacionalni i međunarodni sportski savezi na XXV. OI u Barceloni. Zanimljivo, hrvatske upute o projektiranju, izgradnji i opremanju prostora za tjelesni odgoj u jaslicama, vrtićima, osnovnim i srednjim školama stare su 30 godina

Sportske građevine su osnovna pretpostavka i najvidljiviji dio svake sportske aktivnosti. Lociranjem, tehnologijom izgradnje, upotrijebljenim materijalima te procesima djelovanja i korištenja, mogu postati uzročnici zagađenja okoliša.

Principe održivosti i zaštite okoliša sportom potpisali su svi nacionalni i međunarodni sportski savezi, pod nazivom "Obveza prema Zemlji", na XXV. OI u Barceloni.

Nalažu, uz ostalo: brižljivo planiranje, projektiranje, izgradnju i gospodarenje sportskom infrastrukturom.

Međunarodni olimpijski odbor svakom nacionalnom odboru nalaže osnivanje (i aktivnost!) tijela koje se brine o zaštiti okoliša putem sportske infrastrukture. Tu brigu u HOO-u brine Komisija za sportsko graditeljstvo i okoliš.

Ciljevi zaštite sportom i sportskim građevinama su zapravo opći: očuvanje biološke raznolikosti, zaštita ekosustava, unapređenje šireg prostornog konteksta sportske građevine, očuvanje kvalitete krajolika i kulturološkog nasljeđa, sprečavanje ili smanjenje zagađenja tla, vode i zraka i gospodarenje energijom i otpadom.

Održivost ili obzirnost je princip djelovanja u zaštiti okoliša. Pojmovi "zaštita okoliša" i "održivost" pojavili su se već 1972. godine u Stockholmu na sastanku UN-a kao pokušaj izlaza iz duboke krize okoliša. Odmah potom osnovani su Svjetsko

Piše **Krešimir Ivaniš**

povjerenstvo za razvoj i okoliš "Bruntland" i UNEP, Program UN-a za okoliš.

Globalna konferencija o okolišu "Naša zajednička budućnost" održana je u Rio de Janeiru 1992., a 184 države potpisale su "Program 21".

Kriteriji

Kriteriji održivosti javnih sportskih dvorana su: jednostavna prilagodljivost raznolikim sportskim, kulturnim, estradnim i sličnim zahtjevima uz brzu i kvalitetnu transformaciju borilišta, gledališta i pratećih funkcija; sposobnost podne obloge da trajno udovoljava raznim sportskim i drugim zahtjevima uz minimalne troškove

održavanja; ugradnja "zdravih" materijala koji se mogu reciklirati - tzv. 3 E: ekološki, ekonomski i estetski prihvatljivih; optimalna sigurnost i komfor gledatelja, natjecatelja, sudaca, organizatora, medija i VIP-a; minimalna površina gledališta kada nema priredbi te dovoljna nosivost podne obloge borilišta na koju se postavlja teleskopsko ili slično provizorno gledalište.

Primjer

Zagrebački Dom sportova koji u velikoj, "Ledenoj" dvorani nudi rekreaciju, treninge i natjecanja u klizanju, rukometu, košarci, tenisu itd., još uvijek je najfleksibilniji sportski prostor u nas. Treninzi u gimnastici zbog trajnog fiksiranja sprava zahtijevaju posebnu dvoranu.

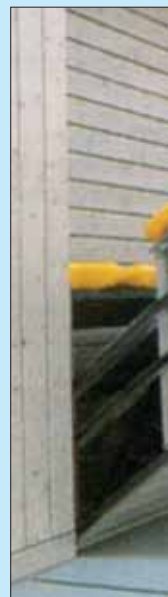
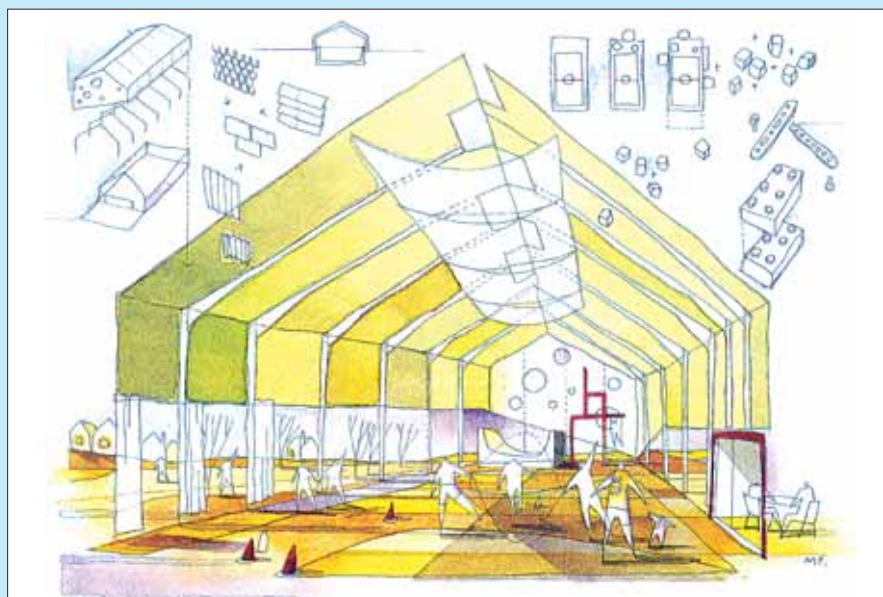
Oprema

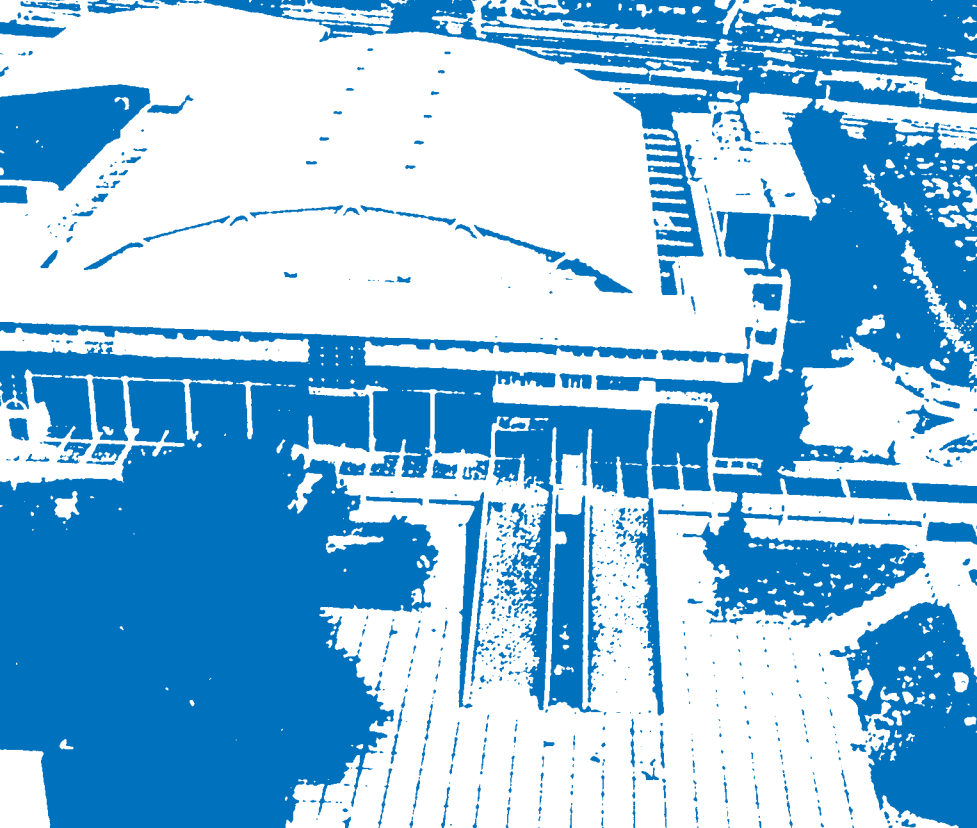
Višenamjenski programi zahtijevaju kvalitetne podne obloge, otporne na sve zahtjeve i sklopivo, telekopsko, preklopno ili demontažno gledalište.

U Domu sportova postava i skidanje parketnog poda na leđenu (ili betonsku) plohu traju 8x10 radnih sati. Brže tehnologije postoje, a primijenit će se uz diktat zahtjeva i atrakciju cijene.

Predviđanje troškova

Programiranje, dakle određivanje

namjene, lokacije, kapaciteta i funkcije, moralo bi već u početnoj fazi sadržavati “cost-benefit” analizu i predviđanje troškova pogona, održavanja i korištenja, plaća osoblja, amortizacije, remonta, obnove tehnologije... u cijelom vijeku trajanja.

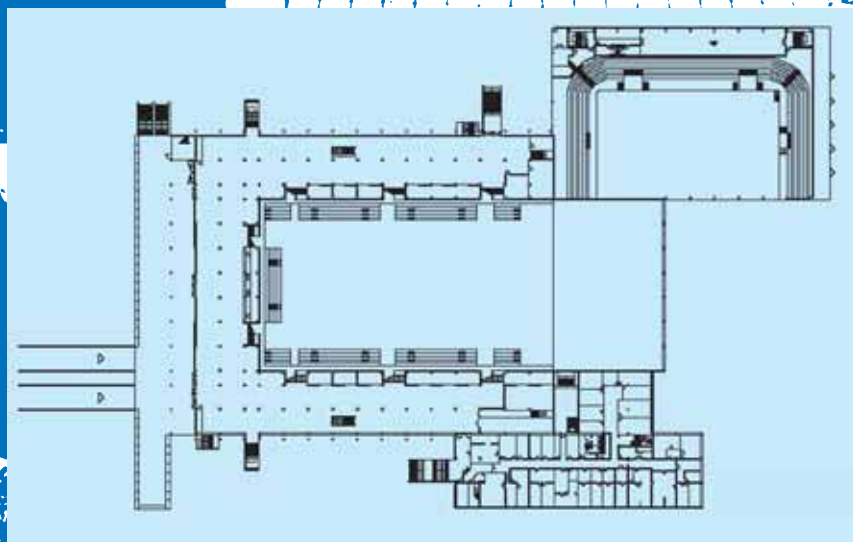
Zagrebački Dom sportova se, uz prosječni godišnji trošak od 11 milijuna kuna i uz optimalnu popunjenost svakodnevnim korisnicima (čak i predvorja!) mora dotirati s oko 40 posto novca. Ostalih 60 posto se prihoduje najamninom od sportskog i poslovnog prostora, prihodima od priredbi i reklama itd.

Oko 50 posto ukupnih troškova su plaće osoblja, što je unutar svjetskog prosjeka za takvu vrstu građevina.

Povijesni priručnik

Uz zakonima propisanu, dokumentacija za izgradnju sportskih građevina trebala bi sadržavati projektni program koji potpisuje odgovorna (i, pretpostavlja se, kompetentna osoba), ali i urbanističke, ekonomske i ekološke dokaze o realnosti namjene i kapaciteta te dokaze o kadrovskom i financijskom potencijalu investitora u optimalnom gospodarenju.

Za kraj, kuriozitet. Autorima domaćeg priručnika “Normativi s uputama o programiranju, projektiranju, izgradnji i opremanju prostora za tjelesni odgoj u dječjim jaslicama i vrtićima, osnovnim i srednjim školama” trebalo bi čestitati, jer je na snazi i dan-danas, 30 godina nakon donošenja! Pitanje: ne misle li oni koji bi trebali pisati nove priručnike - to im je, naime, zakonska obveza - da se nešto u 30 godina ipak promijenilo? EU da i ne spominjemo...

HRT

H

HRT

Hrvatska radiotelevizija

HRT

HRT

HRT

HRT

Hrvatska radiotelevizija

POVIJEST HRVATSKOG SPORTA

UDK 796/799(091) • CODEN: PHSPFG • ISSN 1330-948X

Hrvatski olimpijski
odbor

GODINA 37 • BROJ 139 • PROSINAC 2006.

Franjo Bučar u odori Hrvatskog sokola 1902. godine

OBLJETNICA: 140. godišnjica rođenja i 60. godišnjica smrti Franje Bučara

Otac hrvatskog sporta

BUČAR JE BIO NENADMAŠAN ORGANIZATOR I INSTRUKTOR, USPJEŠAN RUKOVODILAC, SPRETAN PROPAGATOR I PLODAN PUBLICIST. UJEDNO, NAJZASLUŽNIJI JE ZA OSNIVANJE NEKIH STRUKOVNIH ŠPORTSKIH SAVEZA I HRVATSKOG ŠPORTSKOG SAVEZA 1909. GODINE

Piše **Zdenko Jajčević**

Uz ime Franje Bučara najbolje pristaje epitet - otac hrvatskog športa. U temeljima hrvatske tjelovježbe, modernog športa, olimpizma, sokolstva i brojnih drugih aktivnosti vezanih uz ovu djelatnost, stalno je prisutan lik marljivog i ingenioznog Franje Bučara.

Bučar je rođen 25. studenoga 1866. u Zagrebu. Maturirao je 1886. godine na Klasičnoj gornjogradskoj gimnaziji, a diplomirao 1895. na filozofskom fakultetu - grupa povijest i zemljopis.

Studij u Stockholmu

U travnju 1892. Bučar se javio na natječaj za studij na Centralnom gimnastičkom zavodu u Stockholmu, kojega je raspisao Odjel za bogoštovlje i nastavu na inicijativu Izidora Kršnjavija, predstojnika tog odjela. Bučar se sjajno snašao na tada najuglednijoj svjetskoj ustanovi za školovanje visokostručnih kadrova za tjelesni odgoj i šport. Brzo je naučio švedski jezik i sklopio brojna poznanstva s tada uglednim europskim sportskim djelatnicima. Na poziv Kršnjavija, Bučar se morao prije završetka studija vratiti u Zagreb. Odmah je prionuo organiziranju Tečaja za učitelje gimnastike koji je započeo radom 1. listopada 1894. godine. Za uspješan rad na organizaciji i provedbi Tečaja car Franjo Josip I. odlikovao je Bučara posebnom zlatnom me-

daljom. Godine 1897. proširio je svoju diplomsku radnju i preveo je na njemački: *Geschichte des Protestantismus in Kroatien*. Iste je godine s tom temom položio doktorat na Sveučilištu u Grazu.

Pokretač modernog športa u Hrvatskoj

Kao dak osnovne i srednje škole Bučar se bavio raznim sportskim granama. Klizao je na Maksimirskom jezeru, vježbao gimnastiku u Hrvatskom sokolu, plivao je i vozio bicikl. Bavio se i jahanjem, streljaštvom, veslanjem i ribolovom. Za boravka u Švedskoj Bučar je upoznato do tada njemu posve nepoznate športove. Športsko je znanje obogaćivao posjetima europskim sportskim centrima i redovitim praćenjem stručne literature. Kao aktivni natjecatelj Bučar je nastupao u sportskoj gimnastici, klizanju, skijanju i mačevanju. Postigao je samo jedan zapaženiji rezultat: drugo mjesto u "strmoj vožnji" na skijaškom natjecanju u Pragu 1896. godine.

Nakon upoznavanja s osnovnim pravilima i tehnikom igre, Bučar je i dalje radio na popularizaciji i daljnjem razvoju pojedinih sportskih grana. Bio je iznimno uporan u svladavanju otpora koji se javljao prilikom pojave športa u jednoj u osnovi konzervativnoj sredini. Bučar je bio nenadmašan organizator i instruktor, uspješan rukovodilac,

spretan propagator i plodan publicist. Ujedno, najzaslužniji je za osnivanje nekih strukovnih sportskih saveza i Hrvatskog sportskog saveza 1909. godine.

Borba za unapređenje nastave tjelovježbe

Dvije godine nakon završetka Tečaja za učitelje gimnastike, 28. svibnja 1898. godine, osnovano je Društvo za tjelesni uzgoj. Ali, malo se toga promijenilo u nastavi tjelovježbe. Jedino je Bučar mukotrpnim radom ostvario male pomake. Tako je 1904. u sklopu Hrvatskog društva za unapređenje uzgoja osnovao Sekciju za promicanje tjelesnog uzgoja. Godine 1907. unutar Društva hrvatskih srednjoškolskih profesora osnovan je Odbor za tjelesni odgoj i školsku higijenu. Jedan od uspjeha Odbora bilo

Franjo Bučar (leži dolje) na Centralnom gimnastičkom zavodu u Stockholmu 1893. godine

Franjo Bučar na satu "pedagoške gimnastike" na Tečaju za učitelje gimnastike 1894. godine

je uvođenje obvezne nastave tjelesnog odgoja, dva sata tjedno, u srednje škole. Društvo učitelja gimnastike Hrvatske i Slavonije uputilo je 1909. predstavku vladi u kojoj se predlaže uvođenje obvezne nastave za sve niže i više muške i ženske škole, po dva sata tjedno, a u slobodno izvanškolsko vrijeme dacima treba osigurati sistematsko vježbanje i bavljenje športom. Zahtijeva se i imenovanje stalnog školskog liječnika i Komisije za ispitivanje i osposobljavanje učitelja gimnastike i uvođenje srednjoškolske gimnastičke svečanosti za cijelu Hrvatsku. Većinu tih prijedloga vlada je prihvatila do 1914. godine. Sve do umirovljenja 1925. godine Bučar je radio kao profesor tjelovježbe na zagrebačkim gimnazijama. I u mirovini je nastavio s intenzivnim radom na unapređivanju tjelesnog odgoja i športa. Zaslužan je i za otvaranje Više škole za tjelesni odgoj u Zagrebu, 26. ožujka 1941. godine.

Djelatnost u Hrvatskom sokolu

Već kao 12-godišnji dječak Bučar je počeo vježbati u zagrebačkom Hrvatskom sokolu. Za studiranja u Beču vježbao je u Bečkom sokolu (Sokol Vidensky). Boraveći u Karlovcu, u Pokupskom sokolu je obnašao dužnost tajnika i prednjaka. Kao predstavnik tog društva, 1891. godine boravio je u Pragu na Drugom svesokolskom sletu. Nakon studija u Švedskoj, u zagrebačkom Hrvatskom sokolu počeo je djelovati 1894. godine kao prednjak. Za tajnika tog društva izabran je 1896. Od 20. do 27. travnja 1902. godine Bučar je u Zagrebu organizirao Tečaj švedske gimnastike za 17 učitelja poljskog sokola. Na njegovu inicijativu, 6. studenoga 1904. godine u Sušaku je osnovan Savez hrvatskih sokolskih društava. Na osnivačkoj skupštini Saveza slavenskog sokolstva, 1905. u Pragu, Bučar je izabran za člana saveznog odbora. Za člana Međunarodne gimnastičke federacije izabran je 1908. godine. Jedan je od najzaslužnijih za organizaciju nastupa gimnastičke reprezentacije Hrvatske na europskom prvenstvu u Torinu 1911. godine. Bio je i u stalnoj vezi s Hrvatskim sokolom u Chicagu, koji je osnovan 1896. godine.

Djelatnost u olimpijskom pokretu

U kolovozu 1894., dva mjeseca nakon osnivanja Međunarodnog olimpijskog odbora, Franjo Bučar je u časopisu Gimnastika objavio vijest o velikom međunarodnom sastanku u svrhu uspostave olimpijskih igara. Za studiranja u

Stockholmu i prilikom brojnih putovanja Europom Bučar je upoznao članove MOO-a, švedskog časnika Viktora Balcka, Čeha Jiri-Gutha Jarkovskog i ruskog generala Alekseja Butowskog. Uz njihovu pomoć nastojao je učlaniti Hrvatsku u MOO. U povodu 10. godišnjice održavanja I. olimpijskih igara u Ateni, Grčki olimpijski odbor je 1906. organizirao tzv. Međugre. U želji da na tim igrama sudjeluju i hrvatski športaši, Bučar je organizacijskom odboru poslao preliminarnu prijavu, ali zbog intervencije Madarskog olimpijskog odbora hrvatski športaši nisu nastupili. Prilikom posjete Parizu 1908. Bučar je razgovarao s Pierreom de Coubertinom o mogućem prijemu Hrvatske u MOO. Coubertin je predložio da tada najorganiziranija hrvatska tjelovježbena organizacija uputi molbu za prijam. Molba Hrvatskog sokolskog saveza poslana je iste godine, ali nikada nije stavljena na dnevni red sjednice MOO-a. Na Bučarovu je inicijativu 14. prosinca 1919. osnovan Jugoslavenski olimpijski odbor, a on je izabran za prvog predsjednika.

Ostale aktivnosti

Na nekoliko međunarodnih skupova Bučar je priredio izložbe s tematikom hrvatskog tjelesnog odgoja, školstva i higijene. Takve je izložbe organizirao u Pragu, Innsbrucku, Budimpešti, Stockholmu i Nürnbergu. Aktivni je član Društva za uređenje i poljepšanje Plitivičkih jezera, Društva Hrvatskog zmaja i Društva Zagrepčana. Bio je strastveni skupljač maraka, naljepnica i žigova. Član je i često predsjednik švedsko, dansko, poljsko, bugarsko, rusko, slovačko-jugoslavenskih društava. Ostavio je iznimno bogatu korespondenciju s važnim osobama europske kulture i športa. Skupio je bogatu sportsku biblioteku koja je imala 4000 svezaka. Za gotovo 60 godina plodnog rada nagrađen je brojnim domaćim i stranim priznanjima, zahvalama, diplomama, medaljama, plaketama, spomen-značkama. Umro je u Zagrebu 26. prosinca 1946. godine.

Literatura:

1. Radan, Ž. (1966). Franjo Bučar i gimnastički i sportski pokret u Hrvatskoj. Zagreb: Magistarski rad.
2. Radan, Ž. (1976). Olimpizam u krajevima Jugoslavije do 1919. godine. Zagreb: Doktorska disertacija.
3. Radan, Ž. (1981). Pregled historije tjelesnog vježbanja i sporta. Zagreb: Školska knjiga.

Sto godina HŠK Concordia

SEKCIJA HOKEJAŠA NA TRAVI JEDINA JE KOJA SVE DO DANAS NOSI IME OVOGA, ZA ZAGREBAČKI I HRVATSKI ŠPORT IZVANREDNO VAŽNOG KOLEKTIVA

Piše **Mirko Poldrugac**

Prrije 100 godina, 10. listopada 1906., u Zagrebu je održana osnivačka skupština Prvog srednjoškolskog športskog kluba *Concordia*. Skupina srednjoškolaca okupila se toga dana u praonici rublja, u podrumu zgrade u današnjoj Klaićevoj ulici broj 12. i izabrala prvo klupsko rukovodstvo. Za predsjednika je izabran Ervin Rosmanith, a za blagajnika njegov brat Roman. Oružar kluba postao je Đuro Kleončić. Vlasnik zgrade u kojoj je održana skupština, Adalbert Rosmanith, bio je pokrovitelj kluba u kojem su s uspjehom nastupala tri njegova sina. On je klubu darovao prvu nogometnu loptu. Nogometna je sekcija trenirala dvaput tjedno na "Elipsi", današnjem Srednjoškolskom igralištu. Na godišnjicu osnivanja kluba odigrana je utakmica s rezervnim sastavom HAŠK-a (1-3). Iste godine odigran je dvoboj sa zagrebačkom *Olimpijom*, klubom koji nije bio registriran, a nije imao ni upravu niti klupske prostorije. Nakon visokog poraza *Olimpija* se rasformirala, a nekoliko dobrih igrača, na čelu s Milivojem Sekulićem, prešlo je u redove *Concordije*. Uspjehi, ozbiljan rad i drugarstvo privukli su u klub učitelja tjeļovježbe Josipa Prikrila, športske djelatnike Frana Šukljea i Milivoja Zoričića, te mecene Aleksandra Lovinčića i Franju Pečeka. Potonji je klubu poklonio prve dresove. U djelovanju kluba sudjelovale su i vrijedne učenice Erna Rosmanith, Zlata Sekulić i Paula Amšel.

Nove sekcije

Kada se 1908. ustalila nogometna sekcija, uprava kluba odlučila je osnovati lakoatletsku, mačevalačku, biciklističku, plivačku, zimsko-sportsku i sekciju hokeja na travi.

U prvo su vrijeme neki članovi nastupali u više sekcija. Tako su Milivoj Sekulić, Ico Kerhin, Krunoslav Cesarec, Natko Batinić, Vilko Ebert, Đuro Kleončić i Đuro Amšel bili podjednako dobri nogometaši i atletičari. Isti su igrači 30. kolovoza 1908. nastupili su za hokejaški sastav *Concordije* u Samoboru, protiv domaćeg ASK *Šišmiša*. U toj prvoj utakmici u hokeju na travi u nas, *Concordia* je pobijedila sa 4-0. Atletičari Prvog srednjoškolskog športskog kluba *Concordia* s uspjehom nastupaju na prvim utrkama zagrebačkim ulicama. Napretku atletske sekcije pridonio je Đuro Kulčar, koji je na studiju u Budimpešti upoznao modernu atletiku.

Na "Elipsi" su nogometaši 7. svibnja 1910. odigrali prvu međunarodnu utakmicu. Pobijedio je *Sturm* iz Graza (4-2). Iste je godine, 28. rujna, uslijedio prvi susret s HAŠK-om. Utakmica nije dovršena jer je momčad HAŠK-a, nezadovoljna suđenjem, napustila igralište pri rezultatu 1-0 za *Concordiju*. Dana 17. rujna 1911. *Concordia* je na "Elipsi" svladala budimpeštanski Magyar *Tarasa Kör* (5-0). Na toj je utakmici za klub prvi put zaigrao Artur Dubravčić. Na prvu turneju u inozemstvo krenuli su nogometaši krajem travnja 1912. U Beču su, kao prva nogometna momčad iz Hrvatske, odigrali dvije utakmice. S Wiener Sportklubom *Südmärk* odigrali su neodlučno (4-4), a savladali su Sportklub *Favorit* (2-0).

Concordia postaje športski klub

Na izvanrednoj skupštini kluba 4. rujna 1912. promijenjen je naziv kluba u Hrvatski športski klub *Concordia*. Srednjoškolci više nisu smjeli nastupati za klub, a zabra-

Hazenašice HŠK *Concordie* koje su nastupile kao članice reprezentacije na IV. ženskim svjetskim igrama u Londonu 1934.

HŠK *Concordie* državni prvaci 1931/32. godine. U sredini je trener Bogdan Cuvaj.

Sekcija hokeja na travi HŠK Concordia na igralištu u Kranjčevićevoj ulici 1932. godine

njeno je i daljnje treniranje i igranje na "Elipsi". Nedostatak igrališta prouzročio je malu stagnaciju u radu kluba. Na zahtjev Mađarskog nogometnog saveza za uključivanje klubova iz Hrvatske u njegovo članstvo, HŠK *Concordia* je odgovorila odigravanjem utakmice sa SK *Slavija* iz Praga. U to je vrijeme mađarski savez bojkotirao sve češke klubove. Gostovanje *Slavije* pobudilo je golemo zanimanje u gradu, jer se radilo o ponajboljoj europskoj momčadi. Na igralištu u Tuškancu, 28. lipnja 1913., gosti su svladali domaćina (3-1), a sljedećeg dana bili su još efikasniji (8-1).

Razne aktivnosti i brojno članstvo primorali su upravu da potraži novi teren za trajni smještaj kluba. Početkom 1914. započelo je niveliranje zemljišta koje je dobiveno od gradskog poglavarstva u 10-godišnji najam. To su bile livade između Tratinske ceste, Svilane i zgrade Crvenog križa. Igralište je ograđeno drvenom ogradom, a na zapadnoj strani postavljene su klupe za sjedenje. Već 14. lipnja iste godine tu su odigrane utakmice drugog nogometnog prvenstva za Hrvatsku i Slavoniju. Za I. svjetskog rata na igralištu su podignute barake, a ograda i klupe su ložene tijekom oštih zima.

Obnova igrališta

Nakon rata klub je ponovno zaposjeo igralište u rujnu 1919. godine. Odmah je počelo uređenje potpuno uništenog terena. Na zapadnoj strani podignute su klupe za 600 ljudi i tribina s 1100 sjedala. Isključivo doprinosom članova kluba za 10 je godina izgrađen, za tadašnje prilike, jedan od najboljih stadiona u državi. Od 15 utakmica koje je nogometna reprezentacija između dva svjetska rata igrala u Zagrebu, 11 ih je odigrano na igralištu HŠK *Concordia*, tri na HAŠK-ovom stadionu u Maksimiru, a jedna na igralištu Građanskog, na mjestu današnje zgrade Elektroprivrede u Vukovarskoj 37. Klupska kućica *Concordije* podignuta 1921. godine postoji i danas i u njoj su smješteni klubovi Športskog društva *Zagreb*.

Najplodnije godine

U ljetnim mjesecima 1922. član uprave Đuro Kulčar naručio je iz Budimpešte stol sa svim rekvizitima za stolni tenis. Stol je smješten u klupsku kućicu, gdje je prvi put u

Zagrebu zaigrana ta športska igra. U rujnu iste godine osnovana je sekcija za hazenu, koja je pod vodstvom trenera Bogdana Cuvaja osvojila naslov najboljih u zemlji 1927., 1931. - 1934. i 1937. Sedam igračica kluba sudjelovalo je u reprezentaciji Jugoslavije koja je na III. svjetskim ženskim igrama u Londonu 1934. osvojila prvo mjesto. Nastupile su Zlata Tonković-Cuvaj, Melita Lovrenčić, Marica Cimperman, Zdenka Radović-Kunštek, Ivka Tonković, Ema Gršetić i Nada Bobinski. Iz atletske sekcije poniklo je niz državnih prvaka i rekordera. To su bili višestruki prvak Jugoslavije u skoku uvis i udalj i utrci 110 m prepone Ivo Buratović, srednjoprugaš Petar Butković, dugoprugaši Franjo Predanić, Josip Šindelar i Josip Kotnik, preponaši Janko Praunsperger i Boris Hanžeković, bacači Veljko Narančić i Aleksa Kovačević i dr.

Sačuvali ime

Najveće uspjehe u međuratnom razdoblju nogometna je momčad ostvarila 1930. i 1932. osvajanjem prvenstva Jugoslavije. U istom razdoblju 17 je igračica *Concordije* branilo boje državne reprezentacije. Najviše nastupa za najbolju selekciju imali su Ivan Belošević (11), Zvonko Jazbec (10) i Artur Dubravčić (9). Neumorni športski djelatnik, nogometaš Boris Praunsperger, uspješno je vodio plivačku sekciju. Učitelji mačevanja u klubu bili su Francesco Tirelli, Karlo Blaha i Ottokar Schulz. Među tenisačima isticali su se višestruki državni prvaci Franjo Punčec i Franjo Kukuljević. Hokejaši na travi bili su aktivni na početku osnivanja *Concordije*, no zatim je njihovo djelovanje prestalo. Sekcija je obnovljena zahvaljujući Fedi Radoslavu i braći Miljenku i Zvonimiru Pfaffu 1932. godine. To je jedina sekcija koja sve do danas nosi ime ova, za zagrebački i hrvatski šport izvanredno važnog športskog kolektiva.

Literatura:

1. Cuvaj, B. (1977). HŠK Concordia u Zagrebu 1906 - 1919. Povijest sporta, 31 (8) 2732 - 2746.
2. Cuvaj, B. (1977). Nogometna sekcija HŠK Concordie u Zagrebu 1919 - 1944. Povijest sporta, 32 (8) 2785 - 2804.

Prva nastava tjelovježbe u Hrvatskoj

MALO JE GRADOVA U HRVATSKOJ KOJI SE MOGU POHVALITI TAKO BOGATOM I DUGOGODIŠNJOM TJELOVJEŽBENOM I SPORTSKOM TRADICIJOM POPUT SAMOBORA

Piše **Juro Horvat**

Samobor je smješten na istočnim obroncima Samoborskog gorja, u dolini rječice Gradne. Na području Samobora pronađeni su brojni arheološki nalazi iz kamenog, metalnog i rimskog doba. U srednjem vijeku podignute su utvrde u Samoboru, Lipovcu i Okiću. Poveljom kralja Bele IV. iz 1242. godine Samobor je dobio status "slobodnog kraljevskog trgovišta" pa se ta godina računa kao službena godina osnutka grada. Samobor je jedno od najstarijih i najprivlačnijih izletišta, udaljen dvadeset kilometara od Zagreba, a pet kilometara od granice s Republikom Slovenijom. Grad ima oko 15.000 stanovnika, a u okolici u stotinjak sela i naselja živi još 20.000 stanovnika. Samobor pripada Zagrebačkoj županiji.

Nožičkanje, svinkanje, kotačenje

Šport u Samoboru ima dugu tradiciju, a počeci mu sežu u daleku prošlost. U djelima Ivana Belostenca *Gazophylacium* iz 1740. godine i Milana Langa, *Samobor - narodni život i običaji*, izdanim 1914., navode se brojne narodne igre: igre mjehurinom, nožičkanje, svinkanje, prasičkanje, kotačenje, plivanje, prstenak, hrvanje, konjaništvo, kuglanje, rinkanje, sanjkanje i dr. Među najstarijim zapisima o pionirima samoborskog športa nalazi se podatak o samoborskom liječniku Ignacu Biščanu koji se natjecao sa zagrebačkim strijelcima 20. kolovoza 1839. godine. Nešto kasnije, kada još nitko nije slutio pojavu modernog športa, Pučka škola u Samoboru uvela je prva u Hrvatskoj "gombanje" kao obavezan predmet. O tomu je učitelj Gustav Habjanić dao dragocjene podatke u članku objavljenom u godišnjem izvješću škole, tiskanom 1864. godine. Habjanić, među ostalim, piše "da gimnastika osobito važan upliv na duševnu snagu imade".

Hrvatsko planinarsko društvo iz Zagreba priredilo je svoj prvi društveni izlet na samoborski Oštrc i Plešivicu 17. svibnja 1875. godine. Član društva bio je i Franjo Švarc povjerenik HPD-a za Samobor. Dvadesetak dana kasnije, 4. srpnja, došao je u Samobor na svoj prvi izlet i hodnu vježbu Hrvatski sokol iz Zagreba. Oni su pošli u Rude, uspeli se na Plješivicu, spustili se u Jastrebarsko i večernjim se vlakom vratili u Zagreb.

Počeci biciklizma i tenisa

Trojica mladića, Erik Alexander, Mirko Bothe i Mirko Kleščić u ljeto 1887. godine na velosipedima su se odvezli do Trsta, gdje ih je srdačno primio tamošnji Veloce Club *Triestino*. Tri godine kasnije posjetili su i Veneciju. Jedan od trojice hrabrih vozača, kasnije samoborski ljekarnik Mirko Kleščić, pokrenuo je 4. kolovoza 1893. osnivanje Biciklističkog društva *Samobor*.

Nika Fleis

Gradski stadion
Samobor

Prvi športski objekt u Samoboru, tenisko igralište, izgrađeno je 1890. godine. Sagradio ga je grof Maks Montecuccoli na svom posjedu Zidanica u Taborcju. Na tom se igralištu okupljala aristokracija iz bliže i dalje okolice Samobora. Zaslugom prof. dr. Franje Bučara, čiji je brat živio u Samoboru, tenis se počeo igrati i u građanskim kru-

govima. Bučar je 1894. u dvorištu kuće Marka Bahovca, na današnjem Trgu kralja Tomislava 6, uređio tenisko igralište. Treće igralište uređeno je na Vugrinščaku 1899. godine.

Samoborske sportske igre

Prva športska dvorana u Samoboru bila je kuglana koja je izgrađena uz gostionicu Stjepana Fresla u današnjoj Perkovčevoj ulici 15. Prodorom modernog športa u Samoboru je 1903. osnovan Akademski športski klub *Šišmiš*. U njemu se njegovala atletika, plivanje, mačevanje, hokej na travi, tenis, biciklizam, nogomet, skijanje i sanjkanje. Taj je klub 30. kolovoza 1908. priredio Samoborske sportske igre. Tom prigodom odigrana je prva utakmica u hokeju na travi u nas između AŠK *Šišmiš* i HŠK *Concordia*. Istog dana u Samoboru je odigrana i prva nogometna utakmica između dvije momčadi HAŠK-a. Klupsko prvenstvo u trčanju na 1800 m priređeno je 30. kolovoza 1909. od raskršća Šmidhenove i Topličke ulice do Šmidhenovog kupališta. U nedjelju 30. srpnja 1911. priređen je plivački miting na Hidropatskom kupalištu. Na tom je bazenu 3. kolovoza 1919. odigrana vaterpolska utakmica između ekipa novoosnovanog HŠK *Okić* i HŠK *Concordia*.

Samoborski sportski savez

Danas je u Samoborski športski savez udruženo 49 športskih organizacija iz 20 športskih grana, a registrirano je oko 2500 aktivnih športaša. Športske programe realizira oko 300 trenera, sudaca i delegata na 20 športskih objekata. Samoborski športaši i klubovi svojim su rezultatima na nacionalnim prvenstvima u više športova u samom vrhu, a postignuto je i nekoliko međunarodno vrijednih rezultata. Karate klub *Samobor* je devet puta osvojio ekipno državno prvenstvo (1992., 1993., 1994., 2000., 2001., 2002., 2003., 2004. i 2005. godine), 1992. je osvojio četvrto, a 1993. treće mjesto na klupskom prvenstvu Europe. Nogometaši NK *Samobor* su u sezoni 1996./1997. bili prvaci I. B hrvatske nogometne lige pa su u sezoni 1997./1998. nastupali u I. hrvatskoj nogometnoj ligi. Ženski rukometni klub *Samoborka Silex* je u sezoni 1996./1997. osvojio četvrto mjesto u I. hrvatskoj rukometnoj ligi i plasirao se u Kup EHF-a.

Uspjesi u individualnim sportovima

Na Europskom prvenstvu u karateu 1994. godine, Goran Romić se u polusrednjoj kategoriji plasirao na četvrto mjesto. Na Svjetskom juniorskom kupu 2003. godine Davor Cipek je u apsolutnoj kategoriji osvojio prvo mjesto, a iste godine Maja Janković je na Svjetskom juniorskom prvenstvu u kategoriji +60 bila treća. Međunarodno vrijedne rezultate postigli su i karataši Davor Mrzak, Dario Svetić i Vjekoslav Škreb. Skijašica Nika Fliss je osvojila 8. mjesto u slalomu na Svjetskom prvenstvu 2003. godine. Važno je istaknuti da su Nika Fliss i Davor Olivari nastupili na Zimskim olimpijskim igrama u Torinu 2006. godine. Tenisač Antonio Šančić se na Otvorenom prvenstvu Australije 2006. plasirao u osminu finala u kategoriji juni - parovi. U Samoboru postoje i perspektivni juniori koji na-

Tenisko igralište u dvorištu kuće obitelji Bahovac 1900. godine

Samoborske športske igre 1908. godine

stupaju za nacionalne selekcije u karateu, tenisu, moto-krosu, judu, orijentacijskom trčanju, skijanju, brdskom biciklizmu, gimnastici i športskom plesu.

Sportski objekti

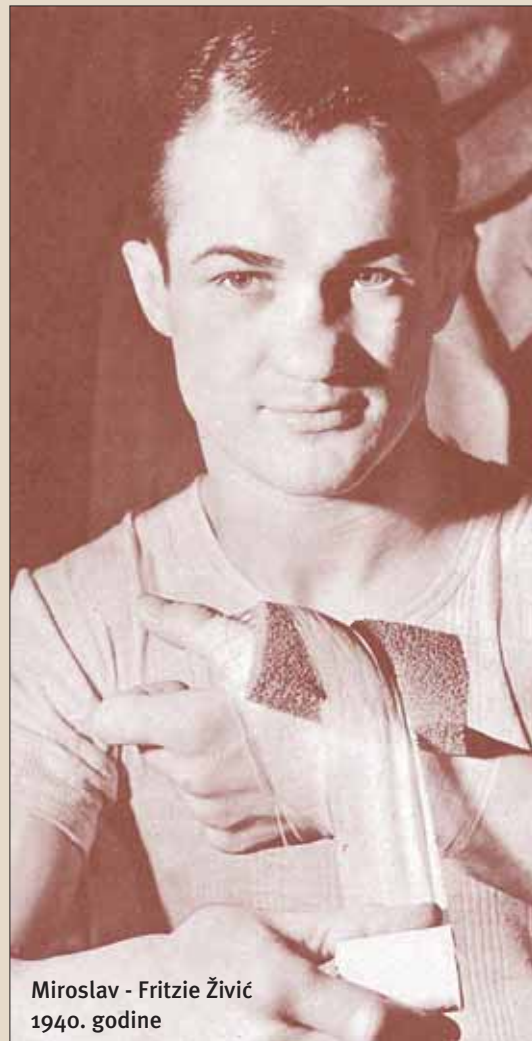
Sportski centar NK *Samobor* obuhvaća nogometni stadion B kategorije, atletsku stazu, gledalište za 5000 ljudi, pomoćno nogometno igralište i jedno igralište s umjetnom travom. Gradska športska dvorana pri Osnovnoj školi *Bogumil Toni* ima igralište za rukomet i košarku te gledalište s 1200 sjedećih mjesta. Uz dvoranu su dva teniska igrališta. Uz veliku dvoranu izgrađena je dvorana za borilačke sportove, mala dvorana i športska ambulanta. Tereni Teniskog kluba *Samobor 1890* imaju osam zemljanih terena, a na dva igrališta moguće je igrati u večernjim satima. Postoji i jedno natkriveno igralište. U izgradnji je trodijelna športska dvorana, s dvoranom za fitnes i borilačke sportove, koja bi trebala biti dovršena do jeseni 2007. godine. Namijenjena je prije svega srednjoškolskoj mladeži.

Literatura:

1. Sudnik, I. (1987). Povijest sporta u Samoboru. Samobor: Samoborski muzej.
2. Horvat, J. (2000). Samoborski šport 1740. - 2000. Samobor: Samoborski športski savez.
3. Horvat, J. (2005). Športski almanah Zagrebačke županije. Samobor: Samoborski športski savez.

Miroslav - Fritzie Živić - profesionalni svjetski prvak u boksu

U 18-GODIŠNJOJ PROFESIONALNOJ KARIJERI ŽIVIĆ JE IMAO 230 BORBI. ZABILJEŽIO JE 80 POBJEDA NOKAUTOM, 74 PUTA POBIJEDIO JE NA BODOVE, IZGUBIO JE 61 BORBU, A 10 JE ZAVRŠILO BEZ POBJEDNIKA. JEDNU OD NAJVEĆIH POBJEDA OSTVARIO JE 12. SRPNJA 1943. KADA JE POBIJEDIO JAKEA LA MOTTU, SVJETSKOG PRVAKA U SREDNJOJ KATEGORIJI

Miroslav - Fritzie Živić
1940. godine

Piše **Zvonko Bušić**

Miroslav - Fritzie Živić rođen je 8. svibnja 1913. u Pittsburghu (Pennsylvania, SAD). Njegovi roditelji bili su porijeklom iz Like. Imao je četvero braće i svi su bili boksači. Brat Jack nastupao je u lakoj kategoriji (1919. - 1929.), a Pete u bantamu (1919. - 1929.). Oba brata su bila američki olimpijci. Brat Eddie je nastupao u lakoj kategoriji (1932. - 1940.), a Joe u srednjoj kategoriji (1918. - 1922.). Najbolji i najuspješniji bio je Miroslav - Fritzie, koji je kao profesionalni boksač nastupao punih 18 godina (1931. - 1949.). U amaterskoj konkurenciji imao je tridesetak borbi, a bio je i prvak Pittsburgha u perolakoj i lakoj kategoriji. Obitelj Živić živjela je u gradu Lawrencevilleu gdje su braća Pete i Jack radili u čeličani. Između rada u čeličani i nastupa u ringu, Miroslav - Fritzie Živić se odlučio za drugo, prije svega zbog mogućnosti veće zarade. Za prvu profesionalnu pobjedu isplaćeno mu je 2500 dolara

Izvanredno uspješna karijera

Prvi profesionalni boksački susret Živić je imao 5. studenoga 1931. s Alom Rettingerom u Pittsburghu. Pobijedio je tehničkim nokautom u prvoj rundi. Novac zaraden od profesionalnog boksa promijenio je život obitelji Živić, a kasnije i obitelji koju je osnovao Miroslav. U dugogodišnjoj karijeri imao je samo dva menadžera. Luke Camey i Louis Stokan zaslužni su za njegovu iznimno uspješnu karijeru.

U profesionalnoj karijeri imao je 230 borbi. Zabilježio je 80 pobjeda nokautom, a 74 puta pobijedio je na bodove. Izgubio je 61 borbu, a 10 je završilo bez pobjednika. Pet borbi su bile eksibicijske. U borbama u kojima je poražen četiri puta je

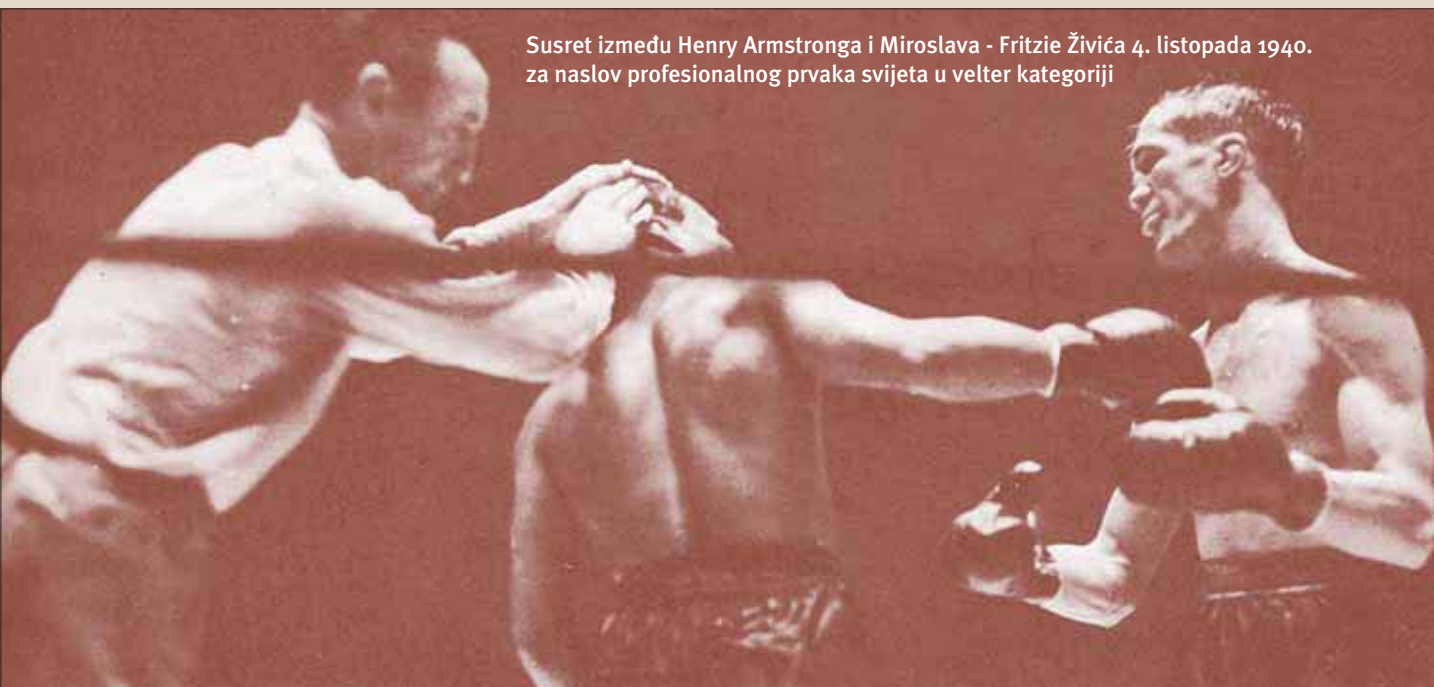
izgubio nokautom. Jednu od najvećih pobjeda ostvario je 12. srpnja 1943. u Pittsburghu kada je pobijedio Jakea La Mottu, svjetskog prvaka u srednjoj kategoriji. Dvaput je izgubio od znamenitog Raya Sugara Robinsona. Posljednju borbu imao je 17. siječnja 1949. u Augusti, gdje je pobijedio Eddija Stela u 10 rundi na bodove.

Prvak svijeta u velter kategoriji

Prvak svijeta u velter kategoriji postao je 4. listopada 1940. Dotadašnji svjetski prvak Henry Armstrong obećao je da će se susresti s pobjednikom meča između Živića i Sammya Angotta. Kada je Živić pobijedio, odlučeno je da se borba za svjetskog prvaka u 15 rundi održi u Madison Square Gardenu, u New Yorku. Tamnopusi Armstrong je do tada imao 147 pobjeda, od toga 98 nokautom, a 47 na bodove. Bio je poražen samo u 17 borbi. Dvorana je bila ispunjena do posljednjeg mjesta, a došlo je mnogo Hrvata i iz udaljenih američkih gradova. Poznat kao beskompromisan borac Živić je osvojio publiku hrabrošću, tehnikom i snažnim udarcima. Diktirao je oštar tempo i dobro se kretao, a njegov protivnik je uzvraćao istom mjerom. Tijekom meča Živić je bio sve bolji i Armstrong je kraj borbe dočekao potpuno iscrpljen. Suci su pobjedu jednoglasno dodijelili Živiću. Borbu je prenosio radio.

Prvu obranu naslova svjetskog prvaka imao je već 15. studenoga 1940., kada je pobijedio izazivača, Amerikanca Ala Davisa. Živićev je suparnik diskvalificiran u drugoj rundi zbog udaraca u zabranjene dijelove tijela. Davis je kasnije odlukom boksačke komisije savezne države New York diskvalificiran doživotno. U uzvratu Živić je 17. siječnja 1941.

Susret između Henry Armstronga i Miroslava - Fritzie Živića 4. listopada 1940. za naslov profesionalnog prvaka svijeta u velter kategoriji

ponovo pobijedio Henry Armstronga. U 12. rundi pogođen krošom u bradu, Armstrong je bio u nokdaunu, a kako se nije podigao, bio je to klasični nokaut.

Gubitak svjetske titule

Kad je osvojio naslov svjetskog prvaka u velter kategoriji, Živić je od 17. ožujka do 14. srpnja 1941. godine imao čak sedam borbi, što je neuobičajeno mnogo za profesionalni boks. Zabilježio je šest pobjeda i jedan poraz. Samo 15 dana nakon što je, 14. srpnja 1941., pobijedio Johnyja Barbaru u 12 rundi na bodove, branio je naslov svjetskog prvaka. Dana 29. srpnja 1941. održana je borba između Živića i izazivača Fredija Cochranea. Živić je izgubio na bodove u 15 rundi. Komentirajući dvoboj, tisak je isticao velik broj Živićevih borbi u kratkom vremenu. Godinu kasnije, 10. rujna 1942. u prijateljskom susretu, Živić je pobijedio Cochranea u 10 rundi na bodove.

Teslina potpora

Prije uzvratu s Henryjem Armstrongom za naslov svjetskog prvaka, hrvatski je znanstvenik Nikola Tesla u telefonskom razgovoru ohrabrio Živića riječima: "Srušit ćeš ga sinko, no-

kautom". I doista, malo nakon toga Armstrong se ni drugi put nije proslavio u borbi sa Živićem. Dajući izjavu nakon dvoboja, Živić je započeo: "Pozdrav mama, pozdrav građani Pittsburgha, pozdrav Tesla". Iako je Tesla već od 1936. živio vrlo povučeno, ipak je dan nakon dvoboja pozvao Živića u hotel New Yorker gdje je njemu u čast priredio svečani ručak. Za ručka je Tesla razgovarao sa Živićem, njegovim trenerima i braćom. Zanimao se za detalje borbe, je li Živić možda ozlijeđen i slično.

Boxing's hall of fame u New Yorku

U jedinstvenom boksačkom muzeju na šest katova iznad bjesomučne prometne gužve New Yorka, u tišini žive oni koji su obilježavali boksačku epohu. Rukavice, otisci šaka i statue boksačkih velikana bore se protiv zaborava. Ovdje svoj kutak ima i Miroslav - Fritzie Živić. Nakon povlačenja iz ringa Živić je bio vlasnik športskog stadiona u Pittsburghu, bavio se prodajom vina, prodavao je nakit, ličio kuće i proizvodio kotlove. Nakon fantastične športske karijere, marljivo radeći, živio je mirnim obiteljskim životom. Njegov sin Fritzie bio je vlasnik restorana u Connecticutu. Drugi sin Charley prodavao je kozmetičke i farmaceutske proizvode, a kći Janis bila je nastavnica. U biografiji ovog skromnog čovjeka ne nalazimo ni jedan negativan postupak. Skrhan bolešću umro je 16. svibnja 1984. u Pittsburghu.

Literatura:

1. Bušić, Z. (2002.). *Šampioni hrvatskog i svjetskog boksa 1719. - 1998.* Zagreb: Hrvatski športski muzej.
2. Fleischer, N. (1998.). *A pictorial history of Boxing.* New York. Hamlyn.

Braća Jack, Eddie, Pete, Miroslav - Fritzie i Joe Živić

Neprocjenjiva ostavština Borisa Bakrača

ZA 27 GODINA PROVEDENIH U MOO-U, BAKRAČ JE USPJEŠNO SURADIVAO S TROJICOM PREDSEDNIKA: BRUNDAGEOM, KILLANINOM I SAMARANCHOM. OSIM USPJEŠNOG RADA U MOO-U, SVOM SE SILOM ZALAGAO ZA UNAPREĐENJE SPORTA U SVOJJOJ ZEMLJI

Piše **Saša Segedi**

U fundusu Hrvatskog športskog muzeja je nekoliko iznimno vrijednih zbirki. Jedna od njih pripada Borisu Bakraču. Zahvaljujući Tamari Blasin - Bakrač, Borisovoj kćeri, Hrvatski športski muzej je uspio doći do kompletne ostavštine jednog od najvećih hrvatskih sportskih djelatnika, koji je svojim marljivim radom izuzetno pridonio razvoju sporta i olimpizma u Hrvatskoj. Boris Bakrač rođen je 25. ožujka 1912. u Slavonskoj Požegi. Studirao je u Zagrebu gdje je 1936. završio Tehnički fakultet. Od malih nogu Bakrač je prigrlio sport, te se kao đak i student bavio nogometom i skijanjem. Do 1941. godine radio je u struci kao konstruktor - statičar i revizor statičkih proračuna mnogih objekata. Od 1941. Boris Bakrač aktivno sudjeluje u partizanskom pokretu, a od 1944. pa do kraja rata bio je opunomoćenik Glavnog štaba narodne oslobodilačke vojske Hrvatske za razmjenu zarobljenika. Od 1945. do 1980. bio je na istaknutim političkim, državnim i drugim funkcijama.

Djelatnost u sportu

U sport se ponovno uključio kao predsjednik Nogometnog saveza Hrvatske (1952. - 1962.). Istodobno je i predsjednik Saveza sportova Hrvatske (1952. - 1962.) i predsjednik Jugoslavenskog olimpijskog odbora (1953. - 1961.). Godine 1960. Bakrač je izabran za člana Međunarodnog olimpijskog odbora i u radu tog krovnog svjetskog sportskog tijela sudjeluje punih 27 godina. U razdoblju od 1968. do 1971. bio je član Mješovite komisije MOO-a, a od 1984. član i potpredsjednik Kulturne komisije. Bio je na sedam ljetnih i dvojim zimskim olimpijskim igrama, a sudjelovao je u radu 26 sjednica MOO-a. Kada se na vlastiti zahtjev 1987. povukao iz MOO-a, ponajprije zbog narušenog zdravlja, primio je najviše odlikovanje te organizacije - Olimpijski red.

Velike su njegove zasluge za organizaciju IV. opće skupštine nacionalnih olimpijskih odbora u Dubrovniku 1969. i proslavu 50. godišnjice Jugoslavenskog olimpijskog odbora u Zagrebu. Zaslužan je i za dobivanje organizacije Mediteranskih igara u Splitu 1979. godine, Zimskih olimpijskih igara u Sarajevu 1984. i drugih sportskih manifestacija. Posljednja javna sportska dužnost bila mu je mjesto potpredsjednika Organizacijskog odbora Univerzijade u Zagrebu 1987.

Boris Bakrač je bio prvi i dugogodišnji predsjednik Savjeta časopisa *Povijest sporta* i predsjednik Savjeta *Sportskih novosti*. Za svoj predani rad u sportu nagrađivan je mnogim nagradama i priznanjima. Trofej SFK-e Hrvatske dobio je 1958., a Republičku nagradu fizičke kulture Hrvatske za životno djelo 1982. godine.

Bogata korespondencija

Za 27 godina provedenih u MOO-u, Bakrač je uspješno suradivao s trojicom predsjednika; Averyjem Brundageom, lordom Michaelom Killaninom i Juanom Antonijem Samaranchom. Osim uspješnog rada u MOO-u, Bakrač se svom silom zalagao za unapređenje sporta u svojoj zemlji. Shvaćao je probleme koji su mučili sport njegovog vremena, te koliko su bitni amaterski sport i rekreacija. Stalno je govorio da se mora ulagati u mlade i djecu, dakle sport u školama i na fakultetima, te da je to budućnost sporta. Bio je veliki zagovornik amaterskog sporta i smatrao je da profesionalnim sportašima niko nije mjesto na olimpijskim igrama. Svoju humanu ideju olimpizma znao je potkrijepiti i izjavom: *"Olimpijski sport je za mene masovan sport"*. Olimpijske je igre nastojao što više približiti Coubertinovo viziji. O njegovom humanom stavu o sportu najbolje svjedoče ove riječi: *"Ja sam se bavio sportom i ostao sam privržen sportu jer smatram da ličnost može postati cjelovita samo u simbiozi fizičkog i mentalnog savršenstva. Renesansa sporta u nas trebala bi se ogledati u tome da se od malih nogu počnu stjecati navike za bavljenje sportom, a nastavnik tjelesnog odgoja ne bude građanin drugog reda."*

Boris Bakrač je svojim djelovanjem pokazao kako sportski djelatnici trebaju živjeti za sport, a ne od sporta. Bio je tih, samozatajan, korektan, objektivan, odmjeren i suzdržan. Znao je svjetla reflektora uputiti na druge, a on sam ostati po strani, u zaleđu, uživajući u uspjehu manifestacija kojima je i sam bio tvorac. Tih u govoru, ponekad i pretih da bi se njegov pošten glas daleko čuo, principijelan i dosljedan. Do smrti je bio iskreni propagator olimpijske ideje u nas. Umro je u Zagrebu 29. studenoga 1989. godine.

Poklon dr. Henryja Hsua člana MOO-a iz Taivana

Značke Zasedanja MOO-a

Gotovo 1000 predmeta

Zbirka Borisa Bakrača je neprocjenjiva ponajprije stoga jer je u njoj sadržano 30 godina stvaranja, borbe i truda za bolji i humaniji svijet sporta.

Osim što je sportu pokušao udahnuti humanu dimenziju, taj predani sportski djelatnik je shvaćao vrijednost raznih predmeta te ih je tijekom dugogodišnjeg sportskog djelovanja marljivo skupljao. Još sedamdesetih godina prošlog stoljeća Bakrač je Hrvatskom sportskom muzeju poklonio pedesetak monografija s olimpijskih igara. U siječnju 2002. preuzeti su časopisi (200 komada), knjige (194 komada), plakati (100), likovne mape (5), videokasete (5), diplome (34), akreditacije (28), spomen-plakete (81), odlikovanja (12), bedževi (50), suvenir-priznanja (20), značke i privjesci (130), platneni predmeti (80) i tiskovine (100).

Literatura:

1. Bačić, V. (1985.). Radim za sport. Zagreb: Večernji list, 2. VI. str. 10.
2. Luncer, V. (1989.). U spomen, Boris Bakrač. Zagreb: Sprint, 6. XII. str. 14.
3. Frntić, F. (1990.). In memoriam Boris Bakrač. Zagreb: Povijest sporta, br. 84. str. 8-10.

- 1 Medalja izradena povodom stogodišnjice rođenja Pierrea de Coubertina
- 2 Poklon MOO - a obitelji Bakrač. Tanjur izraden povodom stogodišnjice održavanja olimpijskih igara.
- 3 Medalja zahvalnosti predsjedniku MOO - a Avery Brundageu
- 4 Zlatni Olimpijski red - najviše odlikovanje MOO-a

SILVESTAR SEKULIĆ 1943. - 2006.

NAKON 15 GODINA PEDAGOŠKE DJELATNOSTI, SEKULIĆ JE OBAVLJAO STRUČNE POSLOVE U STRUKOVNIM ŠPORTSKIM SAVEZIMA

Piše **Zdenko Jureša**

Silvestar Sekulić “Silvek” rođen je u Slavonskom Brodu 10. listopada 1943. godine. Srednju školu je završio u Vinkovcima, studij književnosti polazio je u Banjoj Luci, a diplomirao je na Višoj pedagoškoj školi. Petnaest godina radio je u školama kao nastavnik, a u Vukovaru i Zaprešiću bio je ravnatelj škole. Biciklizmom se bavio u Biciklističkom klubu *Strmac* u Novoj Gradiški. Kada je napustio pedagošku djelatnost, do kraja života radio je stručne poslove u strukovnim športskim savezima. Od 1990. do 1995. godine bio je tajnik Hrvatskog biciklističkog saveza. U tom razdoblju ta udruga postaje članom Union Cycliste Internationale (UCI) od 24. srpnja 1992. i Union Europeenne de Cyclisme (UEC) od 18. rujna 1992.. Uspostavljen je sustav međunarodnih i domaćih biciklističkih natjecanja, a Hrvatski biciklistički savez je u vrijeme Domovinskog rata bio jedan od najagilnijih saveza. Na poticaj hrvatskog predsjednika Franje Tuđmana 1994. godine Sekulić je organizirao 14-dnevnu biciklističku utrku od Vukovara do Dubrovnika sa startom u Nuštru. Na “Utrci oko Hrvatske” sudjelovalo je 11 nacionalnih reprezentacija. Od 1995. do 1997. godine Silvije Sekulić je obavljao dužnost tajnika Zagrebačkog biciklističkog saveza. Nekoliko je mjeseci 1997. bio i tajnik Zagrebačkog šahovskog saveza. Prigodom proslave 100-godišnjice tog saveza organizirao je dolazak predsjednika svjetske šahovske federacije Felicia Campomanesa u Zagreb.

Do 1997. godine, kada je preuzeo dužnost tajnika Zagrebačkog zrakoplovnog saveza, surađivao je s Hrvatskim zrakoplovnim savezom pružajući pomoć u organizaciji natjecanja. Te je godine u Brodu organizirao veliki aeromiting

pod nazivom “Hrvatska krila iznad Broda”. Zahvaljujući predsjedniku Zagrebačkog zrakoplovnog saveza Žarku Kraljeviću i tajniku Silvestru Sekuliću mnogo je učinjeno na promidžbi zrakoplovstva organizacijom brojnih priredbi. Pod pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića od 2001. do 2005. godine Sekulić je sa suradnicima organizirao pet velikih aeromitinga međunarodnog značaja. Aeromitingi iznad Save privukli su brojne gledatelje i izuzetno su pridonijeli popularizaciji zrakoplovnog športa. U suradnji s Turističkom zajednicom Zagreba 2001. godine organizirao je panoramske letove iznad Zagreba. Iste godine vodio je hrvatsku reprezentaciju padobranaca na prvo svjetsko prvenstvo base

skakača (skakanje sa zgrada i drugih objekata) kada su naši natjecatelji postigli odlične rezultate. Organizirao je i proslavu u povodu 90. obljetnice avijacije u Zagrebu u spomen Slavoljubu Penkali, Vladimiru Novaku i ostalim pionirima motornog letenja. Silvestar Sekulić umrlo je iznenada, nakon kratkog boravka u bolnici, 18. listopada 2006. Pokopan je na Novom groblju u Zaprešiću, uz nazočnost brojnih štovatelja njegova djela. Oproštajne govore održali su predstavnici Zagrebačkog športskog saveza i Kluba zrakoplovnih veterana Aerokluba Zagreb.

Literatura:

1. Petranović, I. (1998.). *Stoljeće novogradiškog biciklizma*. Nova Gradiška: Biciklistički klub Strmac.
2. Sabolić, K. (1998. - 2006.). *Hrvatski športski almanah*. Zagreb: Hrvatski olimpijski odbor.

POKAŽITE SVOJ

SPORTSKI DUH!

Zajednička kartica

Diners Cluba i

Hrvatskog olimpijskog odbora

omogućuje vam da izrazite svoju
ljubav prema sportu.

Diners Club daruje 1% prometa ostvarenog
ovom karticom Hrvatskom olimpijskom odboru.

Zatražite pristupnicu i
pridružite se hrvatskoj
sportskoj obitelji!

PEDAGOŠKO-EDUKATIVNI PROJEKT

Sportski Zagreb

Piše

Zdenko Jajčević

U prvom je planu projekta obilaženje sportskih objekata i upoznavanje s tjelovježbeno-sportskom, ali i općom povijesti grada Zagreba

Kako sudjelovati u Pedagoško - edukativnom projektu "Športski Zagreb" ?

Projekt "Športski Zagreb", pokrenut radi upoznavanja s tjelovježbenom i sportskom tradicijom grada Zagreba, ponajprije je namijenjen školskoj mladeži, ali i svim namjernicima, građanima i turistima. U prvom je planu obilaženje sportskih objekata i upoznavanje s tjelovježbeno-sportskom, ali i općom povijesti Zagreba. Uobičajene turističke ture obično su usmjerene na središnji dio grada. Ova je ruta duga 50 kilometara, najprije prolazi kroz jezgru grada i vodi na istok, nakon toga u sjeverni, pa u zapadni dio, te završava u južnom dijelu Zagreba. Obilazak počinje u 9 sati u Muzejsko-memorijalnom centru Dražen Petrović, kraćim predavanjem uz projekcije. Tamo se polaznike upoznaje s rutom i ciljem projekta. Nakon desetominutnog obilaska Cibonine dvorane, kreće putovanje autobusom. Tura završava oko 14 sati u dvorani Veslačkog doma, gdje voditelji rezimiraju projekt. Cijena obilaska je 10 eura, plativo u kunama. Projekt "Športski Zagreb" zbiva se cijele godine, od ponedjeljka do petka. Autor je Zdenko Jajčević, a menadžer Dubravka Novarić. Stručni nadzor i pravni zastupnik projekta "Športski Zagreb" je Hrvatski sportski muzej iz čijeg je fundusa korištena građa za njegovu realizaciju.

Pedagoško - edukativni projekt "Športski Zagreb" organizira

Hrvatski sportski muzej, Zagreb, Ilica 13/I. tel. 483-3483, tel/fax: 483-1379

E mail: hrv-sportski-muzej@zg.t-com. hr

Tjelovježba i sport u Zagrebu

Sudionici Pedagoško - edukativnog projekta "Športski Zagreb" biti će tijekom obilaska dvadesetak objekata upoznati s bogatom tradicijom tjelovježbe i sporta dugom više od dva stoljeća.

Streljaštvo je prvi organizirani sport u Zagrebu, a Gradansko streljačko društvo utemeljeno je 1786. godine. Streljane izgrađene 1808. i 1838. na Tuškancu bile su stjecišta društvenoga, kulturnoga i sportskoga života grada. Strijelci su 1830. izdali prvu sportsku publikaciju u Zagrebu - *Agramer schieben schützen Almanach*. Austrijski časnik Adalbert Vanino otvorio je 1856. privatnu školu mačevanja, a Hrvatski mačevalački klub utemeljen je 1902. godine.

Prve satove tjelovježbe prvi je počeo održavati Miroslav Singer u Zavodu za gimnastiku na Gornjem gradu 1959. godine. Od 1864. godine, u Zagrebu djeluje privatna jahačka škola Vilima Lambergera, a prva galopska utrka priređena je 1878. na imanju grofa Julija Jankovića u Jankomiru. Društvo za tjelovježbu, Hrvatski sokol, djeluje od 1874. godine. Iste godine utemeljeno je Hrvatsko planinarsko društvo (HPD) i Sklizački klub.

Veslačko društvo *Sava* osnovano je 1875. godine. U listopadu 1883. otvorena je Sokolana, prva dvorana u gradu namijenjena tjelovježbi. Tenis se počeo rekreativno igrati potkraj XIX. stoljeća na plemićkim imanjima, a od 1904. mogu ga igrati i građani u Prvom hrvatskom sklizalačkom društvu. Potkraj XIX. stoljeća, biciklizam je bio najpopularniji šport u Zagrebu. Prvo hrvatsko društvo biciklista utemeljeno je 1885., a prva biciklistička utrka održana je na Zrinjvcu godinu kasnije. Prvo biciklističko trkalište izgrađeno je 1891. na današnjem Rooseveltovu trgu, a 1894. osnovan je Savez hrvatskih biciklistah, prvi športski savez u Hrvatskoj.

Prve športske organizacije koje njeguju nogomet bili su HAŠK (Hrvatski akademski športski klub) i PNIŠK (Prvi nogometni i športski klub), osnovani 1903. Prvi je automobil u Zagreb iz Beča doveo Ferdinand Budicki 1901. godine. Sve veći broj automobila potaknuo je osnivanje Prvoga hrvatskog automobilskoga kluba 1906. godine. Prva utrka za prvenstvo Hrvatske održana je u rujnu 1912. godine na relaciji Zagreb - Varaždin - Zagreb.

Prvi ljubitelji hrvanja i dizanja utega osnovali su 1905. Atletski klub *Atlas*. Prvi zagrebački atletičari ponikli su u HAŠK-u i PNIŠK-u, a nastupili su na prvoj atletskoj utrci u srpnju 1905. godine, na relaciji od Črnomerca do Podsuseda. Prvu utakmicu u hokeju na travi odigrale su ekipe samoborskoga SK *Šišmiš* i HŠK *Concordia* ljeti 1908. godine u Samoboru. Unatoč lošim uvjetima, Plivački klub počeo je s radom 1910., a godinu kasnije njegovi su članovi prešli pod okrilje HAŠK-a.

Središnja športska organizacija u Hrvatskoj, Hrvatski športski savez osnovan je u Zagrebu 5. X. 1909. godine. Najuspješniji zagrebački nogometni klub u međuratnom razdoblju - Prvi hrvatski građanski športski klub - počeo je djelovati 1911. godine. U svibnju 1912. u Maksimiru

je otvoren stadion na kojem je uz nogometno igralište uređena i atletska staza. Dvije godine potom otvoren je i stadion u Kranjčevićевой ulici. Prvi vaterpolisti okupljali su se u HAŠK-u od 1919. Od iste godine igra se i odbojka u Hrvatskom sokolu.

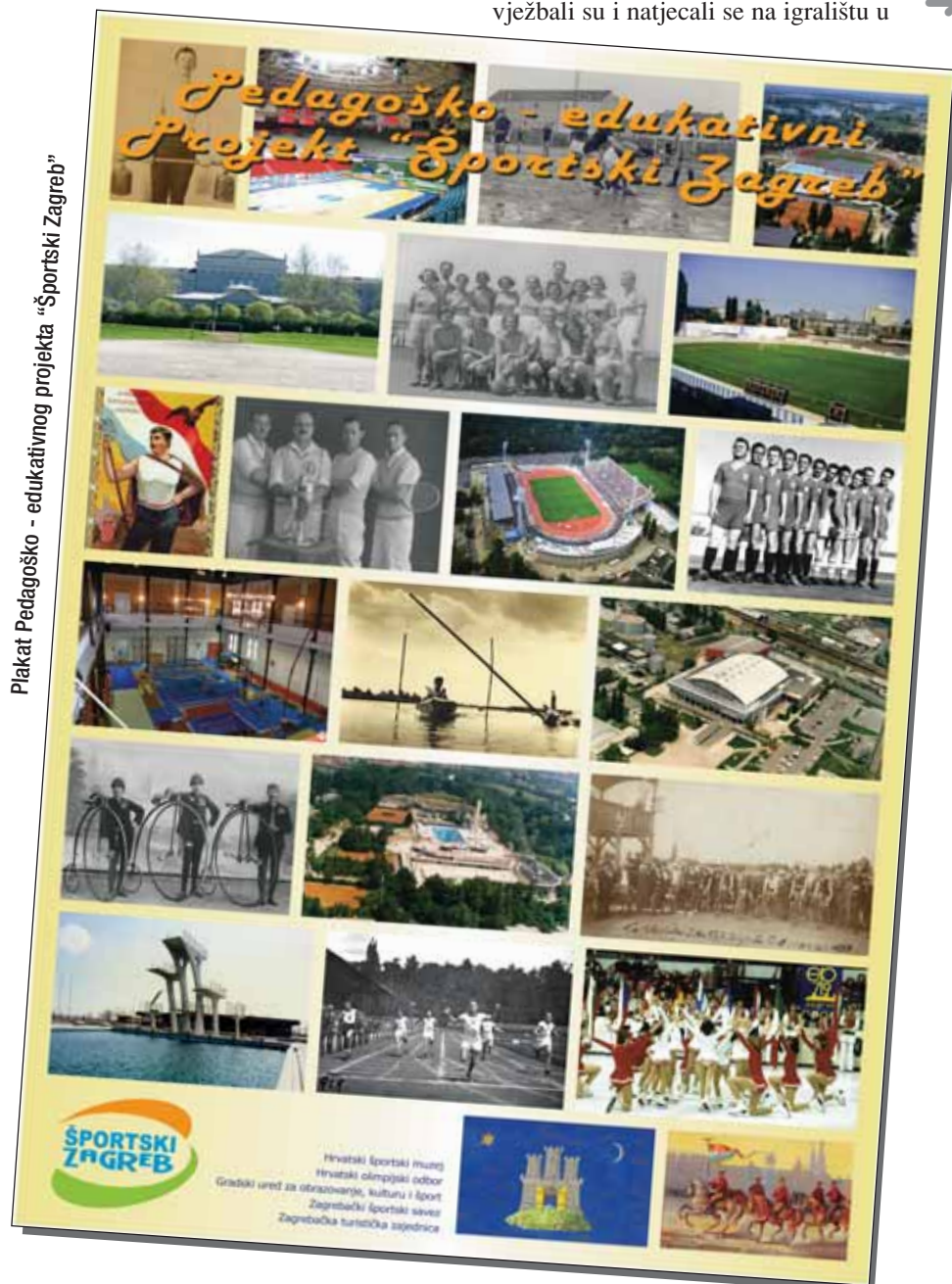
Velike međunarodne priredbe

Prva središnja športska organizacija u Jugoslaviji, Jugoslavenski olimpijski odbor, počinje djelovati 1920. Iste su godine zagrebački športashi prvi put nastupili na olimpijskim igrama. Prvi boksači trenirali su u zagrebačkom Teškoatletskom klubu *Herkules*, utemeljenom 1920. godine. Početkom zagrebačkoga športskog kuglanja smatra se osnivanje Susedgradskoga

kuglačkoga kluba 1920. godine. Prvi Hrvatski moto-klub počeo je djelovati 1921. Prvo motociklističko trkalište nalazilo se na Črnomercu, a 1934. izgrađeno je u Trnju trkalište Miramare.

U razdoblju između dva svjetska rata proširila se lepeza zagrebačkih športova. Od 1922. počinje se igrati hazena, u kojoj su isključivo sudjelovale žene. Najuspješnija je bila ekipa HŠK *Concordia*, koja je, kao državna reprezentacija, na IV. svjetskim ženskim igrama u Londonu 1934. osvojila prvo mjesto. Prvi zagrebački stolnotenisači okupljali su se od 1922. u HŠK *Concordia*. Na sklizalištu u Mihanovićevoj ulici odigrana je zimi 1924. prva javna utakmica u hokeju na ledu po kanadskim pravilima, između ekipa Zagrebačkoga klizačkoga društva i HAŠK-a. Igrači Golf kluba Zagreb vježbali su i natjecali se na igralištu u

Plakat Pedagoško - edukativnog projekta "Športski Zagreb"

← Maksimiru, uređenom 1931. godine. Prvi jugoslavenski kajak klub *Zagreb* počeo je s radom 1931., a prvo prvenstvo Zagreba održano je u rujnu iste godine.

Najveća športska priredba u Zagrebu bile su u međuratnom razdoblju V. balkanske atletske igre, održane 1934. na stadionu u Sveticama. Od 1932. košarka se igrala u Sokolskom društvu Zagreb II. Rukomet se prvi put igrao na Državnoj I. muškoj realnoj gimnaziji pod vodstvom nastavnika tjelovježbe Vladimira Jankovića. Ta je ekipa 1. lipnja 1935. pobijedila na Srednjoškolskom igralištu ljubljanske srednjoškolke (8-5). Prvi olimpijski bazen izgrađen je na Savi 1940. godine.

Poslije II. svjetskog rata ukinuti su svi nazivi predratnih klubova, osnovani su novi, a pojavili su se i novi športovi. NK *Dinamo* djeluje od 1945. Akademski judo klub *Mladost* utemeljen je 1951. godine, a Akademski ragbi klub *Mladost* počeo je djelovati 1954. godine. Karate se prvi put počeo trenirati u Karate klubu *Zagreb* 1966. Osnovani su i prvi klubovi u drugim športskim granama: Boćarski klub *Zagreb* (1954.), Društvo za podvodne sportove (1954.), Prvi streličarski klub *Zagreb* (1955.), Taekwondo centar *Zagreb* (1969.), Klub za motonautiku i skijanje na vodi *Chromos* (1969.), Baseball klub *Zagreb* (1983.), Badmintonski klub *Zagreb* (1989) i dr.

U Zagrebu je održano nekoliko velikih međunarodnih športskih priredbi: Gimnastrada (1957.), EP u stolnom tenisu (1960.), EP u kuglanju (1960.), SP B skupine u hokeju na ledu (1966.), EP u umjetničkom klizanju (1974. i 1979.), IV. europsko streličarsko prvenstvo FITA i III. europsko streličarsko prvenstvo FIELD (1974.), EP u nogometu (1976.), Atletski kup Europe (1981.), Svjetski kup u sportskoj gimnastici (1982.), EP u košarci (1989.), XIV. svjetske studentske igre Univerzijada (1987.) EP u košarci (1989.) i druga natjecanja.

U studenom 1959. otvorena je Visoka škola za fizičku kulturu, danas Kineziološki fakultet. Najpoznatije hrvatske športske novine, *Sportske novosti*, započele su izlaziti u kolovozu 1945. godine. Stadion u Maksimiru izgrađen je 1952. godine. Plivački bazen na Šalati izgrađen je 1947. Prvo klizalište s umjetnim ledom otvoreno je na Šalati 1961. Sportska dvorana na Trešnjevci, tzv. Kutija šibica, izgrađena je 1970. Dom sportova otvoren je 1972. U povodu održavanja Univerzijade izgrađen je Sportsko rekreacijski centar *Jarun*, SRC *Mladost*, SRC *Šalata*, sportska dvorana Ekonomskog fakulteta, Kemijsko-tehnološkog obrazovnog centra, Sportska dvorana Martinovka, Sportska dvorana Sutinska vrela i Košarkaški centar *Dražen Petrović*.

1

2

3

4

5

6

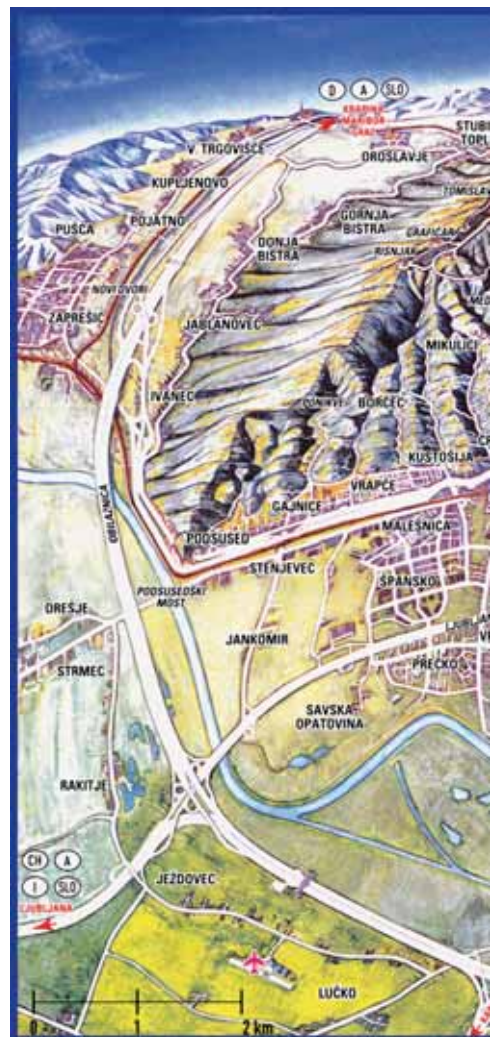
7

8

ŠPORTSKI
ZAGREB

- 1 MEMORIJALNI CENTAR "DRAŽEN PETROVIĆ"
- 2 KOŠARKAŠKI CENTAR "DRAŽEN PETROVIĆ"
- 3 STADION NK ZAGREB
- 4 SREDNJOŠKOLSKO IGRALIŠTE
- 5 DVORANA ZAGREBAČKOG TJELOVJEŽBENOG DRUŠTVA HRVATSKI SOKOL
- 6 SRC SVETICE
- 7 STADION NK DINAMO
- 8 MAKSIMIR VIDIKOVAC
- 9 SRC ŠALATA
- 10 KATEDRALA
- 11 MIROGOJ
- 12 CMROK
- 13 DOM SPORTOVA
- 14 HAŠK MLADOST
- 15 KINEZILOŠKI FAKULTET
- 16 SRC JARUN

Bedž Projekta
"Športski Zagreb"

9

10

11

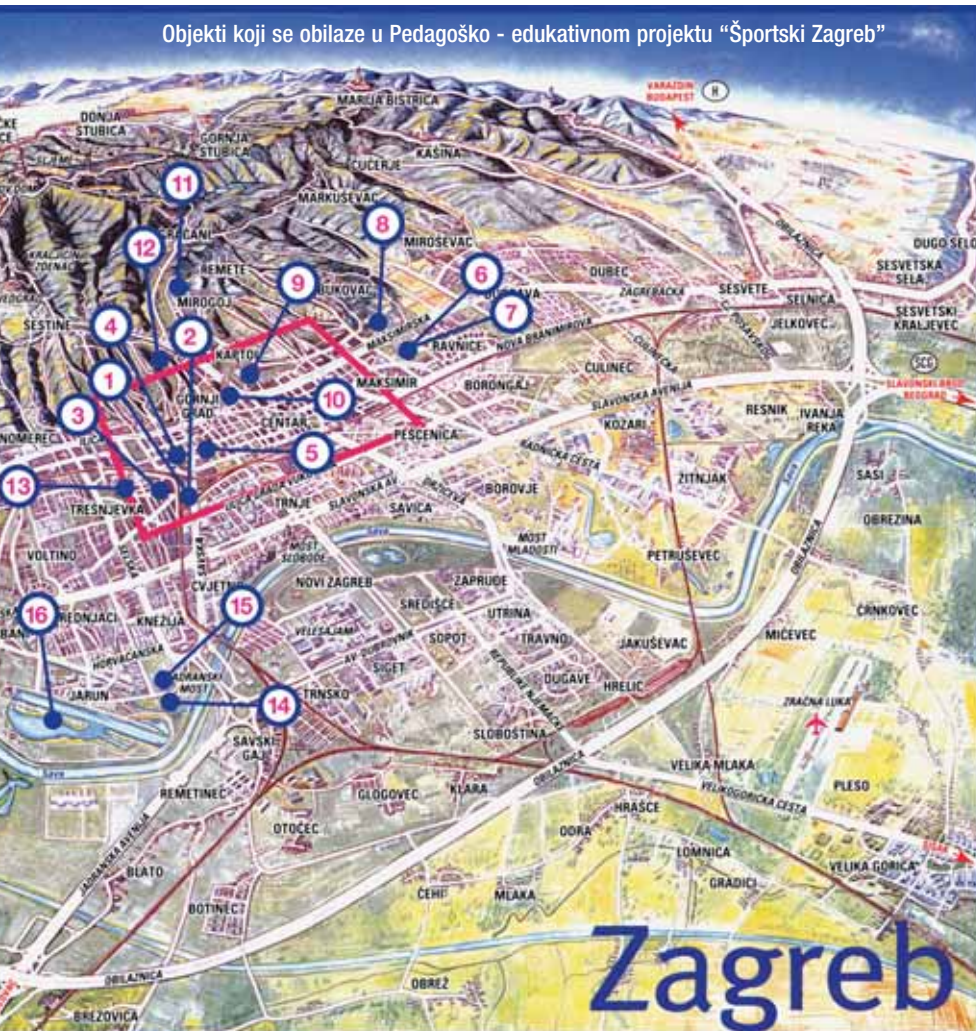

12

Svakom sudioniku projekta bit će poklonjena papirnata vrećica, bedž, plakat i prospekt u kojem je na planu grada ucrtana ruta i sva mjesta obuhvažena obilaskom.

Objekti koji se obilaze u Pedagoško - edukativnom projektu "Športski Zagreb"

13

14

15

16

Jurkoviću, Korbaru i nagrada za životno

Nikola Jurković najveći je dio životnog i radnog vijeka posvetio radu sa studentima, Stjepan Korbar dao je trajan i vrijedan doprinos razvoju športa, posebno rukometa u Hrvatskoj, a Veljko Rogošić propagiranju plivačkog športa

Tekst i slike
Saša Ceraj

Na prigodnoj svečanosti u Hrvatskoj kazališnoj kući u Zadru 25. studenoga - na dan kada je, prije 140 godina, rođen začetnik hrvatskog športa i otac našeg olimpizma Franjo Bučar, dodijeljena su najviša državna športska priznanja.

Odluku o dobitnicima donio je, na temelju prispjelih prijedloga i sukladno Zakonu o športu, Odbor Državne nagrade za šport "Franjo Bučar" u sastavu: prof. dr. sc. Mato Bartoluci, predsjednik te članovi: Danira Nakić-Bilić, Antun Vrdoljak, Perica Bukić, Lino Červar, Mile Dumančić, Edo Pezzi i Damir Vrbanović, koji su odlučili da se tri Državne nagrade za šport "Franjo Bučar" za životno djelo u 2006. godini dodijele NIKOLI JURKOVIĆU i STJEPANU KORBARU iz Zagreba te VELJKU ROGOŠIĆU iz Kaštel Lukšića, a 12 godišnjih nagrada dobili su: DINKO BRAVAR PULA, JOSIP ČOP, DANIJELA GRGIĆ, EMIL HOFMAN i ŽARKO SUSIĆ iz Zagreba, ELVIS FATOVIĆ i GORAN SUKNO iz Dubrovnika, MIROSLAV KOTARAC iz Šibenika, MARIN MIŠURA i BLANKA VLAŠIĆ iz Splita te ATLETSKI KLUB ZA OSOBE S INVALIDITETOM "AGRAM" iz Zagreba i JEDRILIČARSKI KLUB "USKOK" iz Zadra.

Svečanosti su, uz brojne športase i športske djelatnike, nazočili i predsjednik HOO-a Zlatko Mateša, ministrica pravosuđa Ana Lovrin, pomoćnik ministra za šport Željko Klarić, nadbiskup zadarski Ivan Prena te drugi uzvanici.

NIKOLA JURKOVIĆ

Mr. sc. Nikola Jurković najveći je dio životnog i radnog vijeka posvetio radu sa studentima. Godine 1961.

počeo je raditi na Sveučilištu u Zagrebu, gdje mu je glavni zadatak bio uvođenje tjelesne i zdravstvene kulture na sve visokoškolske ustanove.

Godine 1974. njegovom je zaslugom osnovan Zavod za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu, kojemu postaje i prvi voditelj (direktor). Zbog ukidanja Zavoda 1980. godine zapošljava se na Elektrotehničkom fakultetu u Zagrebu kao predavač tjelesne i zdravstvene kulture. Zaslužan je za izgradnju športske dvorane "Martinovka" za potrebe studentske nastave i športa, koja je financirana sredstvima Univerzije.

Za svoj dosadašnji rad na Sveučilištu u Zagrebu dobitnik je brojnih priznanja: Republičke nagrade fizičke kulture, Zlatne značke fizičke kulture, Zlatne medalje za doprinos organizaciji

Rogošiću djelo

Univerzijade u Zagrebu 1987. godine, 75 godina športa na Sveučilištu, priznanja Saveza za fizičku kulturu Hrvatske za 30 godina rada za unapređenje fizičke kulture, posebnog priznanja od profesora tjelesne i zdravstvene kulture na Sveučilištu u povodu 40. obljetnice organizirane nastave tjelesne i zdravstvene kulture.

Napisao je više od 50 znanstvenih i stručnih radova te kao veliki zaljubljenik, stručnjak i dugogodišnji skijaški radnik, na hrvatskom i engleskom jeziku izdao knjigu "Skijanje: tehnike, metodika i osnove treninga".

STJEPAN KORBAR

Rođen je 7. rujna 1931. godine u Zagrebu gdje je završio realnu gimnaziju i diplomirao na Ekonomskom fakultetu.

Njegov trajni doprinos u promicanju športa, osobito rukometa, ostvaren je tijekom gotovo 60 godina neprekidnog

djelovanja u raznim segmentima športa - u ulozu rukometnog trenera i stručnjaka na unapređenju rukometa, predavača na tečajevima i seminarima za školovanje i usavršavanje trenera te uz posebni angažman u izdavačkoj i društvenoj športskoj djelatnosti.

Već u vrlo ranim godinama počeo se baviti nogometom, veslanjem i rukometom.

U rukometu djeluje kao igrač Rukometnog kluba Zagreb te kao trener istoimenog kluba sve do 1991. godine. Dok je bio aktivan igrač RK Zagreb, klub je 1949., 1954. i 1956. godine osvojio prvenstvo bivše države u velikom rukometu i 1957. godine u malom rukometu. Za reprezentaciju bivše države 1955. godine nastupa i na Svjetskom prvenstvu u velikom rukometu.

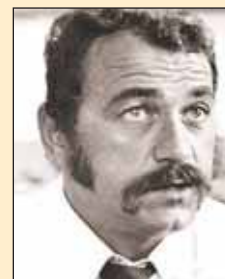
Pod njegovim trenerskim vodstvom RK Zagreb je 1962., 1963. i 1991. godine osvojio državno prvenstvo. Obnašao je i mnoge športske dužnosti u RK Zagreb, u kojem je bio i član uprave i potpredsjednik. Izniman utjecaj imao je u stvaranju šampionske momčadi toga kluba.

Od 1968. do 1972. imenovan je izbornikom i trenerom rukometne reprezentacije grada Zagreba, a 1992. do 1993. i prvim izbornikom hrvatske rukometne reprezentacije.

Napisao je i dvije stručne knjige: "Rukometni praktikum za trenere" i "Pripreme u 50 rukometnih treninga".

Za uspješan i dugogodišnji rad u rukometnoj organizaciji nagrađivan je brojnim nagradama i priznanjima. Godine 2005. prima Državnu nagradu športa "Franjo Bučar", kao godišnju nagradu.

Rezultati njegova rada dali su trajan i vrijedan doprinos razvoju športa, posebno rukometa u Hrvatskoj.

VELJKO ROGOŠIĆ

Rođen je 21. srpnja 1941. godine u Kaštel Lukšiću gdje je završio Studij rehabilitacijskih nauka.

Godine 1959. postaje član Plivačkog kluba Jadran Split, a već godinu dana kasnije ruši državni rekord na 400 metara krawl. Prvak države bio je 142 puta, srušio je 51 državni rekord, za državnu reprezentaciju nastupao 203 puta te je sa 14 godina bio kapetan državne reprezentacije. Sudjelovao je na mediteranskim igrama u Napulju, Tunisu i Izmiru, na kojima osvaja srebro i broncu, a nastupao je i na OI u Rimu i Tokiju.

Kao plivački maratonac nastupa od 1969. godine. Prvak svijeta postaje 1971., 1972., 1973., i 1974. kada postavlja novi svjetski rekord i dobiva u trajno vlasništvo vrijedan srebrni pokal star 20 godina. Plivao je brojne međunarodne maratone te one na Jadranu, sa željom propagiranja plivačkog športa. Uspješno je isplivao maraton od grada Gradoa do Riccionea (Italija), dionicu dugu 225 kilometara, te postavio novi svjetski rekord u daljinskom plivanju. Godine 2004. uspješno je preplivao engleski kanal La Manche, a 2005. godine pliva maraton Savudrija - Privilaka kojim povezuje Lijepu našu.

Na Floridi 2000. godine, kao nagrada za sve plivačke uspjehe, ime Veljka Rogošića uklesano je u dvorani najpoznatijih plivačkih velikana, International Marathon Swimming Hall of Fame.

Nositelj je brojnih priznanja: Spomenice Domovinskog rata, Reda Danice Hrvatske s likom Franje Bučara, Reda hrvatskog trolista, Državne nagrade športa "Franjo Bučar" - godišnja nagrada, posebnog priznanja Hrvatskoga olimpijskog odbora.

SPORTSKA FOTOGRAFIJA

Piše **Krešimir Mikić**

Pokret i akcija

1

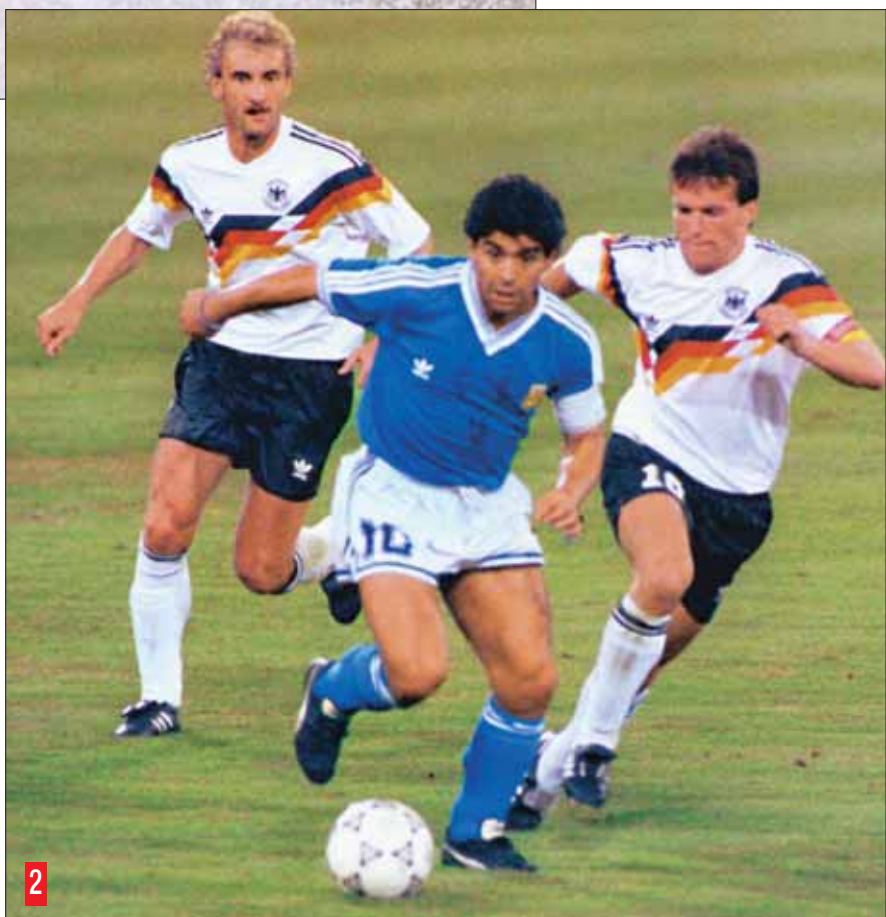
Pri fotografiranju uvijek treba s istom pozornošću paziti na prednji plan, kao i na pozadinu. To su dva ravnopravna čimbenika koji čine svaku sliku

Zadovoljene pretpostavke

1 Snimiti neki dinamični šport nije baš lako, kao što to mnogi zamišljaju. Treba odabrati pravo mjesto snimanja s kojeg imamo najbolji pregled cijele akcije, reagirati u pravi trenutak da bismo snimili najefektnije situacije, a da fotografija pri tome zadovoljava tehničke i estetske kriterije. Za ovaj bismo uradak mogli reći da su sve te pretpostavke zadovoljene. Dijagonalna kompozicija sportaša još više naglašava brzinu, odabirom kratkog vremena ekspozicije sportaš je dostatno oštar, a izborom objektiva (uskokutnikom) postignuta je mala dubinska oštrina, čime je lik odvojen od pozadine.

Maksimalna koncentracija fotografa

2 Pred nama je vrsna sportska fotografija. Ono što na njoj posebice plijeni pozornost je kompozicijski raspored, u obliku trokuta, što svjedoči da je snimatelj pritisnuo okidač aparata u pravom trenutku. Osim toga, pazio je da svi sudionici budu dobro smješteni u kadru, kako to znamo reći. Ni jedan nije rezan rubovima slike (što je u ovakvim slučajevima često), nego u potpunosti popunjavaju prostor slike. Ovakva snimka može nastati samo pri maksimalnoj koncentraciji fotografa, da bi ostvario maksimum u fotografskom, ali i u športsko-informativnom smislu.

2

3

Umjetnički zahtjevi

3 Na sljedećoj ćemo snimci pokušati objasniti kako riješiti dilemu između uspješne fotografije nekog športa i umjetničkih zahtjeva. Napor i vještina natjecatelja što proizlazi iz ove fotografija, a što je opet dominantno rezultat reakcije u pravom trenutku, vrijedna je hvale. Međutim, fotografija kao da je podijeljena u dva dijela: gornji, u kojem se zbiva akcija, i donji, koji zbog naglašene crvene boje i ritmičkog rasporeda (uz naglašeni natpis, a slova na fotografiji uvijek odvlače pozornost) više smeta nego koristi. Kako onda riješiti ovakvu fotografsku situaciju? Jedino tako da se donekle smanji upravo donji dio, dakle da se aparat pri snimanju malo podigne.

Detalji i emocije

4 Ovdje prikazujemo upravo takav slučaj, kad je bitna reakcija igrača. Ono što donekle smeta, a što je danas, u doba svekolike tržišne ekonomije, nemoguće zaobići, su krupna slova neke promidžbene poruke, što sliku čini nečitkom ili, grubljim jezikom rečeno, prljavom. Teško je to izbjeći uz sva nastojanja fotografa.

Najpopularniji sport, nogomet

5 Fotografija koja je dobro zabilježila i loptu i igrače u akciji. Pri kratkom vremenu

4

5

Fotografski savjetnik

Pri fotografiranju uvijek treba s istom pozornošću paziti na prednji plan, kao i na pozadinu. To su dva ravnopravna čimbenika koji čine svaku sliku.

Bez svjetla sasvim sigurno nema ni fotografije. No, nemojte nikad zaboraviti da ništa manje nije važna ni sjena. Kao i u prethodnom savjetu, riječ je o dva jednako važna elementa.

Ekspozicija nije samo tehnički pojam. Njome uvelike stvaramo buduću fotografiju i u izražajnom smislu (primjerice, kraćim ekspoziranjem moguće je zabilježiti oštru reprodukciju brzih pokreta ili velikim otvorima objektivna - blende, postićemo odvojenost prednjeg plana od pozadine, zbog manje dubinske oštine i slično).

Boja nije samo šarenilo. Boja je snažno izražajno sredstvo koje djeluje na doživljaj fotografije u psihološkom i estetskom smislu. Stoga boju treba i te kako kontrolirati, kad god je to moguće, pri snimanju.

Za snimanje sportskih fotografija neizostavan je uskokutnik (teleobjektiv) i tronožac (stativ).

ekspozicije 1/500 i odabirom uskokutnika postignuta su dva cilja: oština pokreta i odvojenost neoštrinom prednjeg plana (igrači) od pozadine (gledalište). Da je samo kojim slučajem drugi plan bio malo oštiri, kolorističko bogatstvo toliko bi dominiralo slikom da ni prvi plan, bez obzira na njegovo značenje, ne bi više u tolikom stupnju dolazio do izražaja.

Monografija

Na putu olimpizma

Autori Radica Jurkin Lugović, Zdenko Jajčević i Ante Drpić u tri poglavlja predstavljaju povijest nastanka HOO-a i uspjehe hrvatskih sportaša pod vodstvom najveće nacionalne olimpijske institucije

Slaveći 15 godina svog uspješnog samostalnog postojanja, Hrvatski olimpijski odbor izdao je monografiju "Na putu olimpizma" troje autora - Radice Jurkin Lugović, Zdenka Jajčevića i Ante Drpića.

Monografija je podijeljena u tri poglavlja koja predstavljaju povijest nastanka HOO-a i uspjehe hrvatskih sportaša pod vodstvom najveće nacionalne olimpijske institucije.

Prvo poglavlje, Na putu olimpizma, počinje povijesnim pregledom nastanka ideje olimpizma u Hrvatskoj. Naglašena je i uloga Franje Bučara, promicatelja modernog olimpijskog pokreta na području Hrvatske i člana MOO-a od 1920. do 1946. godine, Borisa Bakrača koji je bio predstavnik Hrvatske u MOO-u od 1960. do 1987. i sportskog i političkog uglednika, prvog predsjednika HOO-a Antuna Vrdoljaka, koji je član MOO-a od lipnja 1995. godine. Vidljiva je povijesna uvjetovanost, želja za samostalnošću i politički uvjeti osnivanja HOO-a, od osnivačke

sjednice do prvih čelnika nacionalnog olimpijskog odbora. Izdvojeni su i najvažniji događaji koji su obilježili HOO od osnutka 1991. pa sve do 2006. Ideja olimpizma ogleda se u nastupima sportaša na olimpijskim igrama, a autori nam daju pregled svih sportaša osvajača medalja na zimskim i ljetnim olimpijskim igrama od 1992. u Barceloni do 2006. u Torinu.

U drugom poglavlju, Tko je tko od 1991. do 2006., predstavljena su trojica dosadašnjih predsjednika

HOO-a i petorica glavnih tajnika. HOO od 1994. godine izabire najuspješnije sportaše i ekipe pa su autori po godinama i kategorijama podsjetili na laureate u prošlih 12 godina. Tu su i svi dobitnici Nagrade HOO-a Matija Ljubek, koja

Povijest športa u Splitu 1918. -1941. (knjiga druga)

Mali veliki grad

Duško Marović i Mihovil Radja autori su druge knjige izuzetno vrijedne edicije o povijesti sporta u Splitu

Samo studiozni autori i siskreni zaljubljenici u sport mogu posvetiti nekoliko godina života istraživanju arhivskih dokumenta vezanih uz razdoblje svoga interesa. Upravo su takvi Duško Marović i Mihovil Radja, autori druge knjige izuzetno vrijedne edicije o povijesti sporta u Splitu, „Povijesti športa od 1918. 1941. godine“. Prvo je Marović započeo prikupljati građu istražujući splitske knjižnice i arhive, praveći bilješke i skupljajući snimke o razdoblju između dva svjetska rata. Na žalost, smrt ga je prekinula u dovršavanju započete povijesti. Komisija za povijest športa Splitskog saveza športova povjerila je Mihovilu Radji čast da završi ono što je Marović započeo. I upravo zahvaljujući Marovićevoj početnoj i Radjinoj završnoj snazi, pred nama je povijest sporta tada možda brojčano malog, ali

velikog sportskog grada.

Na početku knjige dana je kratka povijesna slika Splita od kraja I. svjetskog rata do početka II. svjetskog rata, u razdoblju u kojem je grad udvostručio broj stanovnika. Razvoju grada sigurno je pogodovao i razvoju sporta. Ukupno su abecednim redom predstavljena 32 sporta toga razdoblja, od atletike, košarke, nogometa, gimnastike do zrakoplovstva, a nisu zaboravljeni ni neki od sportova koji su se tada igrali, kao što je hazena, pa sve do skautizma ili picigina.

Posebno poglavlje posvećeno je razvoju olimpijskog pokreta u Splitu, u kojem su - osim povijesnog pregleda - navedeni i svi sportaši Splita koji su nastupili na olimpijskim igrama u Parizu 1924., Amsterdamu 1928. i Berlinu 1936.

Sport ne bi bio moguć bez sportskih objekata kojima je posvećeno jedno od poglavlja.

je do 2000. godine nosila naslov Trofej Hrvatskog olimpijskog odbora. Od 1993. hrvatski su sportski radnici dobitnici i Trofeja Međunarodnog olimpijskog odbora.

U trećem poglavlju navedeni su svi rezultati koje su hrvatski sportaši ostvarili od 1992. do danas.

Monografija je ilustrirana sjajnim fotografijama koje svjedoče o najvažnijim događajima u hrvatskom sportu, sportašima i sportskim djelatnicima koji su ispisali povijesne stranice međunarodnog sporta.

Monografija je veličine 28x21 cm, na 208 stranica, tvrdo ukoričena. U nakladi od 2000 primjeraka izdao ju je Hrvatski olimpijski odbor, Trg Krešimira Čosića 11, Zagreb.

Autori nisu zaboravili ni ljude i tiskovine koji su sport pratili riječju i slikom. Jedan od rariteta iz tog razdoblja praćenja sporta je i snimka Sokolskog sleta autora Josipa Karamana, što predstavlja jedan od prvih filmova u Hrvatskoj sa sportskom tematikom.

Sva poglavlja su ilustrirana bogatom povijesnom dokumentacijom pa knjiga predstavlja nezaobilazan povijesni dokument za sve sportske poklonike.

Knjigu je izdao Splitski savez športova, Komisija za povijest športa 2006. godine u nakladi od 1000 primjeraka. Veličine je 27x 21cm, tvrdo ukoričena, na 680 stranica.

Ženska košarka

Ružica Meglaj Rimac

Zbog povijesnih podataka, svjedočenja suvremenika sportaša, privatne i službene dokumentacijske građe, zanimljivo sklopljenih u priču, ova je knjiga zanimljiva svima koji prate razvoj jednog od sportova u kojima je Hrvatska dala svjetske velikane

Malo je knjiga u sportskoj literaturi koje su posvećene sportašicama, a još je manje onih koje su posvećene sportašicama koje su svoj sportski vijek posvetile ekipnom sportu. Jedna od takvih je knjiga koja je izdana ove godine posvećena košarkašici, Zagrepčanki Ružici Meglaj Rimac, autora Jovana Kosijera. Vrsni novinar i publicist, koji je u košarci proveo svoj profesionalni i privatni vijek, o Ružici govori kroz prizmu razvoja košarke, naročito ženske košarke u Hrvatskoj.

Autor nam približava Ružicu i kroz riječi njenih suvremenika u sportu, suigračica, prijatelja, ljudi koji su je okruživali. Dokumentacijski prilozi koji govore o veličini i važnosti košarkašice

Meglaj Rimac uklopljeni su vrlo skladno u knjigu tako da, čitajući, čitamo povijest ženske košarke od polovice prošlog stoljeća do danas.

Impresivna je sportska karijera Ružice Meglaj Rimac u kojoj je punih 15 sezona igrala košarku (od 1956. do 1971.), s osvojenim naslovima prvakinja Zagreba, Hrvatske, Jugoslavije. Kao juniorka je startala u seniorskoj reprezentaciji bivše države u kojoj je igrala 13,5 godina, često kao jedina predstavnica hrvatske košarke, te odigrala 167 službenih i 12 prijateljskih utakmica, nastupila na sedam balkanskih, sedam europskih i dva svjetska prvenstva. Bila je i uspješna sportska djelatnica, među ostalim provevši pet godina u članstvu Ženske košarkaške komisije FIBA-e.

Kroz knjigu se provlači i Ružičina privatna priča u kojoj, sa suprugom Matanom i sinovima Davorom i Slavenom, vrsnim košarkašima, živi vrhunsku košarku u bivšoj državi, Hrvatskoj, Švicarskoj, Turskoj i Sjedinjenim Američkim Državama.

Stoga je ova knjiga, zbog povijesnih podataka, svjedočenja suvremenika sportaša, privatne i službene dokumentacijske građe, vrlo pametno i zanimljivo sklopljenih u priču, interesantna za čitanje košarkaškim ljubiteljima, djelatnicima, ali i svima koji prate razvoj jednog od sportova u kojima je Hrvatska dala svjetske velikane.

Knjiga je veličine 22x22 cm na 160 stranica, tvrdo ukoričena. Nakladnik je sportska biblioteka Pop&Pop iz Zagreba.

Košarka na markama

Prvu poštansku „košarkašku“ marku izdali su 1934. Filipini. U Hrvatskoj su svoje marke dobili velikani Dražen Petrović 1994. i Krešimir Ćosić 2005.

Piše

mr. sc. Stjepan Zdenko Brezarić

Košarkaški motiv u filateliji nije se prvi put pojavio u državama koje su u tom sportu velesile. Prvu poštansku "košarkašku" marku izdali su 1934. Filipini. Potom su uslijedile panamske marke 1938. i 1939., ekvadorska 1939., bugarska 1947., nikaragvanska 1949., te mađarska 1950. Sjedinjene Države, zemlja u kojoj je košarka izmišljena, prvu su poštansku marku na temu košarke izdale tek 1961., kad je obilježena 100. obljetnica rođenja Jamesa Naismitha, čovjeka koji je 'izumio' taj sport.

Međunarodna košarkaška organizacija

Međunarodnu košarkašku federaciju (Fédération Internationale de Basketball Amateur - FIBA) osnovali su 18. lipnja 1932. u Ženevi košarkaški savezi Ae, Če, Ge, Ie, Le, Pa, Re i Še. FIBA organizira svjetska prvenstva od 1. za muškarce, a od 1. za žene. Prvo prvenstvo za košarkaše održano je u Argentini, gdje je slavio domaćin, drugi je bio SAD-a, a treći Čilea. Dosad je odigrano 15 SP-a na kojim su po tri puta prvaci bili košarkaši SAD-a, bivšeg SSSR-a i bivše Jugoslavije.

Prvenstva se održavaju svake četvrte parne neprijestupne godine, dakle izmjenjuju se s OI. Godine 1989. FIBA je ukinula pravilo o amaterizmu, čime je omogućeno da na SP-u i OI nastupaju i košarkaši iz NBA lige. Danas u svijetu ima više od 100 milijuna aktivnih košarkaša, a više od 200 nacionalnih košarkaških saveza je pod okriljem FIBA-e.

Europska košarkaška prvenstva održavaju se svake druge godine. Prvi je Eurobasket za košarkaše održan 1935. u Švicarskoj, a prvak je bila Latvija. Zanimljivo, 1949. Europsko košarkaško prvenstvo igralo se u Egiptu, koji je tada postao europski prvak. Najviše uspjeha na europskim prvenstvima imao je SSSR (14), a potom Jugoslavija (5). U Italiji je 1938. održano prvo EP za košarkašice na kojem su slavile Talijanke. Košarkašice SSSR-a su osvojile 21 naslov europskih prvakinja.

Prva poštanska marka posvećena SP-u izdana je 1954. u Brazilu, nakon čega su se počela sustavno izdavati različita filatelistička izdanja na kojima su se popularizirala košarkaška prvenstva. Obilježavanje 100. obljetnice nastanka košarke 1991. popraćeno je brojnim poštanskim markama diljem svijeta.

Američka košarkaška liga - NBA

National Basketball Association, NBA, najjača je profesionalna košarkaška liga na svijetu i jedna od glavnih profesionalnih sportskih liga u Sjevernoj Americi u kojoj se natječe 29 klubova iz SAD-a i jedan iz Kanade. Liga je osnovana u New Yorku 6. lipnja 1946. pod nazivom Basketball Association of America, BAA. Ime NBA usvojeno je u jesen 1949., nakon što se BAA udružio s konkurentskom National Basketball League. Sezona počinje krajem listopada ili početkom studenoga, a u njoj svaki klub igra 82 utakmice. Liga se dijeli na Istočnu (atlantska, centralna i jugoistočna divizija - skupina) i Zapadnu konferenciju (sjeverozapadna, pacifička i jugozapadna skupina). U veljači se igra All-Star utakmica. Prije nje, navijači putem Interneta biraju po pet igrača iz svake konferencije, a oni s najviše glasova pojavljuju se u početnoj petorci. Igrač s najboljim učinkom tijekom utakmice dobiva MVP nagradu (najkorisniji igrač). U posljednje se vrijeme izdaju poštanske marke koje su posvećene velikanima NBA lige, poput Michaela Jordana.

Hrvatska

Počeci košarke na hrvatskim prostorima vezani su uz Amerikanca Williama Weillanda, izaslanika Kršćanske zajednice mladih, koji je 1924. u Zagrebu pokazao novu igru. Nakon I. svjetskog rata košarka se igra u Zadru i Rijeci, dijelovima Hrvatske pod talijanskom okupacijom. Već početkom tridesetih, utemeljena je u Zadru košarkaška udruga, a odigrano je i prvo prvenstvo grada. Zadarski košarkaši sudjeluju u prvenstvima tadašnje pokrajine sve do početka II. svjetskog rata. U svojoj knjizi "Igre za društva i škole", izdanoj 1925. u nakladi Narodne knjižnice, Franjo Bučar - opisujući moderne igre - piše i o basketballu. Prva pokazna košarkaška utakmica u Zagrebu odigrana je 27. siječnja 1929. Odigrale su je, u dvorani Zagrebačkog zbora u Martićevoj ulici, hazenašice Akademskog športskog kluba protiv Prvog hrvatskog građanskog športskog kluba. U zimi 1932., grupa vježbača Sokolskog društva Zagreb II aktivno započinje s treniranjem košarke. U nakladi Gimnastikon iz Zagreba 1933. objavljena su prva Službena međunarodna pravila za basket-ball u kojima se igra naziva košarkom. U prvoj polovici tridesetih košarku su počeli igrati i vježbači karlovačkog Sokola, a igra se i u Sušaku 1933. te u Splitu 1940.

Godine 1945. Milan Kobali, djelatnik Fiskulturnog saveza Hrvatske i referent za košarku, okuplja zagrebačke košarkaše, najprije muškarce, a zatim i žene. I u drugim se hrvatskim gradovima organiziraju košarkaške sekcije. Završni turnir službenog prvenstva Hrvatske održan je od 16. do 18. kolovoza 1946. u Zadru. Zadar postaje prvak u muškoj i ženskoj konkurenciji. Organizacijski oblici toga vremena zahtijevaju osnivanje saveza, pa je tako osnivačku zajednicu Košarkaški savez Hrvatske imao 19. prosinca 1948. godine, a prvi predsjednik bio je Ljubo Prosen.

Krajem 1948., odlukom Košarkaškog saveza Jugoslavije, stvara se savezna košarkaška liga. Hrvatski su klubovi osvajali brojne naslove prvaka i kup bivše države. Zadar i Jugoplastika su šest puta bili prvaci, a Cibona od 1982. do 1985. osvaja tri naslova prvaka. Jedno je prvenstvo osvojila Šibenika, 1983. Od ženskih klubova najviše je uspjeha imala Industromontaža iz Zagreba, koja je osvojila tri naslova prvaka, a Elemes iz Šibenika bio je prvak 1991. U europskim natjecanjima Cibona je 1985. i 1986. osvojila Kup europskih prvaka, a 1982. i 1987. Kup pobjednika kupova. Jugoplastika osvaja Kup prvaka 1989., 1990. i 1991. godine. Kup Radivoja Koraća osvajali su jednom Lokomotiva (1972.) i dva puta Jugoplastika (1976. i 1977.), a

Industromontaža Kup Liliane Ronchetti, 1980. Jugoslavija je prvu poštansku marku stavila u optjecaj 1959., a košarkaški motivi su se do njezinog raspada 1991. pojavljivali još 14 puta.

Hrvatski košarkaški savez samostalan je od 17. studenoga 1991., a član FIBA-e postaje 19. siječnja 1992. Hrvatska je dala nebrojeno vrhunskih košarkaša poput Skansića, Šolmana, Tvrdića, Ćosića, Jerkova, Plečaša, Petričevića, Gjergje, Nakića, Knege, Vrankovića, Perasovića, Kukoča, Rade, Komazeca, Tabaka, Dražena Petrovića... Od košarkašica, rezultatima su se isticala Ružica Meglaj, Marijana Bušljeta, Mira Bjedov, Sanja Ožegović, Jasna Pepeunik, Danira Nakić, Kornelija Kvesić, Žana Lelas i mnoge druge. Uspostavom Republike Hrvatske najviše uspjeha imali su košarkaši Cibone, Zadra i Splita. Hrvatski košarkaši osvojili su srebrnu olimpijsku medalju 1992. u Barceloni, brončanu na SP-u 1994. u Torontu, te dvije europske brončane medalje 1993. i 1995.

Hrvatska pošta je dosad izdala tri košarkaške marke. Tako su svoje marke dobili tragično i prerano preminuli velikani hrvatske i svjetske košarke, Dražen Petrović 1994. i Kresimir Ćosić 2005. Godine 1997. izdana je serija od četiri marke pod nazivom "Olimpijska odličja", gdje je obilježena olimpijska srebrna medalja iz Barcelone.

Literatura:

1. Basketball je ime košarka dobio u Zagrebu, Košarkaški savez Zagreba, Agencija za komercijalnu djelatnost, Zagreb, 2005.
2. Deportes sports, Domfil, Sabadell, Španjolska, 1995.
3. Zlatko Jakobović, Vodič kroz filateliju, Nakladnik Hrvatsko filatelističko društvo Vinkovci, Tisak "Graham", Brčko Distrikt, 2001.
4. Petar Strpić, Poštanske marke Hrvatska 2005., Nakladnik Lokas dizajn, Tisak Kerschoffset, Zagreb, 2005.
5. Sportski leksikon, Leksikografski Zavod "Miroslav Krleža", "Grafički zavod Hrvatske", Zagreb, 1984.

OD OLIMPA DO OLIMPA

Piše

Radica JURKIN LUGOVIĆ

Glavni

u Hrvatskom olim

■ PORAST STRUČNOG ZNANJA U SPORTU

Više od 1300 trenera, sudaca, učitelja, voditelja programa i sličnih profila zanimanja u sportu uspješno je prošlo jedan od oblika sportskog školovanja i usavršavanja pri Hrvatskoj olimpijskoj akademiji. Velik broj polaznika programa te ustanove, koju je utemeljio Hrvatski olimpijski odbor, rezultat je porasta zanimanja nacionalnih sportskih saveza i drugih sportskih organizacija za stalnim stručnim usavršavanjem. Upravno vijeće na čelu s predsjednikom Zlatko Matešom, a u sastavu Josip Čop, Srećko Ferenčak, Franjo Prot i Branka Matković, uz privremenog ravnatelja HOA-e Milana Kolmana, na listopadskoj je sjednici te pokazatelje za 2006. godinu ocijenilo uspješnim i iznimno važnim za daljnji napredak hrvatskog sporta. Članovi Upravnog vijeća razmotrili su i plan za 2007. za koji su predviđena 25 posto veća sredstava da bi, uz školovanje i stručno usavršavanje, Hrvatska olimpijska akademija mogla još temeljitije poraditi i na zadaćama promicanja olimpijskih načela, primjerice projektima povezivanje umjetnosti i sporta, olimpijske solidarnosti i drugim aktivnostima važnim za hrvatski i međunarodni sport.

■ RIJEČI ODLIČNE OCJENE ZA MI 2013.

Peteročlana Komisija Međunarodnog odbora mediteranskih igara (MOMI) u sastavu Jose-Maria Echevarria (Španjolska), Mustapha Zekri (Maroko), Souhall Khoury (Libanon) i Sophie Matias (Francuska), na čelu s predsjednikom Jacquesom Grospeilletom, ocjenjivali su od 19. do 23. studenoga 2006. spremnost Rijeke za organizaciju Mediteranskih igara 2013., za koju se kandidirala četvrti put. Predsjednik Grospeillet je u ime Komisije izrazio veliko zadovoljstvo napretkom Rijeke te izjavio: "Iskreno se nadam da će Rijeka u svom četvrtom pokušaju dobiti organizaciju, jer to i zaslužuje. Pohvalno je što Rijeka, bez obzira na to što prošli put nije dobila MI, ostvaruje zacrtane ciljeve, gradi ceste i sportsku infrastrukturu i modernizira se. Želja je MOMI-ja da se Hrvatska dokaže u ovom projektu. Ovdje je riječ i o budućnosti samih mediteranskih igara, jer ako Hrvatska ne dobije domaćinstvo, bit će to obeshrabrujuće za sve zemlje sredozemnog bazena". Uz grad Rijeku, kandidati su grčki grad Volos i turski Mersin, a MOMI će konačnu odluku donijeti na glavnoj skupštini, od 15. do 17. studenoga 2007. godine u Pescari.

■ NOVI RAZVOJNI PROGRAMI U KORIST SPORTAŠA

Pod predsjedanjem predsjednika Hrvatskog olimpijskog odbora Zlatka Mateše, u Zadru je 24. studenoga 2006. održana 27. redovna sjednica Vijeća na kojoj su, među ostalim, usvojena tri nova ra-

zvojna programa HOO-a: program potpore kvalitetnim sportašima, sportašima mlađih dobnih kategorija i sportašima u predolimpijskom ciklusu. Cilj te odluke je sustavno financijsko i programsko praćenje sportaša od najmlađih dobnih kategorija do stasanja u vrhunskog sportaša, olimpijca. Njegova praktična provedba, prema pravilima također usvojenima na toj sjednici Vijeća, planirana je od 1. siječnja 2007. godine.

■ JANICA KOSTELIĆ NOMINIRANA ZA NAGRADU MOO-a

Vijeće HOO-a usvojilo je prijedlog Komisije za skrb o ženama u sportu HOO-a, na čijem je čelu Morana Paliković Gruden, da se hrvatska skijašica Janica Kostelić nominira za godišnju nagradu Međunarodnog olimpijskog odbora "Žene i sport". Janica Kostelić svojim je sportskim rezultatima zaslužila jedinstveno mjesto u svjetskom sportu te, svojim odnosom prema sportu i javnoj ulozi sportaša u društvu, postavila kriterije kojima će se mjeriti cjelokupna nacionalna sportska i olimpijska povijest, stoji u obrazloženju Vijeća.

■ SIGURNOST NATJECATELJA S HRVATSKIM CRVENIM KRIŽEM

Hrvatski olimpijski odbor i Hrvatski Crveni križ potpisali su 8. studenoga 2006. Sporazum o suradnji s ciljem osiguranja zdravstvene zaštite i sigurnosti natjecatelja i ostalih sudionika velikih sportskih priredbi. Sporazum na neodređeno vrijeme potpisali su predsjednik Hrvatskog olimpijskog odbora Zlatko Mateša i izvršni predsjednik Hrvatskog Crvenog križa Nenad Javornik, uz nazočnost predsjednika Hrvatskog Crvenog križa Jadranka Crnića i glavnog tajnika HOO-a Josipa Čopa. Sporazum o suradnji uvelike će olakšati nacionalnim sportskim savezima organizaciju i provedbu velikih međunarodnih natjecanja te ostalih velikih sportskih priredbi na nacionalnoj razini. Naime, prema zakonskim propisima i propisima međunarodnih sportskih saveza, organizator natjecanja je dužan na samom natjecanju osigurati ekipu medicinskog osoblja.

■ O KATEGORIZACIJI SPORTAŠA - TEMELJITO I DEMOKRATSKI

U studenome 2006. završena je rasprava četiriju odbora Skupštine Hrvatskog olimpijskog odbora o Nacrtu prijedloga pravilnika o kategorizaciji sportaša, koji su prethodno na javnoj raspravi gotovo godinu dana imali svi članovi HOO-a. Pravilnik o kategorizaciji sportaša jedan je od ključnih dokumenta na kojem se temelji stjecanje svih prava sportaša u Hrvatskoj; od usavršavanja, školovanja i studiranja, mirovinskog i zdravstvenog osiguranja, služenja vojnog roka, do stipendija, potpora, nagrada i drugih prava u skladu s

dogodaji pijskom odboru

ostalim zakonima i propisima koji se odnose na njihov status. Stoga je kategorizacija - koju novi Zakon o sportu tretira kao javnu ovlast Hrvatskog olimpijskog odbora, a samo rješenje o kategorizaciji proglašava upravnim aktom - doživjela znatnije promjene u odnosu na prethodne tri od 1991. godine. Od većih izmjena Pravilnik predviđa uvrštavanje nacionalnih prvaka u pojedinačnim sportovima u skupinu vrhunskih sportaša razvrstavanjem, pod određenim uvjetima, u treću od ukupno šest kategorija. Prema ocjeni predlagača, time će se i ovim aktom potvrditi domet rezultata najboljih sportaša u Hrvatskoj koji dosad nisu imali pravo na kategorizaciju. Novost u prijedlogu je i povoljnija mogućnost kategorizacije mladih sportaša - kadeta, kao dugoročnije promišljanje skrbi o mladim i perspektivnim sportašima.

■ S HRVATSKOM LUTRIJOM ZA LOKALNI SPORT

Sporazumom Hrvatskog olimpijskog odbora i Hrvatske Lutrije, tradicionalnog partnera u razvoju hrvatskog sporta - pet posto prihoda instant-srećke HL Auto čarolija rezervirano je za razvoj sporta na lokalnoj i regionalnoj razini. Prvi korisnik novčane potpore je Županijski savez sportova Vukovarsko-srijemske županije. Prema sporazumu potpisanom 6. studenoga 2006., sljedeće će dvije godine u svakoj od 20 županija i Gradu Zagrebu biti izabran po jedan projekt koji će oba partnera novčano poduprijeti s ukupnim iznosom od 100.000 kuna. Komisija (dva člana iz HOO-a i dva iz HL-a) odabrat će projekt koji je prema općoj ocjeni važan za županijsku zajednicu i hrvatski sport. Planirana sredstva za ovaj projekt su 2,100.000 kuna.

■ DEKLARACIJOM U KORIST FAIR PLAY POKRETA

Predstavnici 40 zemalja članica Europskog fair play pokreta (EFPM) održali su od 27. do 30. rujna 2006. godine, u talijanskim Udinama, 12. kongres EFPM-a i 12. opću skupštinu te usvojili jedinstvenu Deklaraciju o fair play pokretu. Važan dokument, u čijem je donošenju sudjelovala i Hrvatska s predstavnicom HOO-a Biserkom Vrbeč, pomoćnicom glavnog tajnika za pravne i kadrovske poslove, govori o sportu na raskrižju razvoja zbog zabrinjavajućih pojava dopinga, podmićivanja, nedoličnog i nefer ponašanja. Deklaracija je poziv svim institucijama zaduženima za razvoj olimpiizma, sportašima, vlastima, školama, sportskim klubovima, medijima i drugim sudionicima u sportu da se zauzmu za razvoj pozitivnih vrijednosti u sportu: timskog rada, tolerancije, međusobnog poštovanja, primjene pravila igre, istine, solidarnosti i suradnje.

■ U ZAGREBU S POVODOM

U povodu održavanja Međunarodnog plivačkog mitinga Mladost 2006., 18. i 19. studenoga, u Zagrebu je boravio Genadij Alješin, potpredsjednik Međunarodnog plivačkog saveza (FINA), Europskog plivačkog saveza (LEN) i Ruskog olimpijskog odbora (ROC). Bila je to prigoda za sastanak s čelnicima HOO-a, predsjednikom Zlatkom Matešom i glavnim tajnikom Josipom Čopom, te savjetnikom za unapređenje vrhunskog sporta Ivanom Varvodićem. Razgovarali su o iznimno kvalitetnoj dosadašnjoj suradnji dvaju olimpijskih odbora te dogovorili Sporazum o razmjeni stručnih i znanstvenih sportskih znanja i suradnju nacionalnih sportskih saveza →

← dviju zemalja. Uzvratni posjet Ruskom olimpijskom odboru trebao bi uslijediti u ožujku 2007. godine.

■ SPORT I FOTOGRAFIJA 2006.

Ocjenjivački sud Hrvatskog olimpijskog odbora, zadužen za provedbu Međunarodnog natječaja "Sport i fotografija 2006." u Hrvatskoj, a koji je raspisao Međunarodni olimpijski odbor u svibnju 2006., pobjedničkim je radovima proglasio autorske amaterske snimke Sanjina Kovačića, Krešimira Mihečića i Petre Čizmić. Fotografski zapisi Sanjina Kovačića proglašen je najboljim u kategoriji koncept - fotografije posvećene seriji borbi u mačevanju, Krešimira Mihečića u kategoriji mape - fotografija na temu nogometni navijači, dok je Petra Čizmić, u kategoriji fotografija - natjecanja svoje autorske snimke posvetila softballu. Prvonagrađeni iz Hrvatske konkuriraju za jednu od prve tri nagrade na međunarodnoj razini natječaja za fotografe - amatere, a u organizaciji Komisije za kulturu i olimpijsko obrazovanje MOO-a.

■ OCJENJIVAČKI SUD NAGRADE HOO-a "MATIJA LJUBEK"

Vijeće HOO-a imenovalo je članove Ocjenjivačkog suda za Nagradu HOO-a "Matija Ljubek" za 2006. godinu. Za predsjednika je izabran Stojko Vranković, članovi su Danira Nakić Bilić, Željko Braja, Biserka Perman i Dinko Vuleta, a zamjenskim su članovima imenovani Juro Horvat i Branko Zorko.

■ S FOKUS MEDICALOM TRADICIONALNO USPJEŠNO

Hrvatski olimpijski odbor i tvrtka Fokus Medical d.o.o., ekskluzivni zastupnik renomiranih europskih proizvođača medicinske opreme, sklopili su 15. prosinca 2006., ugovor o partnerstvu. Četverogodišnjim ugovorom, koji su potpisali direktor Fokus Medicala Danko Prgomet i glavni tajnik Hrvatskog olimpijskog odbora Josip Čop, Fokus Medical se obvezao na donaciju medicinske opreme i novčane potpore u ukupnom godišnjem iznosu od 100.000,00 kuna do Zimskih olimpijskih igara u Vancouveru 2010. Partnerstvo Hrvatskog olimpijskog odbora i Fokus Medicala datira iz 1992. godine s prvim samostalnim nastupom hrvatskih sportaša na OI Barcelona 1992. godine i do danas se uspješno potvrđuje.

■ NA OI PEKING 2008. S Adriatica.netom

Službeni distributer ulaznica za Igre olimpijade, organizator i partner u organizaciji Hrvatske kuće i press centra, te smještaja hrvatskih sportaša u hotelu Zhao Long u Pekingu 2008. bit će Adriatica.net hrvatska turistička agencija i touroperator sa sjedištem u Zagrebu. Odluku o izboru tome donijelo je Vijeće HOO-a, birajući između Adriatic.neta, Ban Toursa i Generalturista koji su se kandidirali na natječaj Hrvatskog olimpijskog odbora raspisan u studenome 2006. godine.

■ KARIJERA SPORTAŠA - TRAJNA BRIGA OLIMPIJSKOG POKRETA

U organizaciji Međunarodnog olimpijskog odbora (MOO) 7. i 8. prosinca 2006. održan je u Lausannei u Švicarskoj 2. Forum o programu "Karijera sportaša". Forum, u kojem je na poziv MOO-a sudjelovala i predstavnica Hrvatskog olimpijskog odbora Vesna Pe-

ran, voditeljica programa Olimpijske solidarnosti u HOO-u, vodili su sportski direktor MOO-a Kelly Fairweather; generalni direktor MOO-a Urs Lacotte; predsjednik Komisije sportaša MOO-a Sergej Bubka, uz predstavnika Adecco International Management Team Patricka Glennona. Program "Karijera sportaša" oblikovan je kako bi olakšao sportašima tranziciju nakon sportske karijere; od pomoći u zapošljavanju još za vrijeme bavljenja sportom do pripreme za dugoročnu profesionalnu karijeru. Hrvatski olimpijski odbor, koji je u srpnju 2006. uveo program obrazovanja sportaša u području računalnih znanja potpisivanjem ugovora s tvrtkom KING ICT, planira učešće Hrvatske u međunarodnom programu već početkom 2007. godine.

■ ZAKLADA ZA SPORTAŠE

Hrvatski olimpijski odbor, Hrvatski klub olimpijaca i Sportske novosti potpisali su 21. prosinca 2006. sporazum o Zakladi hrvatskih sportaša kako bi financijski i drugim oblicima potpore pomogli vrhunskim hrvatskim sportašima koji unatoč uspješnoj sportskoj karijeri nisu egzistencijalno zbrinuti. Zakladom će upravljati Upravno vijeće s četverogodišnjim mandatom u sastavu Stojko Vranković, Gordan Kožulj, Danijela Grgić, Tamara Boroš (pred-

stavnici HOO-a) Goran Sukno, Tomislav Smoljanović, Igor Boraska i Vlado Šola (Klub hrvatskih olimpijaca) te Goran Ivanišević, Vedran Ćorluka i Zvonimir Boban ujedno i predsjednik Upravnog vijeća (Sportske novosti). Za privremenu upraviteljicu Zaklade imenovana je Biserka Vrbeć, pomoćnica glavnog tajnika HOO-a za pravne poslove.

■ PROGRAM PLUS HRT-a i HOO-a

U nazočnosti predsjednika Hrvatskog olimpijskog odbora Zlatka Mateše, ravnatelja glazbene produkcije HRT-a Josipa Guberine, te urednika sportske redakcije HTV-a Željka Vele, glavni ravnatelj Hrvatske radiotelevizije Mirko Galić i glavni tajnik HOO-a Josip Čop potpisali su 27. prosinca 2006. ugovor o zajedničkoj suradnji HOO-a i HRT-a u realizaciji Programa Plus Hrvatske televizije. Zajednička suradnja, među ostalim, uključivat će predstavljanje komercijalno "manje atraktivnih" sportova, praćenje priprema hrvatskih olimpijskih kandidata za Olimpijske igre u Pe-

kingu, domaćinstva Hrvatske velikim međunarodnim sportskim natjecanjima. Hrvatska radiotelevizija kao dugogodišnji partner HOO-a i članica olimpijskog POOLA, prema riječima predsjednika HOO-a Zlatka Mateše, dokazala je odgovornost u širenju temeljnih olimpijskih načela i izgradnji uloge sporta u javnom i društvenom životu. Najviše nacionalne kuće HOO i HRT imenovale su osobe zadužene za koordinaciju ovih zadaća; urednika sportske redakcije HTV-a Željka Velu i stručnu suradnicu za informiranje i izdavaštvo HOO-a Gordanu Gačešu.

■ HRVATSKI BIATLONSKI SAVEZ NOVI ČLAN HOO-a

Jednoglasnom odlukom Skupštine novi, punopravni član Hrvatskog olimpijskog odbora od 28. prosinca 2006. godine je Hrvatski biatlonski savez koji se je sporazumno odvojio od Hrvatskog skijaškog saveza u rujnu ove godine. Hrvatski biatlonski savez sa statusom olimpijskog sporta član je Međunarodne biatlonske unije (IBU) osnovane 1993. godine, a koju priznaje Međunarodni olimpijski odbor (IOC) i Opće udruženje međunarodnih sportskih federacija (GAISF). Savez čije je sjedište u Zagrebu, Trg Krešimira Ćosića 11 udružuje pet biatlonskih klubova; "Jarun", "Šestine", "Oroslavje", "Gorski kotar" i "Bjelolasića".

EUROHERC

JADRANSKO
Moje osiguranje!

SUNCE

Agram life

Koncern Agram - Grupa OSIGURANJE Hrvatska

- očekivani premijski prihod od preko
2 milijarde kuna u 2006. godini
- više od milijun osiguranika
- 220.000 m² poslovnog prostora
- 2700 stručnih djelatnika

Agram^{KONCERN}

Službeni osiguravatelj Hrvatske olimpijske reprezentacije

KALENDAR NATJEC

Priredila

Milena Dragišić

Siječanj

Karling

Svjetsko prvenstvo (žene)

Aomori, Japan
1. siječnja

Svjetsko prvenstvo (muški)

Edmonton, Kanada
1. siječnja

Rukomet

XX. svjetsko prvenstvo (muški)
Njemačka
19. siječnja - 5. veljače

Tenis

Grand Slam
Australian Open
Melbourne, Australija
22. siječnja - 4. veljače

Stolni tenis

Pro Tour Croatian Open
Zagreb, Hrvatska
16. - 20. siječnja

Zimska Univerzijada

Torino, Italija
17. - 27. siječnja

Zimske igre mladeži RZ Alpe Jadran

Hinterstoder, Austrija
22. - 25. siječnja

Skijanje

FIS Svjetski kup (žene)
Zagreb, Hrvatska (slalom)
4. siječnja

Maribor, Slovenija (veleslalom, slalom)
6. - 7. siječnja

Zauchensee, Austrija (spust)
12. siječnja

Zauchensee, Austrija (super G)
14. siječnja

Cortina d'Ampezzo, Italija (spust, super G, veleslalom)
19. - 22. siječnja

San Sicario, Italija (spust, super G)
27. - 28. siječnja

FIS Svjetski kup (muškarci)

Adelboden, Švicarska, (veleslalom, slalom)
6. - 7. siječnja

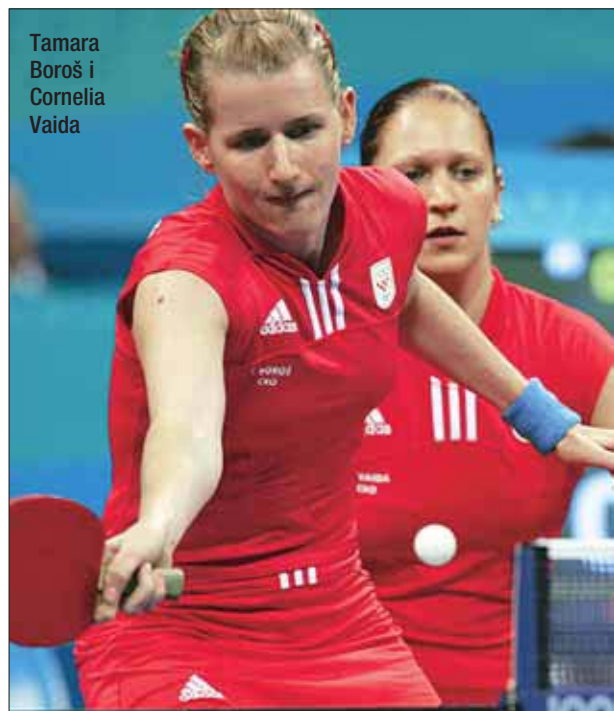
Wengen, Švicarska (spust, slalom, kombinacija)
12. - 14. siječnja

Chamonix, Francuska (spust, kombinacija)
20. - 21. siječnja

Kitzbuehel, Austrija (spust, super G, slalom)
26. - 28. siječnja

Schladming, Austrija (slalom, noćni slalom)
30. siječnja - 3. veljače

Tamara Boroš i Cornelia Vaida

Veljača

Karate

EKF Juniorsko i kadetsko prvenstvo
Izmir, Turska
9. - 12. veljače

Hrvanje

Seniorsko svjetsko prvenstvo - grčko rimski stil
Trabzon, Turska
24. - 25. veljače

Skijanje

FIS Svjetski kup (žene)

WSV Are
3. - 18. veljače

Sierra Nevada, Španjolska (veleslalom, slalom)
24. - 25. veljače

FIS Svjetski kup (muški)
WSC Are (kombinacija)

3. - 18. veljače
Garmisch Partenkirchen, Austrija (spust, slalom)
24. - 25. veljače

Zimski olimpijski festival Europske mladeži

Jaca, Španjolska
18. - 23. veljače

Ožujak

Skijanje

FIS Svjetski kup (žene)

Tarvisio, Italija (spust, super G, kombinacija)
2. - 4. ožujka

Zwiesel, Njemačka, (veleslalom, slalom)
10. - 11. ožujka

Lenzerheide, Švicarska (finale: spust, super G,

Ana Jelušić

ANJA 2007.

SIJEČANJ - VELJAČA - OŽUJAK

slalom, veleslalom)
14. - 18. ožujka

FIS Svjetski kup
(muški)

Kranjska Gora,
Slovenija
(veleslalom, slalom)
3. - 4. ožujka

Kvitjfel, Norveška
(spust, super G)
10. - 11. ožujka

Lenzerheide,
Švicarska, (spust,
super G, slalom,
veleslalom)
14. - 18. ožujka

Atletika

29. Europsko atletsko
prvenstvo u dvorani
Birmingham, Velika
Britanija
2. - 4. ožujka

SP u krosu
Mombasa, Kenija
24. - 25. ožujka

Vodeni sportovi

12. FINA Svjetsko
prvenstvo u vodenim
sportovima
Melbourne, Australija
18. ožujka -
1. travnja

Biciklizam

UCI Pro Tour -
Milano - San Remo
Italija
24. ožujka

Klizanje

Svjetsko prvenstvo u
sinkroniziranom
klizanju
London (Ontario),
Kanada
30. - 31. ožujka

Stolni tenis

Europsko prvenstvo
Beograd (Srbija)
25. ožujka -
1. travnja

Čestit Božić i sretna Nova godina

ZRAČNA LUKA ZAGREB
Zagreb Airport

www.zagreb-airport.hr

SPORTSKO LICE JAMNICE

Jamnica pomiče granice uspjeha!

Prirodna negazirana mineralna voda
Jamnica idealna je voda za sportaše i
rekreativce, jer pri tjelesnim naporima
brzo nadoknađuje gubitak elektrolita
te učinkovito gasi žeđ, potiskuje umor
i vraća snagu.

Službena voda
Hrvatske olimpijske
reprezentacije.

PBZ kuna plus

Uz PBZ kuna plus vaša kunska štednja nesputano raste!

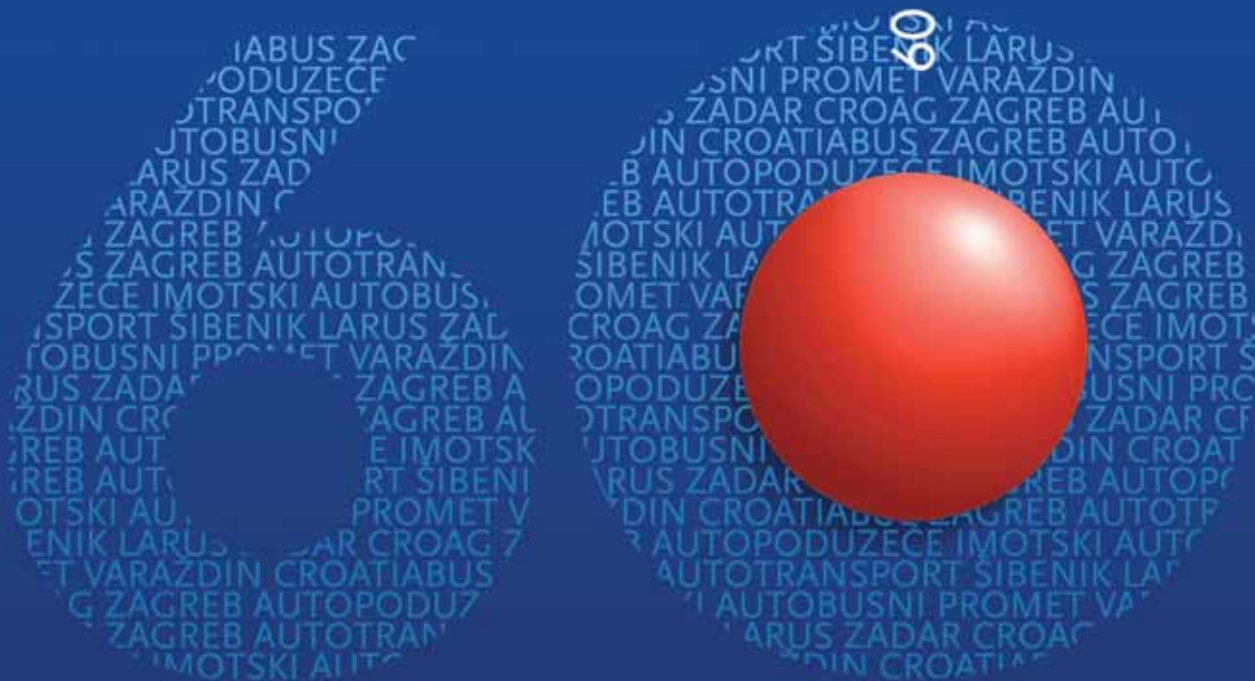
PBZ kuna plus vam donosi:

- više kamatne stope na štednju u kunama
- mogućnost izbora promjenjive ili fiksne kamatne stope
- mogućnost dodjele stimulativnog dijela kamatne stope sukladno paketu Inovacija
- ostvarenje dodatne stimulativne kamatne stope na veće iznose oročenja
- **zagarantirani prinosi po fiksnoj kamati**

Posjetite nas u najbližoj PBZ poslovnici, odaberite **PBZ kuna plus** i opustite se jer vaša štednja je na sigurnom i svakim danom raste.

60 GODINA S VAMA

AUTOBUSNI PROMET VARAŽDIN
CROATIA BUS ZAGREB
AUTOTRANSPORT ŠIBENIK
AUTOPODUZEĆE IMOTSKI
LARUS ZADAR
CROAG ZAGREB
VARAŽDINTOURS

SVIM SPORTAŠIMA,
PRIJATELJIMA SPORTA
TE DJELATNICIMA U KLUBOVIMA
I SPORTSKIM ORGANIZACIJAMA
ŽELIMO
SRETNU I USPJEŠNU NOVU
2007. GODINU!

GRUPA AUTOBUSNI PROMET
www.ap.hr

RBA REVOLVING KREDITNE KARTICE MASTERCARD I VISA

Kredit uvijek pri ruci!

Osigurajte jednostavnu kupnju i podizanje gotovine na kredit u Hrvatskoj i u svijetu, uz najpovoljnije naknade i najniže kamate.

**RBA VISA i RBA MasterCard
revolving kreditne kartice
koje je dobro imati!**

RBA INFO telefon: **062 62 62 62** | RBA INFO web: www.rba.hr
RBA INFO wap: wap.rba.hr | RBA INFO e-mail: info@rba.hr

Nazovite 062 62 62 62 od 0-24 h i
naručite Vašu pristupnicu!

www.rba.hr

**Raiffeisen
BANK**

Mijenjamo život i poslovanje. **Nabolje!**

KUTJEVO

Vrhunsko vino
Graševina
Ledeno vino
2003

KUTJEVAČKO VINOGRADARSTVO
Klasifikovano područje
Vrhunsko vino proizvedeno od
či Parfumske i Kulinarske
PERFUMSKE I KULINARSKE
KUTJEVO

ZOI - Torino 2006

HRVATSKI OLIMPIJSKI ODBOR

Službeno vino HOO-a

www.kutjevo.com

KUTJEVO d.d., Kralja Tomislava 1, 34340 Kutjevo, tel: 034/255-002, fax: 034/255-040, e-mail: kutjevo@kutjevo.com

Konzumiranje uravnoteženih namirnica najbolja je investicija koju možete učiniti za dugotrajnu vitalnost organizma.

Zbog užurbanog načina života i neadekvatne prehrane postoji mogućnost da vam u prehrani nedostaje vitamina, minerala i ostalih hranjivih tvari.

NUTRILITE vitamini i minerali kao dodaci prehrani imaju važnu ulogu u osnovnim funkcijama tijela te su izvrstan nadomjestak hranjivih tvari neophodnih za pravilno funkcioniranje organizma.

NUTRILITE™
BEST OF NATURE. BEST OF SCIENCE.

Amway

The Mediterranean As It Once Was

Croatian National Tourist Board

Croatian National Tourist Board
Iblerov trg 10/IV
10 000 Zagreb
Hrvatska

Phone: +385 (1) 4699 333
Fax: +385 (1) 4557 827
E-Mail: info@htz.hr

OPET JE STIGAO ZEC U TIGROVOJ KOŽI.

putno računalo

svjetla za maglu naprijed

automatski klima uređaj "Climatronic"

zaštitne letvice u boji vozila

tempomat

naslon za ruke

radio sa CD-om i 8 zvučnika

komforna sjedala naprijed, s namjestivom potporom za kralježnicu

12 V utičnica u prtljažniku

mali kožni paket (trokraki sportski upravljač i ručica mjenjača presvučeni kožom)

alu naplaci "Misano"

Golf Rabbit. Bogato opremljen Golf uz uštedu do 16.000 kn.

Fotografije je simbolična.

Golf Rabbit

ČAKOVEC - AC Jesenović, Zrinska Frankopanska b.b., tel.: (040) 37 98 00; DUBROVNIK - Auto centar Avla, Vukovarska 11, tel.: (020) 35 68 48; KARLOVAC - Autokuća Novosel, Bogovičeva 7, tel.: (047) 64 51 00; KOPRIVNICA - AutoZubak, Ulica Josipa Bukovičana b.b. (Poslovna Zona "Dravsko"); KRAPINA - Berislavić, Kardinala A. Stepinca 10, tel.: (049) 37 29 99; NAŠICE - Našički Autocentar, Vinogradska 6, tel.: (031) 61 74 17; OSJEK - Remis, Sv.B.L. Mandića 22, tel.: (031) 22 34 00; POŽEGA - Auto Bleiziffer, Trg Sv. Trojstva 5, tel.: (034) 27 12 41; PREDAVAC - Autokuća Cupan, Stjepana Radića 15, tel.: (043) 88 02 12; PULA - Autokuća Burić, Industrijska 28, tel.: (052) 30 01 20; RIJEKA - Carmoto Co., Osječka 11A, tel.: (051) 50 66 00; RIJEKA - Porsche Rijeka, Fiorella la Guardia 13, tel.: (051) 31 12 33; ROVINJ - Autokuća Burić, Istarska 69, tel.: (052) 81 12 66; SISAK - AutoZubak, Ljudevita Goja 17, tel.: (044) 54 49 05; SLATINA - FMT Filter, Broće Radića 214, tel.: (033) 54 33 02; SLAVONSKI BROD - WET Čirić, Sjeverna vezna cesta b.b., tel.: (035) 41 54 55; SPLIT - Euro Daus, Put Mostina 1, tel.: (021) 20 29 99; SPLIT - Porsche Split, Salonitanska b.b., Solin, tel.: (021) 20 27 55; ŠIBENIK - Autokuća Greč, Put Svete Mare b.b., tel.: (022) 33 75 00; VARAŽDIN - Autokuća Špoljarić, Kučanska b.b., tel.: (042) 40 21 30; VELIKA GORICA - AutoZubak, Zagrebačka b.b., tel.: (01) 62 69 201; VINKOVCI - Šimun, H.V. Hrvatinića 81, tel.: (032) 30 65 32; ZADAR - Autokuća Zadar, Biogradska 70, tel.: (023) 34 24 11; ZAGREB - Autokuća Dojkčić, Aleja seljačke bune 5, tel.: (01) 34 91 666; ZAGREB - AutoZubak, Kobiljačka 101, tel.: (01) 20 51 000; ZAGREB - Porsche Zagreb Jankamir, Škorpikova 21, tel.: (01) 34 73 860

Odaberite Croatia Airlines za svoja putovanja!

Suvremena flota, stalni razvoj usluge i ljubaznost osoblja jamstvo su vašeg zadovoljstva.

Posjetite našu web stranicu te rezervirajte svoje mjesto na letu, hotelski smještaj ili rent-a-car vozilo po povoljnim cijenama.

 CROATIA AIRLINES

A REGIONAL STAR ALLIANCE MEMBER

www.croatiaairlines.com

Više od udobna leta

Strast ■ Danas i sutra

Kad zamišljamo budućnost,
govorimo o jasnoj viziji napretka
i o razvoju kojemu smo danas
potpuno posvećeni.

Govorimo o odgovornosti.
Govorimo o jednoj velikoj obitelji.
I gledamo one najmlađe, koji će tu
budućnost živjeti. Oni su neodoljiv
podsjetnik da život znači
komunikaciju - doslovno od prve
sekunde!

Sve što nas povezuje.

Hrvatski
Telekom ■ T ■ ■ ■